

נספח א': החלטות בית המשפט העליון המתייחסות לגדה המערבית כאל שטח כבוש

שם	נושא	ציטוט
1	בג"ץ 337/71 אלג'מיעה אלמסיחיה ללאראצ'י אלמקדסה (האגודה הנוצרית למקומות הקדושים) נ' שר הביטחון ואח', פ"ד כו(1) 574 (1972)	<p>(1) סעיף 43 לאמנת האג הרביעית מחייב את שלטון הכיבוש לכבד את החוק שעמד בתוקף בשטח המוחזק, אלא אם הוא מנוע לחלוטין מלעשות כן (ע' 581-ה).</p> <p>(2) בצד זכותה של המעצמה המחזיקה בשטח אויב לאחר כיבוש, לעשות את כל הדרוש למטרות המלחמה ולביטחון כוחותיה, קמה חובתה לדאוג לשלום האוכלוסייה. (ע' 581 - 1-ז).</p> <p>(3) הכלל הוא שהמחזיק ממשך לנהל את ענייני השטח המוחזק לפי חוקי הארץ כמו שעמדו בתקופת בזמן הכיבוש, אך יש וחובתו כלפי האוכלוסייה מחייבת אותו לשנות מן החוקים, לפי צרכי החברה המשתנים במרוצת הזמן (ע' 581 - 2-582 - למעלה).</p> <p>(4) בבדיקת השאלה אם דבר חקיקה של מעצמה מחזיקה עולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 13 לאמנת האג, נודעת חשיבות רבה לבדיקת מניעו של המחוקק; האם פער לקידום עניינו הוא, שאז דבר החקיקה פסול, או שמא פעל מתוך רצון לדאוג לשלום האוכלוסייה האזרחית (ע' 582 - ג-ד).</p> <p>(5) פרשנות סבירה של המילים "מניעה מוחלטת" בסעיף 43 לאמנת האג מחייבת פירוש הסעיף בסמוכין לחובה המוטלת על המעצמה המחזיקה כלפי הציבור בשטח המוחזק, וחובה זו כוללת גם את החובה להסדיר עניינים כלכליים וסוציאליים (ע' 1-582).</p> <p>(6) כל אימת שהחוקים העומדים בתוקף בשטח המוחזק אינם מאפשרים לשלטון הצבאי למלא את החובה המוטלת עליו כלפי תושבי השטח, הרי זו מניעה מוחלטת, המסמיכה אותו לשנות מאותם חוקים (ע' 584-ד).</p> <p>(7) המפקד הצבאי רשאי היה לאייש את מועצת הבוררות בענין דנא כדי לאפשר את פעילות המוסד שהוקם בחיקוק הירדני (ע' 583-ג).</p>
2	בג"ץ 256/72 חברת החשמל למחוז ירושלים בע"מ נ' שר הביטחון ואח', פ"ד כז(1) 124 (1972)	<p>מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון החליט שהחשמל יסופק לעיר חברון באמצעות חברת החשמל לישראל בע"מ. העותרת טוענת שהחלטה זו סותרת זכויות המוקנות לה על-פי חוק רשות החשמל הירדנית.</p> <p>- בפעולותיו מדריך המפקד הצבאי את עצמו על-פי הלכות המשפט הבינלאומי, ובמיוחד על-פי כללי האג הכלולים באמנה הרביעית בדבר הדין והנוהג של מלחמה ביבשה...בית-משפט זה יעביר איפוא את פעולות המפקד תחת שבט בקרתו על-פי עקרונות אלה של המשפט הבינלאומי (עמ' 136).</p> <p>- חובותיו וזכויותיו של שלטון צבאי מוגדרות על-פי צרכיו הצבאיים שלו עצמו מצד אחד, ומצד שני על-פי הצורך להבטיח ככל האפשר את חייה התקינים של האוכלוסייה המקומית. בנתון לצרכים אלה חייב השלטון הצבאי לכבד את החוקים הקיימים ואת זכויותיהם הקנויות של התושבים בשטח שלטונו. ברוח זו מחייב אותו סעיף 43 של כללי האג "להבטיח ככל האפשר את הסדר והחיים של הציבור (VIE PUBLICS L'ORDRE ET LA), תוך כיבוד החוקים הנוהגים בשטח, אלא אם קיימת מניעה מוחלטת לכך", וסעיף 46 מחייב את השלטון הצבאי "לכבד את הרכוש הפרטי". אספקת חשמל הדרוש לצרכי האוכלוסייה המקומית שייכת לתפקידים המוטלים על השלטון הצבאי, כדי להבטיח את חייה התקינים של האוכלוסייה. (עמ' 138)</p>

	שם	נושא	ציטוט
3	בג"ץ 302/72 אבו חילו נ' ממשלת ישראל ואח', פ"ד כז(2) 169 (1973)	עתירה נגד צווי הרחקה של שבטים בדואיים מאדמתם בפיתחת רפיח- בחינת חוקיות הצווים ע"פ טעיפי אמת האג ואמת ג'נבה (לא נבחה השאלה האם אמת ג'נבה מנהגית).	- פעולות הממשל הצבאי מחוץ לשטח שעליו חל משפט מדינת ישראל מקורן בדיני המלחמה המנהגיים (עמ' 176) - מקל וחומר יבחן בית משפט זה כשרותה של פעולה מנהלית בשטחי הממשל הצבאי על פי המשפט הבינלאומי המנהגי, כאשר אין חוק חרות ישראלי החל על העניין וממילא אינה אפשרית התנגשות בין משפט העמים לבין המשפט הבינלאומי הישראלי (עמ' 177)
4	בג"ץ 606/78, 610/78 סלימאן תופיק אויב ואח' נ' שר הביטחון ואח', פ"ד לג(2) 113 (1979)	עתירה נגד צווי תפיסה של אדמות לצורך הקמת התנחלויות ובהן בית אל (בימ"ש נמנע מהכרעה לגבי האם אמת ג'נבה ובפרט ס' 49 מנהגית, ובחן את חוקיות הצווים ע"י אמת האג- הצווים נמצאו חוקיים)	- העותרים בססו את עתירותיהם גם (ואולי אפילו בעיקר) על המשפט הבינלאומי הדין בזכויותיה ובחובותיה של המעצמה המחזיקה בשטח מוחזק, מזה, ובזכויות וחובות של התושבים בשטח, מזה. הכוונה היא לשתי אמות בינלאומיות: אחת אמת האג בדבר חוקי המלחמה ביבשה ונהגיה (האמנה הרביעית) משנת 1907, תקנות 23(ז) ו-46, והאחת, אמת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה משנת 1949, תקנות 49 ו-53. אין חולק על כך שהעותרים הם בגדר בני אדם מוגנים במשמעות המונח הזה במשפט הבינלאומי (עמ' 119). - אמת האג מקובלת כמשפט מנהגי, שניתן לתבוע על פיו בבית משפט מוניציפאלי (עמ' 120)
5	בג"ץ 619/78 "אל טליעה" שבועון נ' שר הביטחון, פ"ד לג(3) 505 (1979).	עתירה להפצת שבועון באיו"ש.	- השלטון הצבאי המכונן באיזור, אחרי שניגף השלטון שחלש אליו כדין או שלא כדין עד אותה עת, נוטל לידי את סמכות הממשל והמינהל העליונה באיזור ונושא באחריות לסדר הציבורי ולממשל תקין ("L'ordre et la vie publics" כלשונה של תקנה 43 לתוספת לאמת האג הרביעית בדבר מנהיג של מלחמה ביבשה). (עמ' 510).
6	בג"ץ 97/79 אבו עוואד נ' מפקד אזר יהודה ושומרון, פ"ד לג(3) 309 (1979)	חוקיות גירוש של תושב השטחים לחו"ל	- ברור, כי האמנה הנ"ל אינה גורעת מחובתה של המעצמה המחזיקה לדאוג לשמירת הסדר הציבורי בשטח המוחזק, המוטלת עליה בטעיף 43 לאמת האג משנת 1907, וגם לא מזכותה לנקוט באמצעים הדרושים לשם בטחונה היא. (עמ' 316).
7	בג"ץ 390/79 דויקאט ואח' נ' ממשלת ישראל ואח', פ"ד לד(1) 1 (1979)	חוקיותה של הקמת התנחלות אלון מורה, במבואות העיר שכם, על אדמה פלסטינית פריטית	- מסגרת הדיון בעתירה נתחמת בראש ובראשונה על ידי צו התפיסה שהוציא מפקד האזור וצו זה מקורו הישיר לכל הדעות בסמכויות שהמשפט הבינלאומי מקנה למפקד הצבאי בשטח שנכבש על ידי כוחותיו במלחמה. כן נתחמת מסגרת הדיון על ידי יסודות המשפט שהונהג על ידי המפקד הצבאי הישראלי באזור יהודה ושומרון - גם זאת על פי דיני המלחמה במשפט הבין-לאומי (עמ' 12)

שם	נושא	ציטוט
		<p>- כאשר ביסודות המשפטיים של השלטון הישראלי ביהודה והשומרון אנו עוסקים, ענין לנו בנורמות משפטיות הקיימות בפועל ולא רק בכח, והנורמה הבסיסית שעליה הוקם מבנה השלטון הישראלי ביהודה והשומרון בפועל הוא, כאמור, עד היום נורמה של ממשל צבאי, ולא החלת המשפט הישראלי שיש עמו ריבונות ישראלית... עלינו לבחון איפוא את תוקפו המשפטי של צו התפיסה הנדון על פי המשפט הבינלאומי שממנו יונק המפקד הצבאי (עמ' 13).</p> <p>- (התייחסות לפס"ד בית אל שלעיל): הצדקנו שם את הקמת הישוב האזרחי (בית אל) על יסוד סעיף 52 של כללי האג המאפשר תפיסת החזקה במקרקעין "לצרכיו של צבא הכיבוש".</p> <p>- ההשקפה על זכותו של עם ישראל הנזכרת בתחילת דברים אלה מיוסדת על אדני תורת הציונות. אבל השאלה החוזרת ועומדת לפני בית משפט זה בעתירה זו, היא אם השקפה זו מצדיקה נטילת קנינו של הפרט בשטח הנתון לשליטת הממשל הצבאי, וכמו שהשתדלתי לבאר, התשובה על כך תלויה בפרושו הנכון של סעיף 52 לכללי האג. הנני גורס שצרכי הצבא האמורים באותו סעיף אינם יכולים לכלול, לפי פרוש סביר כלשהו, את צרכי הביטחון הלאומי במובנם הרחב (עמ' 16)</p> <p>- אבל אם כן הוא, נתקלת ההחלטה להקים ישוב קבע הנועד מראש לעמוד במקומו לצמיתות - ואף מעבר לתקופת הממשל הצבאי שהוקם ביהודה ושומרון - במכשול משפטי שאין להתגבר עליו, כי אין ממשל צבאי יכול ליצור בשטחו עובדות לצרכיו הצבאיים שנועדו מראש להתקיים גם אחרי גמר השלטון הצבאי באותו שטח, כאשר עדיין אין יודעים מה יהיה גורל השטח אחרי סיום השלטון הצבאי. יש בזה משום סתירה על פני הדברים המראה גם היא, לפי הראיות שלפנינו בעתירה זו, שהשיקול המכריע אשר הניע את הדרג המדיני להחליט על הקמת הישוב הנדון לא היה השיקול הצבאי. בנסיבות אלה גם הצורה המשפטית של תפיסת החזקה בלבד, ולא הפקעת הקנין, אינה יכולה לשנות את פני הדברים, דהיינו נטילת החזקה שהיא עיקר תכנון של הקנין, לצמיתות. (עמ' 21)</p>
8	עתירה נגד סמכות בתי המשפט הצבאיים לדון פלסטינים תושבי הגדה	<p>- נכונה העובדה שירדן לא היתה מעולם הריבון החוקי באזור יהודה והשומרון. אבל אין ללמוד מזה שמפקד האזור לא יכול היה להכריז על מתן תוקף למשפט שהיה קיים באזור לפני כניסת צה"ל אליו. אין לערבב בין בעיית הריבונות ביהודה והשומרון לפי המשפט הבינלאומי לבין זכותו וחובתו של המפקד הצבאי לקיים את הסדר הציבורי באזור, כדי להבטיח את שליטתו באזור ולהנהיג בו משטר של שלטון החוק לטובת התושבים שבו. זכות זו וחובה זו, הנובעים מדיני המלחמה המנהגים, באו לידי ביטוי בסעיף 43 של כללי האג (עמ' 597).</p>
9	חוקיות רכישת מפעלי חברת חשמל באי"ש ומזרח ירושלים ע"י מדינת ישראל	<p>- עניין סמכותו של מפקד צבאי, המחזיק בשטח אויב לאחר כיבוש, וההגבלות המוטלות על סמכות זו, נדון לא פעם בבית משפט זה וכידוע נפסקה בעניין זה ההלכה, שסמכותו של המפקד הצבאי מוגבלת על-ידי כללי משפט בינלאומי מנהגי, ככל שאין סתירה ביניהם ובין משפט חרות מקומי (עמ' 688)</p> <p>- כאשר נזקקים להוראות המשפט הבינלאומי המנהגי יש לשים את הדגש לאו דווקא על פירוש דווקני של אמנת האג או אמנה אחרת אלא על מטרת דיני הכיבוש ורוחם (עמ' 689)</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- מטבעו של ממשל צבאי בשטח מוחזק וגם מהדברים שנאמרו לעיל [לעניין דיני זיכיון בשטח כבוש] ברור, שביסודו ממשל כזה הוא זמני, ותפקידו העיקרי הוא, בהתחשב עם צורכי מלחמה וביטחון, לפעול כמיטב יכולתו לקיום סדר ציבורי וביטחון. אמנם "זמניות" החזקת השטח היא יחסית, והעניין של יהודה ושומרון יוכיח, כשעד כה נמשכת החזקת השטח כאזור הנתון לשליטת מפקד צבאי כבר קרוב ל-14 שנה. מההוראה בדבר כיבוד החוק הקיים ניתן ללמוד, שבהעדר טעמים מיוחדים אין מפקד האזור צריך בדרך כלל, ליזום שינויים כאלה באזור, שאפילו אם אינם משנים את הדין הקיים, הרי תהיה להם השפעה מרחיקת לכת ולאורך ימים על המצב באזור, מעבר לתקופה, שבה ההחזקה כאזור צבאי תסתיים בדרך זו או אחרת, אלא אם מדובר בפעולות, שהן לטובת תושבי האיזור (עמ' 690).</p>
10	<p>סמכות גרש האזור ירדני למדינה אחרת.</p>	<p>בג"ץ 698/80 קוואסמה נ' שר הביטחון, פ"ד לה(1) 617 (1980)</p> <p>נודוי (דוחה חלות אמנת ז'נבה): הכלל של המשפט הבינלאומי, שעליו עמד חברי הנכבד, אינו חל בענייננו, ולו בשל כך בלבד, שעניין לנו עם עותרים, שאינם אזרחים ישראליים, ולכן אין המשפט הבינלאומי מחייב את מדינת ישראל לקבל אותם אל שטחה. הם תושבי שטח מוחזק, שנכבש על-ידי צה"ל במלחמה. (עמ' 630).</p> <p>ח' כהן (דעת מיעוט): הגעתי לבסוף לידי מסקנה ברורה, שיש ברישא של סעיף 149לאמנת ג'נבה גרעין של משפט-עמים מנהגי הנוהג הלכה למעשה מאז ומקדם בכל רחבי תבל. (עמ' 636).</p> <p>איסור הגירוש לפי סעיף 49 חל על כל תושבי השטח מוחזק, בין אזרחי ירדן ובין זרים, ואפילו אזרחי ישראל. ולעניין איסור זה, אין נפקא מינה מה היא עילת הגירוש, ותהא גם ביטחונית וצבאית וחינוכית כמה שתהא; כשם שאין נפקא מינה לאיזו מדינה מגרשים, כל עוד מדינה "אחרת" היא (עמ' 637).</p> <p>- לגבי איסור הגירוש שבעיני 49 שאני: לגבי איסור זה יש בהוראת האמנה גם משום חזרה על משפט-עמים מנהגי וגם משום חידוש של משפט-עמים חוזי. ובמידה שאין בו אלא חזרה על משפט-עמים מנהגי הנוהג מימים ימימה, שומה עלינו לבדוק את הוראת תקנה 112 לתקנות ההגנה אם אמנם מסוגלת היא לדור עמו בכפיפה אחת. (עמ' 638).</p>
11	<p>נטען כי התקנת תקנות בנושא מס' בלו על מוצרים ושירותים באי"ש מנוגדת לחובת המפקד הצבאי לכבד את הדין הקיים ולפעול למען האוכלוסייה המקומית לפי תקנה 43 לתקנות האג</p>	<p>- הסרת מחסומים בין המדינה הכבושת לבין שטח הממשל הצבאי או המשך קיומם מסורים להחלטתו של הממשל הצבאי, ואין להלין על החלטתו לכאן או לכאן, כל עוד אין במעשיו כדי לגרום נזק משמעותי לכלכלתו של השטח המוחזק. (עמ' 223).</p> <p>- הנורמה הבסיסית, עליה הוקם המבנה של השלטון הישראלי ביהודה ושומרון - וכל האמור כאן לגבי יהודה ושומרון חל, כמובן, גם באותה מידה על רצועת עזה - היא נורמה של ממשל צבאי. במלים אחרות, משפט מדינת ישראל לא הוחל על האזורים האמורים, והעקרונות המשפטיים הבסיסיים, שעל-פיהם נשלטים האזורים ולפיהם נקבעת מערכת המשפט החלה בהם מאז יוני 1967. במנשר מס' 1 ובדבר נטילת השלטון על ידי צה"ל ובמנשר בדבר סדרי שלטון ומשפט (מס' 2) של הממשל הצבאי הישראלי ובמשמעותם של אלו לפי כללי המשפט הבינלאומי הפומבי (עמ' 227).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- נכונה העובדה שירדן לא היתה מעולם הריבון החוקי באיזור יהודה והשומרון, אבל אין ללמוד מזה שמפקד האיזור לא יכול היה להכריז על מתן תוקף למשפט שהיה קיים באיזור לפני כניסת צה"ל אליו. אין לערבב בין בעיית הריבונות ביהודה והשומרון לפי המשפט הבינלאומי לבין זכותו וחובתו של המפקד הצבאי לקיים את הסדר ציבורי באיזור, כדי להבטיח את שליטתו באיזור ולהנהיג בו משטר של שלטון החוק לטובת התושבים שבו. זכותו זו וחובה זו, הנובעות מדיני המלחמה המנהגיים, באו לידי ביטוי בסעיף 43 של כללי האג. (עמ' 228).</p> <p>- מפקד האיזור פעל בגדר סמכויותיו לפי המשפט הבינלאומי בהוראתו על ציפיותו של המשפט שהיה נוהג בפועל (de facto) באיזור ערב כיבושו על-ידי צה"ל (בנתון לשינויים שהוא מוצא לנחוץ לעשות כדי להבטיח את שליטתו באיזור), בלי שהיה חייב להיכנס בעובי הקורה של שאלת הריבונות באיזור. על כן מדובר במנשר ב'משפט שהיה קיים באזור', גם זאת כקביעת עובדה ולא כמתן אישור לתוקפו מלכתחילה של אותו משפט לפי דיני המשפט הבינלאומי. (עמ' 228).</p> <p>- סמכותו של המושל הצבאי היא, כידוע, זמנית, כמובן זה שמשכה וכוחה כמשכה וכזמן קיומה של השליטה היעילה על השטח וכאורך קיומו של השלטון הצבאי שכוון בשטח. אך מעת נטילת הסמכויות על-ידי, וכל עוד הוא מתקיים - והמשפט הבינלאומי הפומבי אינו יוצר סייגים של זמן לגבי משך קיומו - נכנס הממשל הצבאי בנעלי השלטון המרכזי ורשויותיו, שחלשו על השטח עובר לכינונו של הממשל האמור, והוא אוסף לידי ומורכז באופן מלא ובלעדי כל סמכות, חובה וזכות של השלטון המרכזי לפי הדין הקיים באזור (בג"צ 497/79, בעמ' 316), וזאת בכפיפות לשינויים, הנובעים מכינונו של השלטון הצבאי, ולסייגים, העולים מהוראותיהם של דיני המלחמה. במלים אחרות, סייג, שביטויו בדיני המלחמה, יש בו כדי לגרוע מהפעלת מלאו סמכות השלטון והחקיקה, שהייתה בידי השלטון הקודם. המפקד הצבאי, העומד בראש הממשל הצבאי, ממשלו ורשויותיו יונקים סמכויותיהם מן הבחינה העובדתית מן ההשתלטות היעילה על השטח ומן הבחינה המשפטית מכללי המשפט הבינלאומי הפומבי, וביתר פירוט, מדיני המלחמה ואלו מכתביים להם, מהו היקף הפעולה שהותר להם. זאת ועוד, כוחו של המפקד הצבאי אינו מוגבל אך ורק להפעלתו של הדין הקיים, אלא גם מוסמך לתרגם סמכויותיו והוראותיו ללשון תחיקת ביטחון (לעניין משמעותו של מונח זה ראה הצו בדבר פרשנות (אזור יהודה והשומרון) (מס' 130), תשכ"ז-1967), אשר לובשת בעיקרה צורת מנשרים, צווים והודעות; אך גם סמכות זו מוגבלת, מבחינת מטרתיה ומידת התערבותה בדין הקיים, על-ידי הכללים של דיני המלחמה. (עמ' 229).</p> <p>- כללי המשפט הישראלי אמנם לא הוחלו על האזור, אך נושא תפקיד ישראלי בשטח נושא עמו אל תפקידו את החובה לנהוג לפי אמות המידה הנוספות, המתחייבות מעובדת היותו רשות ישראלית, יהיה מקום פעולתו אשר יהיה. בכך מוטלת על נושא התפקיד חובה נוספת ומצטברת, כי החובה לנהוג לפי הנורמות של המשפט המינהלי הישראלי אנה פוטרת אותו מן החובה לקיים את דיני המלחמה. אין הוא יכול לכן להישען על נורמות של המשפט המינהלי הישראלי כדי להימנע מקיום חובה או מכיבודו של איסור, החל עליו לפי המקובל על-פי דיני המלחמה. (עמ' 230).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- נותרת איפוא השאלה, אם הנהגת השינויים והחידושים, היינו הנהגתו של מס הבלו המוסף, תואמת את כללי המשפט הבינלאומי המנהגי, לפיהם על מפקד צבאי לנהוג בשטח ממשל צבאי. כפי שנראה בהמשך הדברים, מרוכזות ההוראות הרלוונטיות, בסוגיה שלפנינו בתקנות האג. אגב, בנושא שלפנינו אין מתעוררת שאלה, הכרוכה במישורין בבדיקתה של אמנת ג'נבה, שהיא בגדר משפט בינלאומי הסכמי, כי אין באמנה האמורה הוראות כלשהן בעניין המיסוי. עם זאת עוד נשוב וניזקק בהמשך הדברים, לצורך שלמות התמונה בלבד, גם להוראותיו של סעיף 64 לאמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה משנת 1949, כאשר נדון במשמעות, אותה יש לייחס במקרה שבפנינו לטענת העותרים, לפיה אסור היה להנהיג הוראות עונשי בצו שהנהיג את הבלו המוסף. (עמ' 237).</p> <p>- לאור הסקירה המקיפה של כללי המשפט הבינלאומי המנהגי בכלל ותקנות האג בפרט, לאור התפתחותם, פירושם והפרקטיקה שהתפתחה בעקבותיהם, לא ראינו מקום לשלול את חוקיותה של הדרך שנקטה. (עמ' 323).</p>
12	תפיסת קרקע לצורך סלילת כביש.	<p>- סימן 43 של אמנת האג הרביעית (1907). בית-משפט זה כבר יצא במספר פסקי-דין מתוך הנחה, כי האמנה הזאת חלה על מעמד המינהל בשטחים של יהודה ושומרון ובחן את תקפותה של חקיקה ישראלית לאורה. (עמ' 629).</p> <p>- כאשר באים אנו להחיל את הוראות סימן 43, היום, ארבע-עשרה שנים אחרי הכיבוש, הרי אין מקום עוד לדבר על "להחזיר" הסדר והחיים הציבוריים, שהלא מזמן הוחזרו, אלא על "להבטיח" אותם. מהי הבטחת סדר וחיים ציבוריים? התשובה המתבקשת היא: הפעלת ממשל תקין על כל שלוחותיו, הנהוגות בימינו בארץ מתוקנת, כולל ביטחון, בריאות, חינוך, סעד, אך בין היתר גם איכות חיים ותחבורה. (עמ' 629).</p> <p>- חייב השלטון הצבאי לכבד את החוקים הקיימים ואת זכויותיהם הקנייות של התושבים בשטח שלטונו. ברוח זו מחייב אותנו סעיף 43 של כללי האג 'להבטיח' ככל האפשר את הסדר והחיים של הציבור (l'ordre et la vie publics), תוך כיבוד החוקים הנוהגים בשטח, אלא אם קיימת מניעה מוחלטת לכך, וסעיף 46 מחייב את השלטון הצבאי 'לכבד את הרכוש הפרטי'. "למעשה, אין ה'מניעה', הנזכרת בסיפא של סעיף 43, "מוחלטת" כלל ועיקר, והשאלה היא שאלה של עדיפויות ונוחיות דרכי הגשמת המטרה המפורשת ברישא, דהיינו "הבטחת החיים הציבוריים", מונח, שמציע אני לפרשו כקיום משטר, השומר על זכויות האזרח ודואג לרווחתה המרבית של האוכלוסייה. אם הגשמת מטרה זו דורשת סטייה מחוקים קיימים, מותר, ואפילו חובה, לסטות מהם. (עמ' 631-2).</p>
13	תפיסת קרקעות לצורך סלילת כבישים.	<p>- יהודה ושומרון מוחזקות על-ידי ישראל בדרך של תפיסה צבאית או "תפיסה לוחמתית" (belligerent occupation). באזור הוקם ממשל צבאי, אשר בראשו עומד מפקד צבאי. כוחותיו וסמכויותיו של המפקד הצבאי יונקים מכללי המשפט הבינלאומי הפומבי, שעניינם תפיסה צבאית. (עמ' 792).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- מבחינת תפיסתה הלוחמתית של ישראל, ובהעדר חקיקה מזרימה, הנורמות העיקריות של דיני המלחמה, שעניינם תפיסה לוחמתית, הן אלה הכלולות בתקנות בדבר דיניה ומנהיגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907, הנספחות להסכם האג הרביעי מ-1907 (להלן - תקנות האג). אף שתקנות האג הן הסכמיות, הרי הדעה המקובלת היא - ודעה זו נתקבלה על-ידי בית-משפט זה (בג"צ 606/78, 610/6; בג"צ 390/79 [1]) - כי תקנות האג הן דקלרטיביות באופיין, והן משקפות משפט בינלאומי מנהיג החל בישראל גם בלא מעשה חקיקה ישראלי. לא כן אמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה, 1949, שאפילו היא חלה על תפיסתה הלוחמתית של ישראל ביהודה ושומרון ושאלה זו נתונה למחלוקת חריפה ולא נביע בה כל עמדה (ראה בג"צ 61/80 [2] הנזכר) - הרי היא בעיקרה אמנה קונסטיטוטיובית, אשר אינה מאמצת מנהגים בינלאומיים קיימים, אלא יוצרת נורמות חדשות, אשר לשם תחולתן בישראל יש צורך במעשה חקיקה (עמ' 793).</p> <p>- תקנות האג סובבות סביב שני צירים מרכזיים... בשני העניינים גם יחד - הן הצורך "הצבאי" והן הצורך "האזרחי" - נקודת המוצא העקרונית היא, שהמפקד הצבאי אינו יורש את זכויותיו ומעמדו של השלטון שניגף. אין הוא הריבון באזור המוחזק (עמ' 794).</p> <p>- מכוח כללי המשפט הבינלאומי הפומבי נתונה בידי המפקד הצבאי "סמכות הממשל והמינהל העליונה באיזור". סמכויות אלה הן, מבחינה משפטית, זמניות מטבען, שכן התפיסה הלוחמתית היא זמנית מטבעה (עמ' 794).</p> <p>- שיקוליו של המפקד הצבאי הם בהבטחת האינטרסים הביטחוניים שלו באזור מזה והבטחת האינטרסים של האוכלוסיה האזרחית באזור מזה. אלה כאלה מכוונם כלפי האזור. אין המפקד הצבאי רשאי לשקול את האינטרסים הלאומיים, הכלכליים, הסוציאליים של מדינתו שלו, עד כמה שאין בהם השלכה על האינטרס הביטחוני שלו באזור או על האינטרס של האוכלוסיה המקומית. (עמ' 5-794).</p> <p>- בית-משפט זה פועל על-פי תקנות האג, וזאת כל עוד לא שונו על-ידי מנהגים חדשים או בהסכם בינלאומי התופס בישראל. עם זאת, במסגרת התקנות עצמן, יש מקום להתייחס אל כוחותיו ותפקידיו של ממשל מתוקן, וזאת לא על-פי השקפות חברתיות, אשר שררו לפני מאה שנים ויותר, אלא על-פי המקובל והנהוג בין עמים בני תרבות בימינו ובזמננו. על-כן, התוכן הקונקרטי שניתן להוראתה של תקנה 43 לתקנות האג בדבר הבטחת הסדר והחיים הציבוריים לא יהיה על-פי הסדר והחיים הציבוריים של סוף המאה התשע-עשרה, אלא על-פי הסדר והחיים הציבוריים של מדינה מודרנית ותרבותית בסוף המאה העשרים (עמ' 800).</p> <p>- הפאראמטר השני, המשפיע על מסגרת סמכויותיו של הממשל הצבאי, קשור באופיו של השלטון הצבאי, שלטון שאינו יונק חיותו מבחירתם של בני האזור, שאינו ריבון מכוח עצמו, והשוואב את כוחו מדיני המלחמה עצמה. זהו שלטון זמני מעצם מהותו, גם אם זמניות זו נמשכת תקופה ארוכה. מכאן, שמעצם מהותו של השלטון הצבאי מתבקשת המסקנה, כי סמכויות מסוימות, הנתונות לשליט הרגיל, אינן נתונות לשלטון הצבאי. (עמ' 802).</p> <p>- שני הפאראמטרים האמורים - ממשל תקין מזה והעדר ריבונות זמנית מזה - תוחמים את המסגרת, אשר בתוכה מתקיימת סמכותו של הממשל הצבאי. (עמ' 803).</p>

	שם	נושא	ציטוט
			<p>- הביקורת השיפוטית של בית-משפט זה משתרעת הן לעניין בדיקת קיומו של מקור פורמאלי לסמכותו של הממשל הצבאי (אם בדין המקומי ואם בחקיקת הביטחון) והן לעניין אופן השימוש בסמכות זו. בדיקה אחרונה זו נעשית הן לאור כללי המשפט הבינלאומי המנהגי והן לאור כללי המשפט המינהלי הישראלי. מבחינה זו ניתן לומר, כי כל חייל ישראלי נושא עמו בתרמילו את כללי המשפט הבינלאומי הפומבי המנהגי, שעניינם דיני המלחמה ואת כללי היסוד של המשפט המינהלי הישראלי. (עמ' 810).</p>
14	בג"ץ 277/84 צברי מחמוד אערייב נ' הממונה על הרכוש הנוטש והממשלתי, אזור יהודה ושומרון, פ"ד (מ) 57 (1986).	חילוקי דעות בדבר בעלות על קרקע.	<p>- תקנה 55 לתקנות האג קובעת, כי המדינה, המקיימת שלטון צבאי, תיחשב רק למנהל ולמפיק פירות של בניינים ציבוריים, של מקרקעין ויערות ושל מפעלים חקלאיים הנמצאים בתוך השטח ושייכים למדינת האויב. בכך הוגדר היקף הסמכויות באשר לדרך הטיפול ברכוש האמור... בכל מקרה של ספק לגבי אופיו הממשלתי של הרכוש לצורך נטילת השליטה עליו על-ידי הממשל הצבאי - הרי מקובל, לפי כללי המשפט הבנלאומי הפומבי, כי הטיפול הוא כברכוש ממשלתי, עד שמוכרע לגבי רכוש פלוני כי מעמדו אינו ממשלתי... שאלה נפרדת היא, אם צריך להחיל על רכוש, שהוחזק בידי האפוטרופוס הנ"ל, את הסייגים המפורטים בתקנה 55 הנ"ל, אך זהו נושא, שההכרעה בו אינה דרושה כלל לצורך העניין שלפנינו. (עמ' 67-8).</p>
15	בג"ץ 87/85 גמאל אחמד ג'בר ארגיז ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש, פ"ד מב(1) 353 (1988).	הזכות לערכאה שיפוטית על פסקי דין של בתי המשפט הצבאיים.	<p>- סעיף 43... מתייחס למשפט הקיים בשטח המוחזק ולהמשך קיומו של אותו משפט, כתוכנו וכרוחו, על-אף העברתה של השליטה בשטח המוחזק, מכוח המלחמה ובעקבותיה, לידי הרשויות של שלטון אחר. המשפט המקומי אשר בו דן הסעיף נשאר איפוא על כנו, והוראותיו החדשות של השלטון הצבאי מתייחסות, בדרך כלל, למישור ענייני שונה מזה שהמשפט המקומי עוסק בו ומותקנות למטרות אחרות, וזאת, למעט אלה מצויו השלטון הצבאי שנועדו לשנות את הוראותיו של המשפט הקיים באותם מקרים יוצאי דופן, שבהם מן הנמנע להוסיף ולקיים את הדין הקיים כלשונו... ההסדר החקיקתי האמור תאם את הוראותיו של הסיפא של סעיף 43. מאידך גיסא, אין להסיק מקיומה של רשות ערעור בערכאות המקומיות הדנות בעניינים מליינים, כי חובת המפקד הצבאי לאמץ אמות מידה זהות בבואו לפרסם מנשרים וצווים מכוח מעמדו על-פי המשפט הבינלאומי הפומבי, כדי לכוון בתי-משפט צבאיים. בתחום זה הוא אינו נשען על המשפט המקומי אלא על הכללים של המשפט הבינלאומי הפומבי (עמ' 365).</p> <p>- אמנת ג'נבה הרביעית קובעת בסעיף 66... אין כאן הוראה, לפיה חייבת לקום ערכאת ערעור, אלא אך נאמר, שאם קיימת ערכאה כאמור, מומלץ שהיא תשב בתוך השטח. (עמ' 365-6).</p>
16	בג"ץ 13/86 עאדל אחמד שאחין נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש, פ"ד מא(1) 197 (1987).	איחוד משפחות.	<p>- הנחות אלו [של חוות דעת המומחה] צריכות להיבחן, ראשית כול, לאור האמור באמנת ג'נבה הרביעית... בראשית דבריו נפנה פרופ' בראונלי בהרחבה לשאלה, אם אמנת ג'נבה הרביעית חלה על יהודה ושומרון וחבל עזה. אינני סבור, כי יש מקום שנדון במסגרת פסק-דין זה, בפרוטרוט, בטיעונו בנקודה זו של הכותב הנכבד, כי לצורך ההכרעה בסוגיה שלפנינו איני רואה צורך בכך. כמקובל עלינו, ולפי הודעותיה של הפרקליטות, נבחתה הבעיה שלפנינו על יסוד ההנחה, שישראל מכבדת את הכללים ההומאניטאריים שבדיני המלחמה ואינה נתלית בשאלת התחולה של האמנה הרביעית. (עמ' 206).</p> <p>- המסקנה המסכמת של הכותב, לפיה יש לראות באמנה חוזה שבתוקף (a treaty in force), מקובלת עלי, שהרי אין מחלוקת על כך, כי האמנה בתוקף גם ביחס לישראל כמדינה שאישרה אותה, אלא רק על כך, אם היא חלה בשטח המסוים אשר אליו מתייחסות העתירות שלפנינו. (עמ' 208).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- שאלה הנפרדת, והיא, מה ניתן ללמוד לצורך העניין שלפנינו מדיני המלחמה ביבשה כביטויים בתקנות האג, בדיני המלחמה המנהגיים או בהוראות ההומאניטריות של אמנת ג'נבה הרביעית, אשר אותן נכונה ישראל לקיים הלכה למעשה. (עמ' 208).</p> <p>- אכן, קיימת לפי האמנות חובה לכבד זכויות משפחה ולהושיט הגנה מיוחדת לנשים ואמנת ג'נבה הרביעית אף מביאה שורה ארוכה של הוראות להבטחת מזון וטיפול רפואי ולהעברת מידע משטח ממשל צבאי, ואף על דבר זכותו של מוגן נוכרי לעזוב את שטחה של מדינה אשר הפכה לצד לסכסוך מזוין, אך בכל אלה אין איזכור ולו ברמז של כללים, המתייחסים לנושא כגון זה שלפנינו... לעניין תחולתו של סעיף 27 בשלב התפיסה הלוחמתית יש גם לפנות לסעיף 6 מאמנת ג'נבה הרביעית... העדרה של התייחסות כללית באמנות הנ"ל לנושא של איחוד משפחות אין בו כדי להפגיע, כי איחוד המשפחות תמיד נחשב לנושא הומאניטארי חשוב, אך טופל מיד על יסוד הסדרים ad-hoc... באף מקרה לא נתגבשו עקרונות כלליים, היוצרים נורמה מנהגית מחייבת וכללית לגבי אזור בתפיסה לוחמתית, ולא נוצרו תקדימים בתחום זה, שהם בגדר ראייה לפרקטיקה כללית המקובלת בתורת דין. (עמ' 209).</p> <p>- מחובתו של המשיב הנ"ל, על-פי מהות שיקוליו לפי דיני המלחמה ולאור אופי תפקידו, לתת משקל גם למשמעויות הביטחוניות, המדיניות והכלכליות הכלליות שיש לתופעה ולתוצאותיה; הוא רשאי גם להפעיל את סמכותו כדי לנקוט measured of control and security כאמור בסעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית. (עמ' 5-214).</p>
17	<p>סמכותו של מפקד איו"ש להוציא צווי גירוש לתושבי הגדה.</p>	<p>- שמגר: הכללים הנוגעים בדבר [אמנת האמנות], המתייחסים לכוונתם של הצדדים שערכו את האמנה הבינלאומית, מעודנים בעקרון הגדול, שלפיו יש להקדיש תשומת לב ראשונה במעלה לכוונתם של הצדדים, כפי שהתגבשה בעת עריכת המסמך, ובמיוחד למשמעות אשר אותה הם ייחסו, בעת ההיא, למלים ולפסוקים. (עמ' 17)... כל התייחסות לנושאי המשפט הבינלאומי, אשר ביניהם, כאמור, רבים הנושאים אשר זוכים לפרשנות רב-גונית ואף חולקת, אינה יכולה להיעשות על-פי אמות המידה המדויקות, שאליהן שואפים בתחום המשפט המוניציפאלי (עמ' 19). [מכאן שס' 49 לאמנת ז'נבה הרביעית אינו רלוונטי כי לא רק שזה אינו דין מנהגי אלא שכוונת מחבריו למנוע גירושים המוניים למחנות כפייה במלחה"ע ה-2 בלבד].</p>
		<p>- בן-פורת: ראוי לקרוא את הוראת סעיף 49 לאמנת ז'נבה הרביעית לאור האמור בתקנה 43 לתקנות האג, באשר תקנות האג מחייבות את ישראל כחלק מהמשפט הבינלאומי המנהגי, בעוד שאמנת ז'נבה אינה אלא בעלת תוקף הסכמי. ועל-כן אך מובן הוא, יש לי ליתן משקל-יתר לחובת הבטחת הביטחון והסדר הציבורי בשטחים המוחזקים, הקבועה בתקנה 43 (עמ' 67).</p> <p>- בך (דעת יחיד): לשונו של הסעיף 49 הינה חד-משמעית וברורה... אינו מתיר, לדעתי, כל מקום לספק, כי הסעיף חל לא רק על גירוש המוני אלא גם על גירושם של יחידים, ושהאיסור מכוון להיות טוטאלי, גורף וללא סייג. (עמ' 70).</p> <p>- אינו מוצא כל ניגוש בין "תפיסה היסטורית" זו ובין מתן פירוש רחב לסעיף הנדון (עמ' 71).</p> <p>- הסעיפים הנ"ך של אמנת ז'נבה משלימים את הוראות תקנה 43 לתקנות האג... אין בתקנה דבר עומד בסתירה לפירוש הפשוט והרחב המוצע לסעיף 49 (עמ' 74).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- פירוש זה של סעיף 49 לאמנה זוכה, כאמור, כמעט להסכמה כללית, והוא מקובל גם עלי (עמ' 75).</p> <p>- לעומת זאת, אינני מוצא עילה כדי לסטות מההלכה, שנקבעה ואושרה במספר ניכר של פסקי דין, ואשר לפיה המדובר בסעיף 49 לאמנה הוא בהוראה של המשפט הבינלאומי ההסכמי בלבד, להבדיל מהוראה של המשפט הבינלאומי המנהגי, והוראה כזו אינה יכולה לשמש בסיס לעתירת אזרח פרטי לערכאות המשפט (עמ' 76).</p>
18	<p>בג"ץ 253/88 סגדיה ואח' נ' שר הביטחון, פ"ד מב(3) 801 (1988).</p> <p>חוקיותם העקרונית של מעצרים מנהליים בקציעות.</p>	<p>- שמגר: בית-משפט זה רואה באמור בתקנות האג משפט בינלאומי מינהגי. (עמ' 814).</p> <p>- מן הדין לפרש את החוק החרות, שעה שהוא משתמע לכאן ולכאן ותכנו אינו מחייב פירוש אחר, בהתאם להוראות המשפט הבין-לאומי (עמ' 815).</p> <p>- המגמה של עורכי אמנת ג'נבה הרביעית הייתה, שהעציר המינהלי לפי סעיף 78 ישווה, מבחינת תנאי הכליאה, במידת האפשר, לשבוי מלחמה. תיזה זו מלמדת גם כן על כך, שאנו נזקקים כאן למסגרת התייחסות השונה מזו המופעלת כלפי אדם שהורשע בדין ומרצה עונשו. על-כן גם קיימת חובה להפריד, במקום כליאה כלשהו, בין אסירים שפוטסם לבין עצירים מינהליים. ברוח זו גם נוסחו הוראותיו של סעיף 184 לאמנת ג'נבה הרביעית. (עמ' 822).</p> <p>- בך (דעת יחיד): אינה נעשית בסעיף [49] כל הבחנה בין גירושם של מוגנים לשטח המעצמה הכובשת לבין גירושם למדינה אחרת כלשהי. (עמ' 826).</p> <p>- הייתי נוטה לקבל את טענת באי-כוח העותרים, לפיה אין האמנה מתירה העברתם של עצירים מינהליים אל שטח המדינה הכובשת לצורך ריצוי תקופת מעצרם. לעומת זאת מסכים אני לדעת חברי הנכבד הנשיא, כי האמנה מהווה, מכל מקום בשלב הנוכחי, חלק מהחוק הבינלאומי ההסכמי, ואינה מנמית עם כללי החוק הבינלאומי המינהגי. (עמ' 829).</p>
19	<p>בג"ץ 358/88 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' אלוף פיקוד המרכז ואח', פ"ד מג(2) 529 (1989).</p> <p>מתן זכות ערעור וטיעון לגבי הריסת/אטימת מבנים.</p>	<p>- האמור במנשר מבטא את כללי המשפט הבינלאומי הפומבי, כפי שגם ובאו, בין היתר, בתקנה 43 לתוספת לאמנת האג בקשר לדיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907 (להלן - תקנות האג) ובסעיף 64 לאמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה, 1949 (להלן - אמנת ג'נבה הרביעית). בעת הפעלת עקרונותיו של המשפט הבינלאומי הפומבי, פועל מפקד האזור לפי כללים מנחים שאובים מתפיסות היסוד של המשפט המינהלי הנהוגות בישראל (עמ' 536).</p> <p>- מפקד האזור נושא באחריות לביטחון ולסדר הציבורי באזור, אשר עליו הוא מופקד. במסגרת חובתו עליו גם לשמור על הביטחון של כוחות צה"ל ושל גורמי המינהל הציבורי ולקיים את קווי התחבורה (ראה סעיף 64 לאמנת ג'נבה הרביעית ה"ל). (עמ' 539).</p>
20	<p>בג"ץ 401/88 אבו ריאן ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון, פ"ד מב(2) 767 (1988).</p> <p>תפיסת מקרקעין ביישוב חלחול כדי לסייע לצבא להתגונן ממידי אבנים.</p>	<p>- מכוח תקנה 43 לתוספת לאמנת האג בקשר לדיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907 (להלן - תקנות האג) מופקדים שלטונות הצבא על הסדר והביטחון הציבורי, והנסיבות שבגדרן מוסמכים הם לפעול עשויות להשתנות לפי צרכי הזמן והמקום... תקנות 23 (G) ו-52 של תקנות האג אינן מונעות תפיסה זמנית של מקרקעין לצרכים צבאיים וכנגד תשלום פיצויים (עמ' 770).</p>

שם	נושא	ציטוט
23	בג"ץ 168/91 מילאדי מורכוס נ' שר הביטחון, פ"ד מח(1) 467 (1991).	אי-חלוקת ערכות מגן לתושבי השטחים
24	בג"ץ 5973/92 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' שר הביטחון, פ"ד מח(1) 267 (1993).	גירוש של כ-400 תושבי השטחים החשודים בפעילות טרור ללבנון.
25	בג"ץ 2612/94 עאר נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון, פ"ד מח(3) 675 (1994).	חוקיות מעצר ע"י מפקד אוו"ש של אזרח ישראלי בגדה.
26	בג"ץ 7048/97 פלוניס נ' שר הביטחון, פ"ד נד(1) 721 (2000).	החזקת עצורים מנהליים כקלפי מיקוח לצורך שחרור שבויי צה"ל
		<p>- חובתה של המעצמה, המחזיקה אזור בתפיסה לוחמתית, לדאוג לביטחונה ולשלומה של האוכלוסייה האזרחית (במקרה הנדון - היהודים והערבים גם יחד). במסגרת חובה זו מוטלת על מפקדת האזור החובה לצייד את האוכלוסייה המקומית באמצעי הגנה ראויים מפני סכנות הכרוכות בפעולות איבה... המפקד הצבאי צריך לנהוג שוויון באזור. אסור לו לפלות בין תושבים לתושבים. משהגיע המפקד הצבאי למסקנה, כי יש לחלק ערכות מגן לתושבי היהודים של האזור, מן הראוי הוא שיחולקו ערכות מגן גם לתושבי הערבים... גם כאשר התנאים יוריים חייב המפקד הצבאי לשמור על החוק. כוחה של חברה לעמוד כנגד איביה מבוסס על הכרתה, כי היא נלחמת עבור ערכים הראויים להגנה. שלטון החוק הוא אחד מערכים אלה. חובתו של המפקד הצבאי לנהוג שוויון בין כל תושבי האזור אינה פגה כשהמתח הביטחוני עולה. זו חובה נמשכת, המוטלת כל העת. (עמ' 1-470).</p> <p>- תקנה 112 לתקנות ההגנה (שעת חירום), הדנה בגירוש, היא הוראת חוק תקפה ביהודה ושומרון ובאזור חבל עזה בהיותה חלק מן המשפט שחל באזור (the laws in force in the country) כלשון תקנה 43 לתוספת לאמנת האג בקשר לדיניה ומנהיגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907 (עמ' 281).</p> <p>- גבולות תחולתו של הדין הישראלי זהים, בדרך כלל, לגבולותיה של המדינה. גבולות אלה מקיפים את שטח המדינה לרבות מימי החופין שלה, כהגדרתם בסעיף 3 לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981, אך לא את האזור או שטחים אחרים המוחזקים על-ידי צה"ל. (עמ' 680).</p> <p>- להוציא המהלך ההיסטורי של החלת המשפט והמינהל הישראליים על חלקה המזרחי של ירושלים, שנעשתה בצו אשר ניתן לפי סעיף 111 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, לא עשתה הממשלה כל שימוש נוסף בסמכות שהוענקה בסעיף זה. גם שר הביטחון נמנע מעשיית שימוש בסמכות שהוקנתה לו בסעיף 1 לפקודת שטח השפוט והסמכויות, ומעולם לא הגדיר, במנשר, חלק כלשהו מארץ-ישראל כ"מוחזק על ידי צבא-הגנה לישראל". בכך נמנעה ישראל, הימנעות מודעת ומכוונת היטב, מהחלה כוללת של הדין הישראלי על השטחים המוחזקים בידי צה"ל ובחרה לייסד את מבנה שלטונה בהם על נורמה של ממשל צבאי, המורכבת מן הדין שהיה בתוקפו, בכל אזור, ביום תפיסתו על-ידי הצבא, מכללי המשפט הבינלאומי המנהיגי ומתחיקת הביטחון. (עמ' 681).</p> <p>- ברק: החזקתם של בני-אדם כ"בני ערובה" - ומושג זה כולל בחובו גם החזקתם של בני-אדם כ"קלפי מיקוח" - אסורה היא על-פי המשפט הבין-לאומי (ראו: סעיף 1 לאמנה הבין-לאומית נגד לקיחת בני ערובה (International Convention against the Taking of Hostages, 1979) [51]; סעיף 34 לאמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה, 1949 (אמנת ג'נבה הרביעית)). אכן, מוכח אני להניח - בלי להכריע בדבר - כי אין איסור כזה בדין הבין-לאומי המנהיגי. כן מוכן אני להניח - בלי להכריע בדבר - כי האיסור ההסכמי על לקיחת בני ערובה אינו כובל את מדינת ישראל במשפט הפנימי של המדינה בהיעדר החלה שלו בחוק של המדינה. כך או כך, חזקה עלינו כי תכליתו של חוק היא, בין היתר, להגשים את הוראות המשפט הבין-לאומי ולא לעמוד בסתירה להן (ראו ע"פ 6182/98 שינבין נ' היועץ המשפטי לממשלה [19]). ישנה "חזקת התאמה" בין המשפט הבין-לאומי הפומבי ובין החוק המקומי (עמ' 742).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- דורנר: אזרחים המוחזקים במעצר כקלפי מיקוח הם בני ערובה, כהגדרתו של מונח זה בסעיף 1 לאמנה הבין-לאומית נגד לקיחת בני ערובה. מעצרו של בני ערובה הינו אסור בתכלית האיסור על-פי אמנה זו... מעצר אזרחים של מדינת אויב כבני ערובה לכל מטרה שהיא נאסר באיסור חמור כבר 30 שנה קודם לכן, בסעיף 34 לאמנת ז'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה (להלן - אמנת ז'נבה). זאת, לרבות מעצרו לצורך הטבת תנאי החזקתם של שבויי מלחמה, או לשם החלפתם בשבויים, מעשים שהיו מקובלים בימים עברו. יש אף הסבורים, כי האיסורים החמורים שבאמנת ז'נבה, שהוצהרו בסעיף 147 לאמנה, ביניהם האיסור על החזקת בני ערובה, הגיעו עם חלוף השנים למעמד של דין בין-לאומי מנהגי. (עמ' 6-765).</p> <p>- על-פי שיטתנו המשפטית, הקליטה של כללי המשפט הבין-לאומי המנהגי היא ישירה, והם חלק מהמשפט הישראלי המקומי. מנגד, אשרור אמנה בין-לאומית המעגנת דין הסכמי בלבד אינו הופך את האמור בה לחלק מן המשפט המקומי. לשם כך נדרש אימוץ האמנה בחוק. עם זאת, הפסיקה קבעה חזקה פרשנית, שלפיה קיימת התאמה בין חוקי המדינה לבין נורמות המשפט הבין-לאומי שלהן מדינת ישראל מחויבת, וכי חוקי המדינה יתפרשו - ככל שהדבר ניתן - כעולים בקנה אחד עם הדין הבין-לאומי. (עמ' 766).</p>
27	תפיסת בי"ס ע"י הצבא ליד חברון.	<p>- עונה המשיב כי המשפט הבינלאומי בהחלט מתיר תפיסה כזאת כאשר הדבר נדרש עקב מעשי איבה בשטח הכבוש. הוא מסתמך על תקנות האג: תקנה 43 המטילה על כוח כובש את החובה לשמור על הסדר הציבורי ועל הביטחון בשטח הכבוש, ותקנה 23(g) הקובעת כי במצב של פעולות איבה אין לתפוס או להרוס את רכוש האויב, אלא אם התפיסה או ההריסה נדרשות באופן מוחלט על פי צרכי הלחימה... תפיסת בתי הספר, על יסוד שיקולים של המפקד הצבאי שהוצגו בפירוט בתצהיר התשובה, אינה נוגדת את המשפט הבינלאומי. (עמ' 2).</p>
28	החיסולים הממוקדים	<p>- המערכת הנורמטיבית החלה על העימות המזויין שבין ישראל לבין ארגוני הטרור שבאיזור היא מורכבת. במרכזה עומדים דיני המשפט הבינלאומי העוסקים בעימות (או סכסוך) מזויין בעל אופי בינלאומי (International Armed Conflict)... דינים אלה כוללים בחובם את דיני התפיסה הלוחמתית. עם זאת, אין הם מוגבלים אך להם. דינים אלה חלים בכל מקרה של עימות מזויין בעל אופי בינלאומי - כלומר, חוצה גבולות המדינה - בין אם המקום בו מתרחש העימות המזויין נתון לתפיסה לוחמתית ובין אם לאו. דינים אלה מהווים חלק של דיני ניהול הלחימה (ה-lue in bello). מנקודת המבט ההומניטרית, הם חלק מהמשפט הבינלאומי ההומניטרי (ה-International Humanitarian Law). (עמ' 15).</p>

שם	נושא	ציטוט	
		<p>- המשפט הבינלאומי הדין בעימות המזויין שבין ישראל לבין ארגוני הטרור מעוגן במספר מקורות. המקורות העיקריים הם אמנת האג הרביעית. להוראות אמנה זו, אשר ישראל צד לה, מעמד של משפט בינלאומי מנהגי. בצידו עומדת אמנת ג'נבה הרביעית. ישראל צד לאמנה זו. היא לא אומצה בחקיקה ישראלית. עם זאת הוראותיה המנהגיות מהוות חלק ממשפטה של מדינת ישראל (ראו פסק דינו של השופט ח' כהן בבג"ץ 698/80 קוואסמה נ' שר הביטחון, פ"ד לה(1) 617, 638; להלן - פרשת קוואסמה). כידוע, עמדתה של ממשלת ישראל הינה כי עקרונות דיני התפיסה הלוחמתית שבאמנת ג'נבה הרביעית אינם תופסים בכל הנוגע לאיזור. עם זאת, ישראל מכבדת את ההוראות ההומניטריות של אמנה זו. לצרכי העתירה שלפנינו די בכך. בנוסף, מעוגנים דיני העימות המזויין הבינלאומי בפרוטוקול הנוסף הראשון לאמנות ג'נבה. ישראל אינה צד לפרוטוקול זה, והוא לא אומץ בדבר חקיקה ישראלי. כמוכן, הוראותיה המנהגיות של הפרוטוקול הראשון הם חלק ממשפטה של ישראל. (עמ' 17).</p> <p>- נקודת המוצא שלנו הינה, כי הדין החל על הסכסוך המזויין שבין ישראל לבין ארגוני הטרור שבאיזור, הוא המשפט הבינלאומי הדין בעימות או סכסוך מזויין. כך ראה בית משפט זה בעבר את אופיו של הסכסוך, וכך אנו ממשיכים לראותו גם בעתירה שלפנינו. על פי תפיסה זו, העובדה שארגוני הטרור והחברים בהם אינם פועלים בשמה של מדינה אינה הופכת את המאבק בהם למאבק פנים-מדינתי גרידא (עמ' 18).</p> <p>- נקודת המוצא על פיה נהג בית המשפט העליון מזה שנים - והיתה זו תמיד גם נקודת המוצא של באי כוח המדינה בפני בית המשפט העליון - הינה כי הסכסוך המזויין הוא בעל אופי בינלאומי. (עמ' 18).</p> <p>- ישראל אינה צד לפרוטוקול הראשון. ממילא הוא לא אומץ בדבר חקיקה ישראלי. האם מבטא העקרון הבסיסי משפט בינלאומי מנהגי? עמדתה של הצלב האדום הינה כי זהו עקרון של משפט בינלאומי מנהגי. עמדה זו מקובלת עלינו. (עמ' 28).</p> <p>- ידועה האימרה כי כאשר התותחים יורים, המוזות שותקות. רעיון דומה הביע קיקרו (Cicero) באומרו: "בעת מלחמה, החוקים מחרשים" (silent enim leges inter arma). על אימרות אלה יש להצטער. אין הן משקפות, לא את המצוי ולא את הרצוי. דווקא כאשר התותחים יורים, אנו זקוקים לחוקים (עמ' 53).</p>	
29	<p>העותרים טוענים שצה"ל ירה על אנשי הצלב האדום במבצע חומת מגן</p>	<p>בג"ץ 2936/02 רופאים לזכויות אדם נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נ(3) 3 (2002).</p>	<p>- הטעימה המדינה, כי צה"ל רואה את עצמו מחויב לקיים את כללי המשפט ההומניטרי לא רק מן הטעם שכללים אלו מתחייבים מן המשפט הבינלאומי, אלא גם כמתחייב מבחינה מוסרית, ואף מטעמים תועלתניים... באין אפשרות להתייחס לאירועים הספציפיים המוזכרים בעתירות, שעל פניהם נראים קשים, וראים אנו להדגיש כי כוחותינו הלוחמים מחויבים לקיים את הכללים ההומניטריים הנוגעים לטיפול בפצועים, בחולים ובגופות הרוגים. השימוש לרעה שנעשה בצוותים רפואיים בבתי חולים ובאמבולנסים מחייב את צה"ל לפעול למניעת פעילות כזאת, אך כשלעצמו אינו מתיר הפרה גורפת של הכללים ההומניטריים. ואכן, זוהי גם עמדתה המוצהרת של המדינה. עמדה זו מתבקשת לא רק מן המשפט הבינלאומי, שעליו מסתמכים העותרים, אלא גם מערכה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. (עמ' 4-5).</p>
30	<p>האופן בו יבדוק ויקבור צה"ל את ההרוגים בג'נין בחומת מגן.</p>	<p>בג"ץ 3114/02 ח"כ ברכה נ' שר הביטחון, פ"ד נ(3) 11 (2002).</p>	<p>- בנסיבות המקרה האחריות לאיתור הגופות, זיהוין, פינוין וקבורתן מוטלת על המשיבים. זו חובתם על-פי הדינים של המשפט הבינלאומי. עמדה זו מקובלת על המשיבים, והיא המדריכה אותם בפעולתם. (עמ' 15).</p>

	שם	נושא	ציטוט
31	בג"ץ 3239/02 מרעב ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון ואח', פ"ד נז(2) 349 (2003).	חוקיות מעצרים המוניים במבצע חומת מגן	<p>- במשפט הבינלאומי הנוגע לתפיסה לוחמתית. מחד גיסא, מוכרת כמובן חירותו של כל תושב בשטח תפוס. מאידך גיסא, מוכרת חובתה וכוחה של המדינה התופסת - הפועלת באמצעות המפקד הצבאי - לשמור על הסדר הציבורי והביטחון (ראו תקנה 43 לתקנות האג [36]). במסגרת זו מוסמך המפקד הצבאי לחוקק חקיקת ביטחון שנועדה לאפשר לכוח התופס למלא את תפקידו, לשמור על הסדר, להגן על ביטחונה של המדינה התופסת ועל ביטחון חייליה (ראו סעיף 64 לאמנת ג'נבה הרביעית). על רקע זה מתבקשת המסקנה כי המפקד הצבאי מוסמך לעצור מי שיש לגביו חשש לביצוע עבירות פליליות בדרך-כלל, וכן מי שלדעתו פוגעים בביטחון האזור, והוא אף רשאי לקבוע בחקיקת הביטחון הוראות באשר למעצר - אם לעניין מעצר לצורכי חקירה (נושא העתירה שלפנינו) ואם מעצר מינהלי (שאינו מעניינו בעתירה זו)... אמת, אין הוראה מיוחדת באמנת ג'נבה הרביעית לעניין סמכותו של המפקד להורות על מעצר לצורכי חקירה, אך סמכות זו נגזרת מהדין המקומי, והיא כולה בסמכותו הכללית של מפקד האזור לשמור על הסדר והביטחון. דין זה ניתן לשנות בתנאים מסוימים על-ידי תחיקת הביטחון. חקיקה זו חייבת לשקף את האיוון הנדרש בין חירותו של הפרט באזור הכבוש לבין צורכי הביטחון באזור הכבוש. ביטוי לאיזון עדין זה ניתן למצוא בסעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית. (עמ' 365).</p> <p>- זאת ועוד, סעיף 78 לאמנת ג'נבה הרביעית קובע כי מטעמים הכרחיים של ביטחון ניתן, לכל היותר, לעצור (internment) את תושב האזור או לתחום את מקום מגוריו (assigned residence). מהוראה זו מתבקש כי מעצר לצורכי חקירה בגין ביצוע עבירה על חקיקת הביטחון הוא אפשרי. למסקנה דומה היינו מגיעים מזווית הראיה של המשפט הבינלאומי הדן בזכויות האדם. משפט בינלאומי זה מכיר כמובן בסמכות לקיים מעצר לצורכי חקירה, והוא דורש כי סמכות זו תאוזן באופן ראוי עם חירותו של הפרט. מעצר פלילי רגיל - כן; מעצר שירותי - לא. על רקע זה הותקנו למשל צו מס' 378 וצו מס' 1226. (עמ' 366).</p> <p>- אכן, מקובל עלינו כי המשפט החל באזור מכיר רק בשני סוגים של מעצרים: מעצר לצורכי חקירה פלילית (כאמור בצו מס' 378) ומעצר מינהלי (כאמור בצו מס' 1226). אין סמכות לבצע מעצר בלא "עילת מעצר"... מעצרים שאינם מבוססים על חשש כי העצור מסכן או עלול לסכן את שלום הציבור או הביטחון, הם שירותיים, ואין המפקד הצבאי מוסמך להורות עליהם (עמ' 366).</p>
			<p>- אמנת ג'נבה הרביעית (Geneva Convention Relative to the Protection of -ה) Civilian Persons in Time of War) כוללת הוראה כללית, ולפיה (סעיף 27)... אין באמנת ג'נבה הרביעית הוראות הקובעות תקופות מעצר קבועות ומועדים למעורבות שיפוטית במעצר. כל שניתן למצוא בה הוא שתי הוראות הנוגעות למעצר מינהלי (internment). על-פי ההוראה האחת (סעיף 43 החל לעניין מעצר במדינה הכובשת) נקבע... ההוראה השנייה (סעיף 78 החל על מעצר באזור הכבוש) קובעת... הוראות נוספות בעניין זה - והוראות בעניין מעורבות שיפוטית במעצר שאינו מינהלי - אין... על רקע נורמטיבי זה - המעמיד את הדרישה כי המעורבות השיפוטית תהיה ללא דיחוי (promptly) - שבה ועומדת בפנינו השאלה אם ההסדר הקבוע בצו מס' 1500, שלפיו ניתן לעצור אדם בלא להביאו בפני שופט-משפטי ל-18 ימים, הוא חוקי. (עמ' 370-2).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- אמנת ג'נבה הרביעית אינה מכילה בעניין המפגש עם עורך-דין כל הוראה מפורשת. מצויה כמובן ההוראה הכללית (המובאת בפסקה 28 לעיל) של סעיף 27 לאמנה המגנה על כבודם וחירותם של תושבי האזור הנשלט, אך הקובעת גם כי המדינה התופסת בתפיסה לחימתית יכולה לנקוט את האמצעים הדרושים לביטחון. בצד הוראה כללית זו ההוראה הקרובה ביותר לעניין מצויה בסעיף 113 לאמנה, הקובעת... הוראה אחרת באמנת ג'נבה הרביעית - העוסקת בעצור שהוגש נגדו כתב-אישום - קובעת (סעיף 72)... נראה לנו אפוא כי המערכת הנורמטיבית אשר במסגרתה יש לבחון את חוקיותו של ההסדר באשר לפגישת עם עורך-דין - בין על-פי המשפט הבינלאומי ובין על-פי עקרונות היסוד של המשפט הישראלי - הינה העיקרון כי ככלל, יש לאפשר מפגש בין עצור לבין פרקליטו. (עמ' 80-379).</p>
32	בג"ץ 3278/02 המוקד להגנת הפרט נ' מפקד כוחות צה"ל באזור הגדה המערבית, פ"ד (נ) 385 (2002).	<p>תנאי הכליאה של העצורים מחומת מגן</p> <p>- הוראות מיוחדות אלה כפופות לעקרונות הכלליים של המשפט הבינלאומי המנהגי. כן כפופות הן להוראות באשר לתנאי המעצר הקבועות באמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה, 1949 (Geneva Convention Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War (1949); להלן - אמנת ג'נבה הרביעית). כידוע, מדינת ישראל רואה עצמה מחויבת על-פי ההוראות ההומניטריות שבאמנה זו. על מחויבות זו חזר בא-כוח המשיב גם בעתירה שלפנינו. ברור שההוראות של אמנת ג'נבה הרביעית העוסקות בתנאי מעצר הן בעלות אופי הומניטרי, ועל-כן יש לנהוג על-פיהן. (עמ' 396).</p>
		<p>- יש להביא בחשבון את העקרונות והכללים הקבועים באמנת ג'נבה הרביעית. נקודת המוצא של אמנת ג'נבה הרביעית קבועה בסעיף 27 לאמנה, הקובעת... בצד הוראה כללית זו קיימות הוראות אחדות בעלות אופי ספציפי יותר באשר לתנאי המעצר באמנת ג'נבה הרביעית. נעמוד על אותן הוראות שהן רלוונטיות לעתירה שלפנינו והמשקפות את האיזון הראוי בין זכותו של מי ששעזר בשטח כבוש לבין צרכי הביטחון של האזור. הוראות אלה חלות על מי שנתון ב-Internment, כלומר במעצר מינהלי. לכאורה, אין הוראות אלה חלות במישרין על מעצר לצורכי חקירה, אם כי יש להן בוודאי השפעה עקיפה ניכרת. על-כן אין כל סיבה שלא לפנות להוראות אלה באשר לתנאי המעצר בעניין נושא העתירה שלפנינו. יצוין כי חלק מהעצורים המצויים במתקן עופר - בשלבים האחרונים של מעצרים - שוהים בו מכוח צו מעצר מינהלי. עליהם בוודאי חלות הוראות אלה במישרין. נקבע באמנת ג'נבה הרביעית כי תנאי המעצר צריכים להבטיח את ההיגיינה והבריאות של העצורים תוך הגנה מפני פגעי מזג אוויר... יש להבטיח מקלחות וליתן לעצורים את הזמן הדרוש לרחצה (סעיף 85). יש לספק לעצורים מזון יומי בכמות, באיכות ובמגוון מספקים כדי לשמור על בריאותם הטובה של העצורים ולמנוע התפתחות מחלות שמקורן בתזונה חסרה; יש לאפשר לעצורים להכין אוכל בכוחות עצמם; יש לספק מים מספיקים לשתיה (סעיף 89). יש להבטיח ביגוד מספיק להחלפה בהתחשב בתנאי מזג האוויר (סעיף 90). בכל מקום מעצר יש לקיים מרפאה בפיקוחם של רופאים; יש להבטיח גישה חופשית לרשויות הרפואיות (סעיף 91). יש להבטיח כי בקרה רפואית של העצורים תיערך לפחות אחת בחודש (סעיף 92). השלטונות יעודדו פעולות השכלה וחינוך. כן יעודדו ספורט ומשחקים בין העצורים. שטחים מספיקים יוקצו לפעולות הספורט (סעיף 94). רכוש שנולק מהעצור עם מעצרו יוחזר לו עם שחרורו. תעודות משפחה או תעודות זיהוי לא יילקחו מהם בלי מסירת קבלה. לעולם לא יישאר עצור ללא תעודות זיהוי (סעיף 97). משטר המשמעת במיתחם הכליאה צריך להתיישב עם העקרונות האנושיים. אין לפגוע בגופם או ברוחם של העצורים (סעיף 100). הוראות הסטנדרטים המינימליים של הטיפול באסירים - והוראות אלה חלות גם על כל סוג של מעצר - אין מוסיפות הוראות משמעותיות בעניינים הרלוונטיים לעתירה זו. די אם נציין כי נדרש מקום מינימלי לשינה, תאורה וחימום (תקנה 10); לכל עצור תהא מיטה נפרדת (תקנה 19). יש לאפשר לפחות שעה אחת של פעילות גופנית (תקנה 21). על הרופא במקום המעצר לבדוק את תנאי התברואה (תקנה 26). (עמ' 9-398).</p>

שם	נושא	ציטוט
33	בג"ץ 3451/02 אלמדני נ' שר הביטחון, פ"ד (נו 30) (2002).	<p>עתירה לאפשר לצלב האדום להיכנס למתחם כנסייה מבוצר בבית לחם בזמן חומת מגן.</p> <p>- ברק: המדינה טענה בפנינו כי היא נוהגת על-פי כללי המשפט הבינלאומי. אלה הן הוראות הומנטריות, אשר ישראל מכבדת אותן. נטען בפנינו כי "האמצעים אשר נוקט כיום צה"ל כלפי הפלסטינים המתבצרים בכנסיית המולד, אינם אמצעים אשר אסורים על-פי כללי המשפט הבינלאומי. האמצעים האמורים הינם אמצעים מידתיים, אשר נמנעים משימוש בכוח צבאי לפריצה למתחם, ומאפשרים לפלסטינים החמושים לצאת מן המתחם בכל עת שיחפצו, ואם יעשו כן ללא נשקם - לא ייפגעו, אלא ייעצרו". בהקשר זה הופנינו לסעיפים 17 ו-23 לאמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה, 1949 (Geneva Convention Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War); אמנת ג'נבה הרביעית). (עמ' 35).</p>
		<p>- נראה לנו כי על רקע המציאות במיתחם, שמצויה בו באר המספקת כמות מסוימת של מים, ומצוי מזון, ולו מינימלי, ועל רקע נכונותם של המשיבים לספק מזון לאזרחים גם אם לא יעזבו את המיתחם, מילאו המשיבים את חובתם על-פי כללי המשפט הבינלאומי (ראו סעיף 23) לאמנת ג'נבה הרביעית...). (עמ' 6-35).</p> <p>- אנגלרד: מי אחראי לכך כי הופרו כללים של המשפט הבינלאומי המחייבים הגנה על נכסי דת ותרבות מפני פעולות לחימה ואוסרים על השימוש בהם לצורכי לחימה? ראה את ההוראות הנוגעות למקומות קדושים ולנכסי תרבות בפרוטוקולים ה-1 וה-11 של אמנות ג'נבה. האם אחריות זו אינה מוטלת על הרשות הפלסטינאית שהתחייבה לשמור על המקומות המצויים בשליטתה? (עמ' 36).</p>
34	בג"ץ 3799/02 עדאלה-המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל ואח' נ' אלוף פיקוד מרכז בצה"ל ואח', פ"ד (ס 67) (2005).	<p>נוהל שכן</p> <p>- צבא בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית רשאי לעצור תושבים מקומיים המבוקשים על ידי והמסכנים את ביטחונם. במסגרת זו - ועד כמה שאין בכך כדי לסכל את הפעולה הצבאית המיועדת לתפיסת המבוקש - הצבא רשאי - ולעתים אף חייב - ליתן למבוקש אזהרה מוקדמת. בכך ניתן להבטיח ביצוע המעצר בלא פגיעה באוכלוסייה המקומית (ראו: תקנה 26 לתוספת לאמנת האג (הרביעית) בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907 (להלן - תקנות האג [10])); סעיף 2(2) לפרוטוקול הראשון [9]. (עמ' 79).</p> <p>- כן ברור כי הצבא אינו רשאי להשתמש בתושבים מקומיים כ"מגן אנושי" (ראו: סעיף 28 לאמנת ג'נבה הרביעית; סעיף 51(7) לפרוטוקול הראשון [9]...). הרשאי הצבא לחייב תושב מקומי, בניגוד לרצונו, להעביר "אזהרה מוקדמת" למבוקש אשר הצבא צר על המקום שבו הוא מצוי? הכול מסכימים כי דבר זה אסור הוא (השוו: תקנה 23 סיפה לתקנות האג [10]; סעיף 51 לאמנת ג'נבה הרביעית...). אך מה דין ההסתייעות בתושב מקומי לשם מסירת "אזהרה מוקדמת" על פי הנוהל בעניין זה שעה שאותו תושב מסכים לכך ולא ייגרם לו נזק ממסירת האזהרה? ייאמר מיד: הוראה מפורשת החלה בעניין, ואשר בה יימצא לשאלתנו פתרון, אינה מצויה... אכן, השמירה על חייה של האוכלוסייה האזרחית היא ערך מרכזי בדינים ההומניטריים החלים על התפיסה הלוחמתית (ראו: סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית...). חוקיותו של נוהל "אזהרה מוקדמת" יכולה לשאוב את כוחה מחובתו הכללית של הצבא התופס לדאוג לכבודה ולשלומה של האוכלוסייה האזרחית. היא גם עולה בקנה אחד עם כוחו של הצבא התופס להגן על חיי חייליו ושלומם. מאידך גיסא עומדת חובתו של הצבא התופס להגן על חייו ועל כבודו של התושב המקומי אשר נשלח למסור את האזהרה. בוודאי כך במקום שהוא אינו מסכים לטיפול על עצמו את התפקיד שהוטל עליו ואשר ביצועו עשוי לגרום לו נזק. אך כך גם במקום שהוא מסכים לכך וביצוע התפקיד לא יסב לו כל נזק. זאת, לא רק משום שככלל אין הוא רשאי לוותר על זכויותיו על פי הדין ההומניטרי (ראו: סעיף 8 לאמנת ג'נבה הרביעית; פיקטה [7], בעמ' 72, 74), אלא גם משום שהלכה למעשה קשה לאמוד מתי הסכמתו ניתנת מתוך רצון חופשי ומתי היא פרי לחץ גלוי או סמוי. (עמ' 80).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- לדעתי, ידם של השיקולים האוסרים על הצבא לעשות שימוש בתושב מקומי על העליונה. ביסוד השקפתי זו מונחים כמה טעמים עקרוניים. ראשית, עיקרון בסיסי העובר כחוט השני בדיני התפיסה הלוחמתית הוא האיסור על שימוש בתושבים מוגנים כחלק מהמאמץ המלחמתי של הצבא התופס. אין לנצל את האוכלוסייה האזרחית לצרכיו הצבאיים של הצבא התופס. אין "לנדב" אותם לשיתוף פעולה עם הצבא (ראו: תקנה 23(b) לתקנות האג [10] וסעיף 51 לאמנת ג'נבה הרביעית. ראו גם פיקטה [7], בעמ' 292). מעיקרון כללי זה נגזר האיסור הספציפי של שימוש בתושבים מקומיים כ"מגן אנושי". כן נגזר מעיקרון זה איסור השימוש בכפייה (גופנית או מוסרית) כלפי אנשים מוגנים לשם השגת ידיעות (סעיף 31 לאמנת ג'נבה הרביעית; פיקטה [7], בעמ' 219). נראה לי כי מעיקרון כללי זה יש לגזור גם את האיסור לעשות שימוש בתושבים מקומיים כמעבירים אזהרה מהצבא אל מי שהצבא מבקש לעצרו... בשל חוסר השוויון בין הכוח התופס לבין התושב המקומי אין לצפות כי התושב המקומי יתנגד לבקשה להעביר אזהרה למי שמבקשים לעצרו... יש להתחשב לא רק בסיכון הפיזי של פגיעה מירי שיבוא מהמקום שבו העצור נתון או ממלכודות שונות, אלא גם בסיכון הרחב יותר הצפוי לתושב המקומי "המשתף פעולה" עם הצבא התופס. (עמ' 81).</p>
35	תנאי המעצר של עצורים מנהליים בקציעות.	<p>- מקור משפטי נוסף לתנאי מעצר במתקן קציעות הוא אמנה ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה, 1949 (ה-Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War (1949); להלן - אמנת ג'נבה הרביעית). אמנה זו קובעת הסדר מקיף באשר לתנאי המעצר. תחולתה אינה שנויה במחלוקת לפנינו, שכן עניין לנו בהסדרים בעלי אופי הומניטרי אשר ממשלת ישראל רואה עצמה מחויבת לקיימם. (עמ' 413).</p> <p>- הוראות בעניין תנאי המגורים מצויות בסעיף 85 לאמנת ג'נבה הרביעית, הקובע כי על הרשות העוצרת לדאוג שהעצורים - [Bje accommodated in] "the effects of the war... דומה שהדבר משתנה ממקום למקום ומעת לעת. הכול תלוי בטיבם של האוהלים, מזה, ובתנאי המקום, מזה. כן יש מקום להבחין בין מעצר קצר טווח לבין מעצר הנמשך חודשים ולעיתים אף שנים. המבחן הוא בסופו של דבר מבחן של סבירות ומידתיות, ואנו מבקשים כי העניין יישקל. (עמ' 6-415).</p>
36	חוקיות צו המורה לתושבי הגדה לעבור לשנתיים לעזה.	<p>- נקודת המוצא שלנו הינה כי לשם מתן מענה על שאלת סמכותו של מפקד האזור אין די בקביעה כי הצו המתקן (או כל צו אחר של מפקד האזור) מעניק סמכות למפקד הצבאי לתחום את מקום מגוריו של תושב האזור. הטעם לכך הוא שסמכותו של המפקד הצבאי לחוקק את הצו המתקן נגזרת מדיני התפיסה הלוחמתית. הם מקור סמכותו, ועל-פיהם ייקבע כוחו. (עמ' 364).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- כל הצדדים לפנינו יצאו מתוך ההנחה כי על-פי המצב הקיים כיום באזור הנתון לשליטתו של צבא ההגנה לישראל, יש תחולה בו לדינים של המשפט הבינלאומי בדבר תפיסה לוחמתית... דיני המשפט הבינלאומי החלים באזור הם הדינים המנהגיים (כגון התוספת לאמנת האג בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907 אשר מקובל לראות בו משפט מנהגי; להלן - אמנת האג הרביעית [46]). אשר לאמנת ג'נבה הרביעית, חזר בפנינו בא-כוח המשיב על עמדתה של מדינת ישראל בדבר אי-תחולתה של אמנה זו - שאינה משקפת לטענתו משפט מנהגי - בכל הנוגע לאזור יהודה והשומרון. עם זאת הודיע לנו מר ניצן - כפי שנהגה ממשלת ישראל מימים ימימה - כי ממשלת ישראל החליטה לנהוג על-פי חלקיה ההומניטריים של אמנת ג'נבה הרביעית. על רקע הכרזה זו, שוב אין לנו צורך לבחון הטענות המשפטיות הלא פשוטות בעניין זה, ונוכל להשאירן בצריך עיון. נמצא, כי לצורך העתירות שלפנינו אנו מניחים כי המשפט הבינלאומי ההומניטרי - כפי שהוא משתקף באמנת ג'נבה הרביעית (לרבות סעיף 78 שבה) ובוודאי באמנת האג הרביעית [46] - חל בענייננו... כל חייל ישראלי נושא עמו בתרמילו הן את כללי המשפט הבינלאומי והן את כללי היסוד של המשפט המינהלי הישראלי הנוגעים לעניין. (עמ' 364-365).</p> <p>- בעניין שלפנינו עניין לנו בהעברה כפויה של אדם ממקום מגוריו למקום אחר באותו אזור בשל צרכי ביטחון בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית. על-כן היקף הפגיעה המותרת בזכויות האדם וקבע דינים ההומניטריים הקבועים בדינים דבר סכסוכים מזוינים. דינים אלה מעוגנים בעיקר באמנת האג הרביעית ובאמנת ג'נבה הרביעית... העניין שלפנינו נשלט כל כולו על-ידי הוראותיו של סעיף 78 לאמנת ג'נבה הרביעית (עמ' 365).</p> <p>- הוראה זו עוסקת בתיחום מגורים. היא הוראת דין מיוחדת (lex specialis) שיש לפנות אליה ועל-פיה יש להכריע בבעיות המשפטיות שלפנינו. מה שנאסר על-פיה אסור גם אם הוראה כללית עשויה לכאורה להתפרש כמתירה אותה, ומה שהותר על-פיה מותר, גם אם הוראה כללית עשויה לכאורה להתפרש כאוסרת אותה. אכן, עיון בצו המתקן עצמו ובצווים האינדיווידואליים שהוצאו מכוחו מלמד כי מתקין הצו ראה לנגד עיניו את הוראות סעיף 78 לאמנת ג'נבה הרביעית, ועל-פיהן פעל בהתקינו את הצו המתקן ואת הצווים האינדיווידואליים. (עמ' 367).</p> <p>- סעיף 78 לאמנת ג'נבה הרביעית הוא הן מקור להגנה על זכותו של הנעבר והן מקור לאפשרות הפגיעה בזכות זו. דבר זה בא לידי ביטוי, בין השאר, בהוראת סעיף 78 לאמנת ג'נבה הרביעית עצמה, הקובעת כי האמצעים הנקבעים על-ידיה הם האמצעים שהמעצמה הכובשת (כלומר, המפקד הצבאי) רשאית "לכל היותר" (at most) לבצע. (עמ' 367).</p> <p>- נמסר לנו מפי בא-כוח המשיב, במסגרת טיעוניו שבעל-פה, כי אם בנסיבות העניין שלפנינו מוטלות על המשיב חובות מכוחה של הוראת סעיף 39 לאמנת ג'נבה הרביעית, הוא ימלא את חובותיו אלה. (עמ' 368).</p> <p>- מקובל על הכול כי סעיף 78 לאמנת ג'נבה הרביעית מאפשר תיחום מקום מגורים, ובלבד שמקום המגורים החדש יהא בתחום האזור הנתון לתפיסה לוחמתית שבו מצוי מקום המגורים שממנו מוצא האיש. (עמ' 368).</p>

ציטוט	נושא	שם	
<p>- שני האזורים הם חלק מארץ-ישראל (Palestine) המנדטורית. הם נתפסו בתפיסה לוחמתית על-ידי מדינת ישראל. מבחינה חברתית ופוליטית, נתפסים שני האזורים על-ידי כל הנוגעים בדבר כיחידה טריטוריאלית אחת תוך שהחקיקה של המפקד הצבאי בהם הינה בעלת תוכן זהה. כך, למשל, הפוניו על-ידי בא-כוח המשיב להוראת סעיף 11 להסכם ביניים ישראל-פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (ה-Israeli-Palestinian Interim Agreement on the West Bank and the Gaza Strip) (להלן - ההסכם), הקובע:</p> <p>"The two sides view the West Bank and the Gaza Strip as a single territorial unit, the integrity and status of which will be preserved during the interim period הוראה זו חוזרת גם בסעיף 31(8) להסכם, ועל יסודה נקבעו מנגנוני "המעבר הבטוח" שבין אזור יהודה והשומרון לבין אזור חבל עזה. כמו כן אין בהסכם זה כדי להכריע בעניינם, אך יש בו כדי ללמד על כך כי שני האזורים נתפסים כאזור אחד שמדינת ישראל שולטת בו מכוח התפיסה הלוחמתית. זאת ועוד, בא-כוח המשיב ציין בפנינו כי "לא רק שהצד הישראלי מנהל באופן מתואם את שני האזורים, אלא שגם הצד הפלסטיני מתייחס לשני האזורים כיישות אחת, וההנהגה של שני האזורים הללו היא אחת ומאוחדת". אכן, התכלית המונחת ביסוד הוראת סעיף 78 לאמנת ג'נבה הרביעית, והמצמצמת את תוקפו של תיחום מקום המגורים לאזור אחד, יסודה באחדות החברתית, השונית, התרבותית, הסוציאלית והמדינית של האזור, מתוך רצון לצמצם את הנזק שבעברת מגורים למקום זר. מכוחה של תכלית זו אין לראות באזור יהודה והשומרון ובאזור חבל עזה שני אזורים הזרים זה לזה, אלא יש לראותם כאזור אחד. (עמ' 70-369).</p>			
<p>- בתחומי המשפט הבינלאומי חלים על פעולותיו [של המפקד הצבאי] דיני המלחמה המסדירים את תחום המותר והאסור למפקד הכוח הצבאי המופקד על אזור המצוי בתפיסה לוחמתית (עמ' 455).</p> <p>- תפיסת מקרקעין עשויה להיות צעד הכרחי במימוש סמכויותיו ואחריותו של המפקד הצבאי. היא עשויה להידרש הן למימוש צרכים צבאיים וביטחוניים הן לצורך הגשמת חובתו של המפקד להגן על אינטרסים של האוכלוסיה האזרחית באזור. דיני המלחמה של המשפט הבינלאומי אוסרים תפיסה של רכוש פרטי בשטח המצוי בתפיסה לוחמתית או הריסתו אלא מקום שהדבר הכרחי לצורכי לחימה. על-פי תקנה 23(g) לאמנת האג [40], נאסר על הכוח הכובש "to destroy or seize the enemy's property, unless such destruction or seizure be imperatively demanded by the necessities of war". תקנה 52 לאמנת האג [40] מורה כי לא תבוצע תפיסת קרקע בשטח מוחזק אלא לצורכי הצבא. הוראה זו פורשה בהרחבה בהלכה הפסוקה כמשתרעת גם על צורכי תפיסה לשם הקמת עמדות ומאחזים צבאיים, וכן לצורכי סלילת דרכים כדי להגן על תושבים ישראלים המתגוררים באזור. סעיף 53 לאמנת ג'נבה אוסר מצדו על הרס כל נכס מקרקעין או מיטלטלין השייך לפרט או למדינה על-ידי הכוח הכובש בכפוף לחריג הזו: "except where such destruction is rendered absolutely necessary by military operations...". בטרם יחליט לתפוס רכוש אזרחים בשטח מוחזק או להורסו, נדרש המפקד הצבאי, מכוח הדין הבינלאומי להפעיל שיקול-דעת קפדני ביותר. (עמ' 7-456).</p> <p>- במסגרת אחריותו לרווחת תושבי האזור על המפקד לשקוד גם על מתן הגנה ראויה לזכויות אדם חוקתיות של תושבי המקום במגבלות שהתנאים והסיבות העובדתיות בשטח מקימים. הגנה כזו חלה על כל סוגי האוכלוסיה המתגוררת במקום - יהודים וערבים כאחד. (עמ' 461).</p> <p>- על מפקד האזור חלה חובה מכוח כללי המשפט הבינלאומי, ובתוכם האמנה להגנת נכסי תרבות בשעת סכסוך מזויין, 1954, לשמור על אוצרות תרבות בשטח כבוש, ובכללם נכסים בעלי ערך ארכאולוגי. (עמ' 464).</p>	<p>תפיסת מקרקעין על מנת לאפשר לתושבי קריית ארבע להגיע בבטחה להר הבית.</p>	<p>בג"ץ 10356/02 יואב הס ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית ואח', פ"ד נח3) 443 (2004).</p>	<p>37</p>

שם	נושא	ציטוט
38	בג"ץ 9594/03 בצלם ואח' נ' הפרקליט הצבאי הראשי, תק-על 2011(3), 3136.	הימנעות הפצ"ר מחקירת מצ"ח של הרג אזרחים פלסטינים.
39	בג"ץ 9961/04 המוקד להגנת הפרט ואח' נ' ממשלת ישראל ואח', תק-על 2011(2), 94.	<p>- תכלית ביטחונית היא שעומדת בבסיס ההחלטה על סגירת השטח בעקבות הקמת הגדר וקביעת "מרחב התפר". תכלית ביטחונית זו מתיישבת עם הסמכויות הנתונות למפקד הצבאי באזור בהתאם לדיני התפיסה הלוחמתית, וזאת במסגרת חובתו להבטיח את "הסדר והביטחון הציבוריים" (ראו תקנה 43 לתקנות בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה, הנספחות לאמנת האג הרביעית מ-1907, להלן: תקנות האג), והיא מהווה נדבך ממארג השיקולים הסבך שעל המפקד הצבאי לשקול. (עמ' 18).</p> <p>- למול שיקול זה, על המפקד הצבאי להקפיד כי תוענק הגנה ראויה לזכויות האדם של הפלסטינים המצויים בשליטתו בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית, שהינם תושבים מוגנים על-פי המשפט הבינלאומי. (עמ' 19).</p> <p>- בדומה לאשר נהגנו בעבר, נהיה מוכנים להניח לצורכי הדיון כי האמנות הבינלאומיות בדבר זכויות האדם חלות באזור, ככל שניתן ליישמן בניסבות החלות באזור, וכי על המפקד הצבאי מוטלת חובה לשמור על מכלול זכויות האדם של התושבים המתגוררים בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית, ככל שאין בכך סתירה למצב הביטחון ותנאי החזקת השטח. ממילא אין המדינה חולקת על חובתה זו, ונראה כי היא אף מודעת לכך שההחלטה על סגירת השטח והחלת משטר ההיתרים פוגעת בזכויות שונות של האוכלוסייה המקומית. (עמ' 22)</p>
40	בג"ץ 548/04 אמנה נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש (2004). לא פורסם	<p>- כידוע, מאז מלחמת ששת הימים מוחזקים שטחי יהודה והשומרון בידי ישראל בדרך של תפיסה לוחמתית (belligerent occupation). בהתאם לכללי המשפט הבינלאומי הפומבי המסדירים תפיסה כזאת, הוקם ממשל צבאי, שלו כוחות וסמכויות מינהל וממשל המרוכזים בידי המפקד הצבאי העומד בראש הממשל. כללים אלה מעניקים למפקד סמכויות היונקות משלושה מקורות עיקריים. המקור הראשון הוא הוראות ספציפיות של המשפט הבינלאומי המנהגי. המקור השני הוא הדין שהיה קיים בשטח עובר לתפיסתו. ואילו המקור השלישי הוא חקיקתו החדשה של הממשל. (עמ' 6).</p> <p>- כפי שקובעת תקנה 43 לתקנות האג, על המפקד להבטיח את קיומו של הסדר הציבורי. אין גם ספק, כי הקמת חוזרת ונשנית של מבנים בלתי-מורשים, שחלק מתוכם הם על קרקע בבעלות פלשתינאית, חרף פינוים, משבשת את הסדר הציבורי. אומנם, המפקד לא פעל במסגרת הדינים המקומיים, שלא היה בהם כדי להתמודד עם תופעה זו, והוציא צווים חדשים. אך הלכה היא כי בגדר סמכויותיו של המפקד הצבאי על-פי המשפט הבינלאומי אין הוא מוגבל להשליט סדר בגדרי הדין הקיים, אלא מוסמך הוא, לקבוע הסדרים נוספים בצווים. (עמ' 6-7).</p>

	שם	נושא	ציטוט
41	בג"ץ 2056/04 מועצת הכפר בית סוריק ואח' נ' ממשלת ישראל, פ"ד נח(5) 807 (2004).	תפיסת מקרקעין לצורך בניית גדר ההפרדה	<p>- מאז שנת 1967 מחזיקה ישראל בשטחי יהודה ושומרון בתפיסה לוחמתית. (עמ' 814).</p> <p>- המפקד הצבאי אינו מוסמך להורות על ההפרדה אלא יכולה לבוא מטעמים של "סיפוח" הם מדיניים-פוליטיים. גדר ההפרדה אינה יכולה להיות שטחים מהאזור למדינת ישראל. מטרתה של גדר ההפרדה אינה יכולה להיות התוויית גבול מדיני... על המפקד הצבאי של שטח המוחזק בתפיסה לוחמתית למצוא איזון בין צורכי הצבא, מזה, לבין צורכי התושבים המקומיים, מזה. במסגרת איזון עדין זה אין מקום למערכת שיקולים נוספת שעניינה שיקולים מדיניים, סיפוח שטחים או קביעת גבולות הקבע של המדינה. בית-המשפט העליון חזר והדגיש כי סמכויותיו של המפקד הצבאי הן זמניות מטבען, שכן התפיסה הלוחמתית היא זמנית מטבעה. הסדרי הקבע אינם מענייניו של המפקד הצבאי. אמת, התפיסה הלוחמתית באזור היא ארוכת שנים. לבר זה השפעה על היקף סמכותו של המפקד הצבאי. אין בעבור הזמן כדי להרחיב את סמכותו של המפקד הצבאי ולאפשר לו לשקול שיקולים שמעבר לעצם ניהולו הראוי של האזור הנתון לתפיסה לוחמתית. (עמ' 30-829).</p> <p>- המפקד הצבאי מוסמך - על-פי המשפט הבינלאומי החל באזור הנתון לתפיסה לוחמתית - לתכנס חזקה במקרקעין אם הדבר דרוש לצורכי הצבא (ראו תקנות 23(g) ו-52 לתקנות האג; סעיף 53 לאמנת ג'נבה הרביעית). עליו לשלם כמובן פיצויים בגין השימוש שהוא עושה במקרקעין (עמ' 831).</p> <p>- שיקול-דעתו של המפקד הצבאי מוגבל על-ידי המערכת הנורמטיבית שבמסגרתה הוא פועל, ושממנה הוא יונק את כוחו. אכן, המפקד הצבאי אינו הריבון בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית (עמ' 832).</p> <p>- ההוראות שבתקנה 46 לתקנות האג ובסעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית מטילות על המפקד הצבאי חובה כפולה: עליו להימנע מפעולות הפוגעות בתושבים המקומיים. זוהי חובת ה"שלילית"; עליו לעשות פעולות הנדרשות כדין המבטיחות כי התושבים המקומיים לא ייפגעו. זוהי חובת ה"חיובית" (עמ' 836).</p> <p>- דיני המשפט הבינלאומי, מזה, ועקרונות היסוד של המשפט המינהלי הישראלי, מזה, מכירים במידתיות כאמת מידה המאזנת בין סמכותו של המפקד הצבאי באזור לבין צרכיה של האוכלוסייה המקומית. אכן, כחוט השני עובר בפסיקתו של בית-המשפט העליון עקרון המידתיות כאמת מידה המגבילה את כוחו של המפקד הצבאי (עמ' 9-838).</p>
42	בג"ץ 2577/04 אל ח'וואג'ה נ' ראש הממשלה ואח' (2007). (לא כורסם).	תפיסת מקרקעין לצורך בניית גדר ההפרדה בנעלין	<p>- סמכויותיו של המפקד הצבאי יונקות מכללי המשפט הבינלאומי הפומבי שעניינם תפיסה לוחמתית. אלה מעוגנים בעיקר בתקנות בדבר דיני ומנהיגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907 הנספחות להסכם האג הרביעי מ-1907 (להלן - תקנות האג). תקנות אלה משקפות משפט בינלאומי מיהגי. כן מעוגנת סמכותו של המפקד הצבאי באמנת ג'נבה הרביעית בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה, 1949 (להלן - אמנת ג'נבה הרביעית)... על-פי תקנה 52 לתקנות האג נדרש שהתפיסה תהיה לצורכי הצבא (needs of the army of occupation). על-פי סעיף 53 לאמנת ג'נבה, נדרש שהתפיסה תהיה לצורכי צבא נחוצים בהחלט (absolutely necessary by military operation). סמכותו של המפקד הצבאי להקים גדר הפרדה כוללת גם סמכות להקים גדר להגנה על חייהם וביטחונם של ישראלים המתגוררים ביישובים ישראלים באזור יהודה ושומרון, אף שהישראלים הגרים באזור אינם בגדר "אנשים מוגנים" (protected persons), כמשמעות ביטוי זה בסעיף 4 לאמנת ג'נבה הרביעית. שאלת חוקיותה של ההתיישבות הישראלית באזור אינה משליכה על חובתו וסמכותו של המפקד הצבאי להגן על חייהם וביטחונם של המתיישבים הישראלים (עמ' 18).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- השיקול הראשון הוא השיקול הביטחוני-צבאי... השיקול השני אותו על המפקד הצבאי לשקול הוא טובתם של בני האוכלוסייה המקומית שהנם "תושבים מוגנים". על המפקד הצבאי להגן על זכויות האדם המקובלות במשפט הבינלאומי של בני האוכלוסייה המקומית (עמ' 19).</p> <p>- הגענו למסקנה כי תוספת הביטחון במעבר לחלופת הביניים אינה מידתית ביחס לתוספת הנזק הנגרמת לתושבים הפלסטינים. גם אם החלופה הדרומית נחותה משהו מבחינה ביטחונית, נראה כי יש בה כדי לספק הגנה סבירה לתושבי חשמונאים. קירוב הגדר לכיוונו של הכפר נעלין כרוך בפגיעות קשות בתושבים הפלסטינים. משהגיע המפקד הצבאי בזמנו למסקנה כי הוא יכול לספק הגנה סבירה לחשמונאים באמצעות הקמת הגדר בחלופה הדרומית, לא שוכנענו כי יש הצדקה לתוואי פוגעני יותר באוכלוסייה המקומית. (עמ' 24).</p>
43	<p>חוקיות תוואי הגדר באזור ירושלים.</p>	<p>בג"ץ 3648/04, 5488/04, 6080/04, מועצה מקומית אלראם נ' ממשלת ישראל (2006). לא פורסם.</p>
		<p>נאור (דעת מיעוט באחת משלוש הפרשות): בנסיבות הענין שלפנינו כאשר קיימת אפשרות (במקטע זה נשכונת דחיית אלבריד, בג"צ 3648/04) להשיג את תכליות הביטחון על ידי גדר המוקמת בגבול המוניציפאלי, אל-לו למפקד האזור לתפוס מקרקעין ולהורות על הקמת גדר בתוך שטח יהודה ושומרון... חזרנו והדגשנו בפרשות השונות כי על פי הכללים החלים באזור, המפקד הצבאי מוסמך לתפוס חזקה במקרקעין "אם הדבר דרוש לצורכי הצבא"... בענייננו, הזזת הגדר אל התוואי החדש אינה נובעת מצורך צבאי ובוודאי שלא מצורך צבאי "נחוץ בהחלט"... מתשובת המדינה עולה בבירור כי השיקולים שהביאו להעברת התוואי החדש במקום התוואי המקורי אינם שיקולים ביטחוניים-צבאיים. נהפוך הוא... ההתרחקות מקו הגבול המוניציפאלי והבחירה בתוואי החדש, אינם נובעים משיקולים ביטחוניים וצבאיים ולכן לטעמי, אין בידי המפקד הצבאי תשובה טובה לעתירת תושבי דאחית אל בריד המבקשים כי הגדר תורחק, חזרה אל התוואי המקורי. (עמ' 38-40).</p>
44	<p>גיוזם עצים במטע פרטי של פלסטנינית בגלל שהוא היה קרוב מדי לביתו של שר הביטחון מופז בכוכב יאיר</p>	<p>בג"ץ 7862/04 אבו דאהר נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון, פ"ד נ"ט(5) 368 (2005).</p>
		<p>- המתח הנוצר בין החובה להגן על אינטרס הביטחון לבין הצורך בהגנה על זכות הקניין של הפרט מחייב איזון חוקתי ראוי כתנאי לחוקיות פעולתו של מפקד האזור. ההגנה על ביטחון החיים ושלמות הגוף עומדת בראש מירג העניינים הנתונים לאחריותו של מפקד האזור. אחריות זו נובעת מהמשפט הבינלאומי. היא משתלבת עם היותה של זכות האדם להגנה על החיים ועל שלמות הגוף זכות חוקתית על-פי המשפט הציבורי בישראל, מכוח סעיף 4 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. בצד זכות זו עומדת זכות קניין של תושבי האזור, המוכרת אף היא כזכות יסוד חוקתית מוגנת. היא מוכרת ככזו מכוח המשפט החוקתי בישראל על-פי סעיף 3 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. היא מוגנת מפגיעה גם במשפט הבינלאומי. הפגיעה בזכויות קניין, ובכלל זה פגיעה בזכויות מקרקעין של הפרט, אסורה על-פי דיני המלחמה של המשפט הבינלאומי, אלא מקום שהדבר הכרחי לצורכי לחימה. על-פי תקנה 23(g) לתקנות שבתוספת לאמנת האג בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907 (להלן - תקנות האג [25]), נאסר על הכוח הכובש - "To destroy or seize the enemy's property, unless such destruction or seizure be imperatively demanded by the necessities of war". תקנה 52 לתקנות האג [25] מורה כי לא תבוצע תפיסת קרקע בשטח מוחזק אלא לצורכי הצבא. הוראות אלה פורשו בהרחבה והוחלו גם על צורכי תפיסת מקרקעין לשם הקמת מאחזים צבאיים, לצורכי סלילת דרכים ועוד. סעיף 53 לאמנת ג'נבה אוסר על הרס נכס מקרקעין או מטלטלין של הפרט על-ידי הכוח הכובש, אלא אם הדבר הכרחי לצורך פעולות צבאיות. הוראה זו פורשה כמעניקה סמכות למפקד הצבאי להחליט ולקבוע את היקפו של הצורך הצבאי, אולם עליו לפרש את הטיג באורח סביר... על מפקד האזור להפעיל שיקול-דעת קפדני וזהיר ביותר בטרם יוציא צו הפוגע בזכויות קניין של אזרחים בשטח מוחזק. חובה זו מוטלת עליו הן מכוח דיני המלחמה במשפט הבינלאומי הן מכוח המשפט החוקתי הנוהג בישראל, המגדיר זכות קניין כזכות יסוד חוקתית. (עמ' 8-376).</p>

ציטוט	נושא	שם	
<p>- נראה לנו כי יש הסתברות גבוהה כי ניקיון השטח ודילול הענפים כאמור ישיגו את המטרה העיקרית של שיפור הראות אל תוך שטח המטע, ובכך תבוא התכלית הביטחונית על סיפוקה... לא שוכנענו, נכון לעת ז', כי לשם השגת המטרה הביטחונית יש הכרח בגיזוםם של העצים, על גזעיהם, עד לגובה קטן מעל פני הקרקע... ראוי אפוא כי בטרם ייקוט צעד דרסטי הכרוך בפגיעה מסיבית בעצים, ובאין ביטחון לגבי נחיצותו, ינקוט המפקד הצבאי צעד מוגבל ומרוסן יותר בהיקפו, כאמור. נקיטת אמצעי מוגבל זה עשויה לשרת את התכלית הביטחונית. היא תקטיף את הפגיעה בקניינה של העותרת בהותרת העצים על כנם, להוציא דילול ענפיהם וניקיון השטח מסבך ענפים ועלים יבשים. היא תאפשר, כל עוד יעמוד הצורך הביטחוני, הבטחת ראות טובה יותר אל תוך שטח המטע. לכשהצורך הביטחוני יחדל מהתקיים, היא תאפשר את צמיחתם המהירה מחדש של העצים, אם ובמידה שנותרה בהם חיות. (עמ' 383).</p>			
<p>45 - זרועה הארוכה של המדינה באזור הוא המפקד הצבאי. אין הוא הריבון בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית. כוחו בא לו מהמשפט הבין-לאומי הפומבי הנוגע לתפיסה לוחמתית. משמעותה המשפטית של תפיסה זו היא כפולה: ראשית, המשפט, השיפוט והמינהל של מדינת ישראל אינם חלים באזורים אלה. הם לא "סופחו" לישראל; שנית, המשטר המשפטי החל באזורים אלה נשלט על ידי המשפט הבין-לאומי הפומבי העוסק בתפיסה לוחמתית (עמ' 492).</p> <p>- מודעים אנו לכך כי בחוות הדעת המייעצת של בית הדין הבין-לאומי בהאג נקבע כי אמנת ג'נבה הרביעית חלה באזור יהודה והשומרון, ואין תחולתה מותנית בנכונותה של מדינת ישראל לקיים את הוראותיה. כאמור, מכיוון שמקובל על ממשלת ישראל כי ההיבטים ההומניטריים של אמנת ג'נבה הרביעית חלים באזור, איננו סבורים כי בעתירה שלפנינו עלינו לנקוט עמדה בעניין זה. (עמ' 492).</p> <p>- המפקד הצבאי אינו מוסמך להורות על הקמת גדר ההפרדה אם הטעם המונח ביסוד הקמת הגדר הוא טעם מדיני, שעניינו "סיפוח" שטחים מהאזור למדינת ישראל וקביעת גבולה המדיני של ישראל. המפקד הצבאי מוסמך להורות על הקמת גדר ההפרדה אם הטעם המונח ביסוד הקמת הגדר הוא ביטחוני וצבאי... הקמת גדר ההפרדה אינה קשורה בהפקעת מקרקעין או בהחרמתם (confiscation). אלה אסורות הן על פי תקנה 46 לתקנות האג. הקמת הגדר אינה כרוכה ברכישות קניין במקרקעין שעליהם מוקמת הגדר. הקמת הגדר נעשית בדרך של תפיסת חזקה. תפיסת החזקה היא זמנית. צו התפיסה מורה על מועד לסיומו. תפיסת החזקה מלווה במתן פיצויים על הנזק שנגרם. תפיסת חזקה שכזו - שאינה קשורה כלל להפקעה - מותרת היא על פי דיני התפיסה הלוחמתית (עמ' 493).</p> <p>- קבע בית המשפט העליון כי הסמכות לתפוס מקרקעין לצרכים צבאיים מעוגנת לא רק בתקנות 43 ו-52 לתקנות האג ובסעיף 53 לאמנת ג'נבה הרביעית, אלא גם בסעיף 23(g) לתקנות האג. בחוות הדעת המייעצת של בית הדין הבין-לאומי בהאג נקבע כי החלק השני של תקנות האג, אשר תקנה 23(g) היא חלק ממנו, חל רק כאשר מתקיימות פעולות איבה (hostilities), ועל כן אין הוא חל לעניין הקמת הגדר (פסקה 124). בית הדין מוסיף כי החלק השלישי של תקנות האג - ובו תקנות 43 ו-52 - ממשיך לחול, שכן הוא דן בממשל הצבאי (פסקה 125). אין בגישתנו זו של בית הדין כדי לשנות מגישתו של בית משפט זה באשר לסמכות המפקד הצבאי לתפוס חזקה לשם הקמת הגדר. סמכות זו מעוגנת כאמור בתקנות 43 ו-52 לתקנות האג ובסעיף 53 לאמנת ג'נבה הרביעית. (עמ' 495).</p>	<p>עתירה של תושבי הכפרים ב'מובלעת אלפי מנשה' (הם ב'מרחב התפר' שבין הגדר ישראל ותנועתם החוצה מאוד מוגבלת) לגבי חוקיות גדר ההפרדה</p>	<p>בג"ץ 7957/04 מראעבה ואח' נ' ראש ממשלת ישראל ואח', פ"ד (2) 477 (2005).</p>	

שם	נושא	ציטוט
		<p>- המצב בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית הוא לעתים קרובות נזיל. תקופות של שקט ורגיעה מוחלפות בתקופות דינמיות של לחימה. כאשר מתרחשת הלחימה היא נעשית על פי כללים של משפט בין-לאומי: "לחימה זו אינה נעשית בחלל נורמטיבי. היא נעשית על-פי כללים של משפט בינלאומי, הקובעים עקרונות וכללים לניהול הלחימה" (ראו: בג"ץ 3451/02 אלמדיני נ' שר הביטחון). במצב דברים זה, שבו בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית מתנהלות פעולות לחימה, יחולו על פעולות אלה הן הכללים החלים על תפיסה לוחמתית והן הכללים החלים על פעולות לחימה... עמדתה של המדינה בפניו היא כי הקמת הגדר היא חלק מפעולות הלחימה של ישראל. (עמ' 496).</p> <p>- האם מוסמך המפקד הצבאי להגן על חייהם ולהבטיח את ביטחונם של אנשים שאינם "מוגנים" על ידי אמנת ג'נבה הרביעית? לדעתנו, התשובה היא בחיוב. הטעמים לכך הם שניים: ראשית, סמכותו הכללית של המפקד הצבאי קבועה בתקנה 43 לתקנות האג, הקובעת... סמכותו של המפקד הצבאי היא אפוא "להבטיח את הסדר והביטחון הציבוריים". סמכות זו אינה מוגבלת אך למצבים של לחימה בפועל; היא חלה כל עוד התפיסה הלוחמתית ממשיכה. סמכות זו אינה מוגבלת אך לאנשים המוגנים על פי המשפט הבין-לאומי ההומניטרי. זוהי סמכות כללית, המשתרעת על כל אדם המצוי בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית. (עמ' 7-496).</p> <p>- כמובן, היקפה של זכות האדם של הישראלי המתגורר באזור ומידת ההגנה עליה שונה היא מזכות האדם של הישראלי המתגורר בישראל. ביסוד הבחנה זו עומדת העובדה כי האזור אינו חלק ממדינת ישראל. המשפט, השיפוט והמינהל של ישראל אינם חלים באזור. מי שמתגורר באזור מתגורר במשטר של תפיסה לוחמתית. משטר זה הוא מעצם טבעו זמני (עמ' 501).</p> <p>- בית הדין הבין-לאומי בהאג קבע בחוות דעתו כי אמנות אלה [זכויות אדם] חלות באזור הנתון לתפיסה לוחמתית... במסגרת העתירה שלפנינו אין אנו צריכים לנקוט עמדה בשאלת תחולתן של האמנות הבין-לאומיות בעניין זכויות האדם באזור... עם זאת נניח - בלא להכריע בדבר - כי האמנות הבין-לאומיות דבר זכויות האדם חלות באזור. (עמ' 505).</p> <p>- התשתית הנורמטיבית הבסיסית שעליה בית הדין הבין-לאומי בהאג ובית המשפט העליון בפרשת בית סוריק משתיתים את החלטותיהם, היא משותפת בית הדין הבין-לאומי בהאג קבע כי ישראל מחזיקה בגדה המערבית (יהודה והשומרון) על פי דיני התפיסה הלוחמתית. זו גם התפיסה המשפטית המונחת ביסוד פרשת בית סוריק. בית הדין הבין-לאומי בהאג קבע כי המדינה התופסת בתפיסה לוחמתית אינה רשאית לספח את השטח הנתון לתפיסה. זו הייתה גם עמדתו של בית המשפט בפרשת בית סוריק. בית הדין הבין-לאומי בהאג קבע כי בשטח הנתון לתפיסה על המדינה התופסת לנהוג על פי תקנות האג ואמנת ג'נבה הרביעית. זו הייתה גם הנחתו של בית המשפט בפרשת בית סוריק, תוך שעניין תחולתה של אמנת ג'נבה הרביעית לא הוכרע, לאור הצהרת המדינה כי היא תנהג על פי החלק ההומניטרי של אותה אמנה. בית הדין הבין-לאומי בהאג קבע כי מלבד הדינים ההומניטריים חלות בשטח התפוס האמנות בדבר זכויות האדם. שאלה זו לא התעוררה בפרשת בית סוריק. לצורכי פסק הדין בעניינו אנו מניחים כי אמנות אלה אכן תחולנה. בית הדין הבין-לאומי בהאג קבע כי חוקיותה של ה"חומה" (ה"גדר" במונחנו שלנו) תיקבע, בין השאר, על פי ניתוחם של סעיפים 46 ו-52 לתקנות האג וסעיף 53 לאמנת ג'נבה הרביעית. זו גם עמדתו של בית המשפט העליון בפרשת בית סוריק. בית הדין הבין-לאומי בהאג קבע כי בבניית ה"חומה" נפגעו כמה זכויות של התושבים הפלסטיניים. גם בית המשפט העליון קבע בפרשת בית סוריק כי כמה זכויות אדם של התושבים הפלסטיניים נפגעו בבניית הגדר. לבסוף קבע בית הדין הבין-לאומי בהאג כי הפגיעה בתושבים הפלסטיניים לא היה בה כדי להפר את המשפט הבין-לאומי אם הפגיעה באה בשל צורך צבאי, דרישות הביטחון הלאומי או הסדר הציבורי. זו הייתה גם גישתו של בית המשפט בפרשת בית סוריק. חרף</p>

ציטוט	נושא	שם	
<p>בסיס נורמטיבי משותף זה הגיעו שני בתי המשפט למסקנות שונות... השוני העיקרי במסקנות המשפטיות נובע מהשוני בתשתית העובדתית שהונחה לפני בית המשפט. (עמ' 5-523).</p> <p>- בית המשפט העליון של ישראל ייתן את מלוא המשקל הראוי לנורמות של המשפט הבין-לאומי, כפי שפותחו ופורשו על ידי בית הדין הבין-לאומי בהאג בחוות דעתו. לעומת זאת מסקנתו של בית הדין, המבוססת על תשתית עובדתית שונה מזו שהונחה בפנינו, אינה מהווה מעשה בית דין, ואינה מחייבת את בית המשפט העליון של ישראל לקבוע כי כל קטעי הגדר כולם נוגדים את המשפט הבין-לאומי. בית המשפט בישראל ימשיך לבחון כל קטע מקטעי תוואי הגדר, כפי שיובאו להכרעתו ועל פי מודל הדיון שלפיו הוא נוהג; הוא ישאל עצמו בנוגע לכל קטע וקטע אם נמצא בו איזון מידתי בין הצורך הביטחוני-צבאי לבין זכויות האוכלוסייה המקומית. (עמ' 536).</p> <p>- שאלנו את נציגי המדינה מדוע לא היה ניתן לבנות את גדר ההפרדה על הקו הירוק. מתשובת המדינה למדנו כי שיקולים ביטחוניים וצבאיים מנעו אפשרות זו... הגענו לכלל מסקנה כי ביסוד ההחלטה על הקמת הגדר מונח השיקול הביטחוני למנוע חדירת מחבלים למדינת ישראל (עמ' 8-547).</p>			
<p>- טענת המשיבים היא שסגירת השטחים נעשית לתכלית של שמירה על הסדר והביטחון באזור. יצוין, כי במסגרת תכלית-על זו ניתן להבחין בקיומם של שני פנים נפרדים, האחד נוגע לביטחון הישראליים באזור והאחר לביטחון התושבים הפלסטיניים. כך, מצד אחד נועדה סגירת השטחים להבטיח את ביטחונם של התושבים הישראליים מפני פעולות הטרור המכוונות נגדם ומהצד האחר נועדה סגירת השטחים להבטיח את ביטחונם של החקלאים הפלסטיניים מפני מעשי האלימות המכוונים נגדם. (עמ' 13).</p> <p>- אין מדובר בתנועה של תושבים פלסטיניים באזורים בלתי מסוימים ברחבי יהודה ושומרון, אלא בגישה של התושבים לאדמות השייכות להם. בנסיבות אלה, כאשר התנועה מתבצעת במרחב פרטי, יש ליתן משקל רב במיוחד לזכות לחופש תנועה ולצמצם למינימום את המגבלות המוטלות עליה. ברור, כי יש לבחון מגבלות המוטלות על חופש התנועה במרחב הציבורי באופן שונה ממגבלות המוטלות על חופש התנועה של אדם בתוך המתחם הקשור לביתו שלו ואין דיין של הראשונות כדיןן של האחרונות... אין מחלוקת כי מדובר באדמות חקלאיות ובגידולים חקלאיים שלעותרים יש זיקה קניינית אליהם. משמנעת, אפוא, מן העותרים הגישה לאדמות המהוות את קניינם, וכן נמנעת מהם האפשרות לטפל בגידולים החקלאיים השייכים להם, הרי שבכך מתבצעת פגיעה חמורה בזכותם לקניינים וביכולתם ליהנות ממנו. (עמ' 14).</p> <p>- בנסיבות הקיימות הפעלת סמכותו של המפקד הצבאי לסגירת שטחים בפני פלסטיניים למטרה של הגנה עליהם אינה מידתית. הגם שאין חולק כי באמצעות סגירת השטח ומניעת הגישה של הפלסטיניים לאדמותיהם מושגת בפועל הפרדה בינם לבין התושבים הישראליים, ובכך מושגת ההגנה על החקלאים הפלסטיניים, הרי ששימוש בסמכות הסגירה לצורך התכלית של הגנה על התושבים הפלסטיניים יש בה כדי לפגוע באופן העולה על הנדרש בזכויותיהם של התושבים הפלסטיניים לחופש תנועה ולקניין והיא אינה מקיימת את מבחני המשנה של עיקרון המידתיות... סגירתם של השטחים האמורים בפני החקלאים הפלסטיניים על מנת להתמודד עם האיום האמור אינה רציונלית שכן מדובר בצעד בלתי הוגן באופן קיצוני שמשמעותו היא פגיעה חמורה בזכויות בסיסיות תוך כניעה לאלימות ולמעשי עבריינות. (עמ' 21).</p> <p>- אחת מהחובות המרכזיות המוטלות על המפקד הצבאי במסגרת זו היא החובה לשמור על כיבוד החוק באזור... על אף הצעדים שנקטו בתחום זה בעבר, עולה מתוך העתירה אוזלת ידם של המשיבים באכיפת החוק כנגד אלה המפרים אותו ופוגעים בגופם של החקלאים הפלסטיניים וברכושם. (עמ' 24-25).</p>	<p>עתירה נגד מניעת צה"ל מפלסטיניים להגיע לאדמותיהם החקלאיות ואי-מניעת התנכלויות מצד מתנחלים</p>	<p>בג"ץ 9593/04 מוראר נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון, סא(1) 844 (2006).</p>	<p>46</p>

שם	נושא	ציטוט
47	בג"ץ 1348/05 ד"ר שאהר עבדאלקאדר שתייה ואח' נ' מדינת ישראל ואח', תק-על (3)2006, 608.	<p>תנואי הגדר באזור אריאל</p> <p>- המתווה הנורמטיבי לדין בעתירות שלפנינו הונח בפרשת בית סוריק ובפרשת אלפי מנשה. פסקנו שם כי על פי דיני התפיסה הלוחמתית, מוסמך המפקד הצבאי להורות על הקמת גדר הפרדה באזור יהודה ושומרון, ולתפוס לשם כך חזקה במקרקעין השייכים לתושבים פלסטינים. סמכות זו קמה רק כאשר הטעם המונח ביסוד הקמת הגדר הינו בטחוני-צבאי. "המפקד הצבאי אינו מוסמך להורות על הקמת גדר ההפרדה אם טעמיו הם מדיניים-פוליטיים. גדר ההפרדה אינה יכולה לבוא מטעמים של 'סיפוח' שטחים מהאזור למדינת ישראל. מטרתה של גדר ההפרדה אינה יכולה להיות התווית גבול מדיני" (פרשת בית סוריק, עמ' 828; ראו גם פרשת אלפי מנשה, פסקה 15). על-פי תקנה 52 לתקנות האג, נדרש שהתפיסה תהיה לצורכי הצבא (needs of the army of occupation). על-פי סעיף 53 לאמנת ג'נבה הרביעית, נדרש כי התפיסה תהיה לצורכי צבא נחוצים בהחלט (absolutely necessary by military operation). קבענו עוד כי סמכותו של המפקד הצבאי להקים גדר הפרדה כוללת גם את סמכותו להקים גדר להגנה על חייהם וביטחונם של ישראלים הגרים בישובים ישראלים באזור יהודה ושומרון, וזאת אף שהישראלים המתגוררים באזור אינם בגדר "אנשים מוגנים" (protected persons), כמשמעות ביטוי זה בסעיף 4 לאמנת ג'נבה הרביעית... בהפעילו את סמכותו על פי דיני התפיסה הלוחמתית, אין המפקד הצבאי חופשי לקבל כל החלטה המגשימה צרכי ביטחון לגיטימיים. בבואו לשקול את תנואי הגדר על המפקד הצבאי לשקול ולאזן בין מספר שיקולים. השיקול הראשון הוא השיקול הביטחוני-צבאי, מכוחו רשאי המפקד הצבאי לשקול שיקולים שעניינם ההגנה על ביטחון המדינה וביטחון הצבא. השיקול השני עניינו טובתם של בני האוכלוסייה הערבית המקומית שהנם "תושבים מוגנים". על המפקד הצבאי להגן על זכויות האדם המקובלות במשפט הבינלאומי של כל אחד מבני האוכלוסייה המקומית... שלישית, על המפקד הצבאי להגן על זכויות האדם המעוגנות בדין הישראלי של ישראלים הגרים בישובים ישראליים באזור (עמ' 11-12).</p> <p>- נתנו דעתנו לעובדה כי התוואי עובר, בעיקרו של דבר, מדרום לתכנית מתאר מ/130 להרחבת אריאל, תוכנית הממתינה לאישור שר הביטחון לקיום דיון למתן תוקף. אילו תכנית המתאר הייתה הנימוק היחיד או הדומיננטי לתוואי שנבחר, היינו סבורים כי הדבר אינו חוקי. יחד עם זאת, שוכנענו כי במקרה שלפנינו זה אינו שיקול יחיד ואף לא שיקול דומיננטי בתכנון התוואי. שוכנענו כי השיקול המרכזי בקביעת מיקומה של הגדר הוא הצורך בהגנת בתי העיר אריאל מפני ירי בכיוון ישר מדרום, וכי אף אלמלא התכנית, אין בנמצא חלופה בטחונית ראויה להקמת הגדר על הרכס השולט מדרום, כפי התוואי הקיים. נבהיר, כי אין במסקנתנו בדבר חוקיות התוואי ובדבר דחיית העתירות משום מתן היתר להמשך ההליכים התכנוניים של תכנית מ/130 או משום מתן הכשר להגשמת התוכנית הלכה למעשה. יתרה מזו, הכרעתנו בעתירות מבוססת על ההנחה כי לא יחול שינוי במצב הקיים מבחינת השימוש בשטחים שבתוך הגדר ומבחינת מידת הנגישות של התושבים לשטחים אלה. (עמ' 16).</p>
48	בג"ץ 8276/05, 8338/05, 11426/05 עדאלה ואח' נ' שר הביטחון ואח' (2006). (טרם פורסם).	<p>חוקתיותו של תיקון לחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), הקובע שהוא לא חל על נזקים באזור עימות כתוצאה מפעילות כוחות הביטחון</p> <p>- יהודה, שומרון וחבל עזה אינם חלק ממדינת ישראל; לא הוכרז לגביהם כי "משפט והשיפוט והמינהל של המדינה" חל בהם. חזקה היא כי דברי חקיקה ישראלים חלים בישראל ולא באזור, אלא אם נקבע בדבר חקיקה (במפורש או במשתמע) שהוא חל באזור (עמ' 20).</p>

ציטוט	נושא	שם	
<p>- סעיף 5 לתיקון מס' 7 קובע כי "אין המדינה אחראית בניזקין לנזק שנגרם באזור עימות בשל מעשה שביצעו כוחות הביטחון". "אזור עימות" הוא מחוץ לישראל. האם שאלת תחולתו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו מחוץ לישראל מתעוררת לעניינה של הוראה זו? תשובתי היא בשלילה. הזכויות של תושבי האזור, אשר תיקון מס' 7 פוגע בהן, הן זכויות המוקנות להם בישראל. אלה הם זכויותיהם, על פי המשפט הבינלאומי הפרטי הישראלי. לפיו, בהתקיים הנסיבות המתאימות, ניתן לתבוע בישראל, ועל-פי דיני הניזקין הישראליים, גם בגין עוולה אשר בוצעה מחוץ לישראל. (עמ' 21).</p> <p>- לאחר חקיקתו של תיקון מס' 7, הוכרזו אזורים נרחבים בשטחי יהודה ושומרון ורצועת עזה כאזורי עימות, ולתקופות ממושכות. שטחי האזור חולקו למספר אזורים רחבי ידיים. לעתים אזור אחד מקיף ערים שלמות או מספר כפרים ויישובים. על-פי הקריטריונים שנקבעו לעניין זה, די באירוע חבלני שאירע במקום אחד בתחומו של אזור מסוים על מנת להכריז על האזור כולו כעל אזור עימות, וזאת למשך מספר ימים. בנסיבות אלה, פגיעתה של שליטת האחריות של המדינה מכוח סעיף 5 בזכויות האדם החוקתיות היא רבה. עלינו לזכור כי שטחי יהודה ושומרון, ועד לחודש אוגוסט 2005 גם שטחי רצועת עזה, נתונים תחת תפיסה לוחמתית מזה קרוב לארבעים שנה. במסגרת זו, כוחות הביטחון הישראליים שוהים בתחומי האזור באופן קבוע ובהיקף נרחב. תושבי האזור באים עמם במגע הדוק, שוטף, ויומיומי, בצאתם ובבואם, בדרכם לעבודה ולבתי הספר, בנקודות ביקורת במחסומים שבתחומי האזור ובמעברים לישראל וממנה. כוחות הביטחון מקיימים בתחומי האזור נוכחות קבועה ומתמשכת. הם פרושים ופועלים בתחומי האזור הן במשימות לחימה, והן בפעולות שיטוריות באופיין; הן באזורים בהם מתקיימת פעילות חבלנית עוינת, והן באזורים שקטים; הן בתקופות עימות, והן בתקופות רגיעה יחסית. בנסיבות אלה, חסינות גורפת מעין זו הניתנת למדינה מכוח סעיף 5 לתיקון מס' 7 משמעה מתן פטור למדינה מאחריות בניזקין ביחס לתחומים נרחבים של פעולות שאינן פעולות מלחמתיות גם על-פי הגדרתו הרחבה של ביטוי זה. משמעה הותרת נפגעים רבים, שלא היו מעורבים בכל פעילות עוינת שהיא, ושלא נפגעו אגב פעולות של כוחות הביטחון שנועדו להתמודד עם פעילות עוינת כלשהי, ללא סעד על הפגיעה בחייהם, בגופם וברכושם. פגיעה גורפת זו בזכויות אינה נדרשת על מנת להגשים את התכליות שבבסיס סעיף 5 לתיקון מס' 7. שלילת האחריות של המדינה בסעיף 5 אינה "מתאימה את דיני הניזקין למצב המלחמה". היא מוציאה אל מחוץ להיקף תחולתם של דיני הניזקין פעולות רבות שאינן מלחמתיות. היא אינה עולה בקנה אחד עם חובתה של ישראל, כמי שמחזיקה ביהודה, שומרון וחבל עזה בתפיסה לוחמתית. תפיסה זו מטילה על המדינה חובות מיוחדות על פי המשפט הבינלאומי ההומניטרי, שאינן עולות בקנה אחד עם שחרור גורף מכל אחריות בניזקין. איננו נוקטים כל עמדה - מפני שהדבר לא התעורר בפנינו - באשר לשינויים שיתכן ונובעים מהסכמי אוסלו. (עמ' 31-30).</p>			

	שם	נושא	ציטוט
49	בג"ץ 8414/05 אהמד עיסא, עבדאללה יאסי, ראש המועצה הכפרית בילעין נ' ממשלת ישראל ואח' (2007). (לא פורסם).	גדר ההפרדה בבילעין	<p>- ההחלטה העקרונית על הקמת גדר לא עלתה כרעיון פוליטי בדבר סיפוח שטחים אלא נבעה מצרכים צבאיים-ביטחוניים, וכאמצעי הכרחי להגנת המדינה ואזרחיה... ביסודה של הקמת הגדר עומד צורך ביטחוני ולא מניע מדיני. עם זאת, בעניין שלפנינו ניכר בבירור כי קביעת תוואי הגדר הושפעה באופן משמעותי מהתכניות להקמת שכונות חדשות ממזרח למודיעין עלית. ככל שמדובר בתכניות בנייה המצויות בשלבים מתקדמים של מימוש ואכלוס, הדבר אינו מעורר קושי של ממש מטעמים שונים... אך מתברר כי שיקול דומיננטי נוסף בתכנון התוואי היה הגנה על שכונת "מתתיהו מזרח". נוכח המצב התכנוני של שכונת "מתתיהו מזרח" והמשקל המכריע שנתן המפקד הצבאי להגנה על שכונה עתידית זו, חוקיותו של התוואי המתחשב בשיקול זה מעוררת קושי. כידוע, תכנון תוואי גדר הביטחון אינו צריך להתבסס על הרצון לכלול בצידה "הישראלי" של הגדר שטחים אשר נועדו להרחבת יישובים, בפרט כאשר מדובר בתוכניות מתאר שאינן עומדות למימוש קרוב... יודגש, כי נוכח טבעה הזמני של הגדר כאמצעי ביטחוני, אין מקום בתכנון התוואי לשיקולים הקשורים בתוכניות בנייה בלתי תקפות או בתוכניות עתידיות שטרם מומשו ואף אינן צפויות להתממש במועד קרוב. גם כיום, חרף העובדה שתכנית 210/8/1 עברה את הליכי האישור המחודשים, נוכח התניית המימוש של שלב ב' (החלק המזרחי) באישור שר הביטחון, ספק רב אם תוואי הגדר יכול להתבסס על הרצון לכלול את השכונה בשלמותה ממערב לגדר. ההיבט התכנוני של שכונת "מתתיהו מזרח" הוא מורכב. הוא עבר תהפוכות מאז אושרה תכנית 210/8 ומאז תוכנן תוואי הגדר. הוראות התכנית מורכבות גם הן. לאור מורכבות זו ונוכח המסקנה אליה הגענו בשאלת המידתיות, אנו נמנעים מלהכריע בשאלה האם העובדה ששיקול מכריע בתכנון התוואי היה שכונת "מתתיהו מזרח" מובילה למסקנה כי נפל פגם בעצם סמכותו של המפקד הצבאי להורות על הקמת הגדר באדמות בילעין, או שמא ניתן לקבוע כי מדובר בפגם בשיקול הדעת להבדיל מהיעדר סמכות. אנו מניחים, אפוא, לצורך הדיון, כי הקמת הגדר נעשתה במסגרת הסמכות הנתונה למפקד הצבאי. (עמ' 3-21).</p> <p>- הכוונה העתידית לפתח את החלק המזרחי של "מתתיהו מזרח" כלל אינה מהווה שיקול שיש להתחשב בו לעת הזו. בנסיבות אלה, לא שוכנענו כי חיוני הוא, מטעמים ביטחוניים-צבאיים, לשמור על התוואי הקיים שעובר באדמות בילעין. לא שוכנענו כי אלמלא ההתחשבות בתכנית 210/8 במלואה, אין בנמצא חלופה ביטחונית ראויה להקמת הגדר לשם הגנה על תושבי מודיעין עלית. נראה לנו כי על רקע היצמדות המשיבים לתכנית 210/8 המקורית, לא נבחן לפרטי תוואי חלופי, שיוכל להבטיח את הביטחון של התושבים בחלק המערבי של "מתתיהו מזרח" ושפגיעתו בתושבי בילעין קטנה יותר. כל החלופות אשר נשקלו על-ידי המשיבים, נדחו מטעמים ביטחוניים של הגנה על השכונות החדשות, ובהן שכונת מתתיהו מזרח על שני שלביה, ולמעשה המפקד הצבאי כלל לא בחן אפשרות אחרת, אשר אינה מתחשבת, למשל, בשלב ב' העתידי של שכונת "מתתיהו מזרח". יש לזכור כי הזזת התוואי מערבה תביא, כך נראה, להקמת הגדר בשטח תכנית 210/8. שטח זה הוא ברובו "אדמות מדינה" ולא קרקע פרטית פלסטינית, דבר שיפחית גם הוא מן הפגיעה בתושבים הפלסטינים. על המשיבים לשוב ולשקול את התוואי הקיים מחדש, ולבחון אפשרות לתוואי חלופי שאינו מבוסס על הגנה על שלב ב' של מתתיהו מזרח. (עמ' 25).</p>

50	שם	נושא	ציטוט
50	בג"ץ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה ואח' נ' כנסת ישראל ואח', פ"ד נט(2) 481 (2005)	חוקיות ההתנתקות	<p>- על פי תפיסתן המשפטית של ממשלות ישראל לדורותיהן כפי שהוצגה בפני בית המשפט העליון - תפיסה שנתקבלה על ידי בית המשפט העליון לדורותיו - מוחזקים אזורים אלה [יהודה ושומרון ועזה] על ידי מדינת ישראל בדרך של "תפיסה לוחמתית" (Belligerent Occupation). משמעותה של תפיסה משפטית זו היא כפולה: ראשית, המשפט, השיפוט והמינהל של מדינת ישראל אינם חלים באזורים אלה. ממשלת ישראל לא הוציאה כל צו להחלת המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה על אזורי יהודה, שומרון וחבל עזה, שר הביטחון לא הוציא מנשר לעניינם על פי פקודת שטח השיפוט והסמכויות, תש"ח-1948. אזורים אלה לא "סופחו" לישראל, והם אינם חלק ממנה. בהיעדר הוראה בחקיקה (מפורשת או משתמעת) אין חוקי הכנסת חלים באזורים אלה. שנית, המשטר המשפטי החל באזורים אלה נקבע על ידי כללי המשפט הבינלאומי הפומבי ובמרכזם הכללים העוסקים בתפיסה לוחמתית. (עמ' 1-20).</p> <p>- בצדק ציינה המדינה כי "העותרים ותושבי האזורים המפונים כלל אינם נכללים בגדר המושג 'מוגנים' לעניין אמנת ג'נבה הרביעית מיום 12.8.1949 בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה... זאת בהתאם לסעיף 4 לאמנה, הקובע כי 'מוגנים על-ידי האמנה הזאת הם אלה המוצאים את עצמם - באיזה זמן שהוא ובאיזו דרך שהיא - בידי אחד מבעלי הסכסוך או בידי אחת המעצמות הכובשות, והם אינם אזרחים של אותו בעל סכסוך או אזרחיה אותה מעצמה כובשת" (עמ' 22).</p> <p>- התפיסה הלוחמתית טובבת סביב שני צירים מרכזיים: הבטחת האינטרסים הביטחוניים הלגיטימיים של התופס בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית; הבטחת צרכיהם של האנשים המוגנים (protected persons) על ידי דיני התפיסה הלוחמתית. אלה שני "קטבים מגנטיים" (בלשון של דינשטיין). ביניהם קובעים דיני התפיסה הלוחמתית איון עדין. נקודת המוצא הינה, כי בהפעלת סמכויותיו אין המפקד הצבאי יורשו של השלטון שניגף. אין הוא הריבון באזור המוחזק. סמכויותיו של השלטון שניגף מושעות... סמכויות המושל הצבאי - המשמש כזרועה הארוכה של המדינה התופסת את האזור בתנאים של תפיסה לחימתית - הן מעצם מהותן זמניות. (עמ' 26).</p> <p>- ככל שהממשל הצבאי מתארך ומתקיים מעבר מממשל צבאי קצר טווח לממשל צבאי ארוך טווח, כך גוברים צורכיה "האזרחיים" של האוכלוסיה האזרחית, וסמכותו "האזרחית" של המפקד הצבאי מתפרשת על רקע צרכים אלה. עם זאת, אין בהתפתחויות אלה כדי לשלול מהממשל הצבאי את אופיו זה. אין בהן כדי להביא לטיטוש "השוני הקיים שבין ממשל צבאי לבין ממשל רגיל" (פרשת ג'מעית אסכאן, עמ' 803). אין בהם כדי להביא להחלת המשפט, השיפוט והמינהל של ישראל על אזורים אלה. זמניות התפיסה הלוחמתית וקשייה, הלכה למעשה, אין בהם כדי להביא לביטולה של התפיסה הלוחמתית. (עמ' 27).</p> <p>- באזורי יהודה, שומרון וחבל עזה הוקמו עשרות רבות של יישובים ישראליים... מעמדם המוניציפלי של הערים, המושבים והקיבוצים נקבע על פי חקיקת הביטחון של המפקד הצבאי. חקיקה זו קבעה לעתים קרובות הסדרים נורמטיביים הדומים בתוכנם לאלה המקובלים בישראל. כך ננקט, למשל, בתחום החינוך, התכנון והבניה והשלטון המקומי (צו בדבר ניהול מועצות אזוריות (יהודה והשומרון) (מס' 783), תשל"ט-1979; צו בדבר ניהול מועצות מקומיות (יהודה והשומרון) (מס' 892), תשמ"א-1981; צו בדבר ניהול מועצות אזוריות (חבל עזה) (מס' 604), תשל"ט-1979). כמו כן חוקקו חוקים של הכנסת, אשר החילו על אזרחים ישראליים המתגוררים באזורים אלה הוראות מיוחדות בתחומים שונים, כגון מיסוי, פיקוח על מצרכים ושירותים, שירות ביטחון, כניסה לישראל, ביטוח לאומי, ביטוח בריאות ממלכתי, מרשם האוכלוסין. חרף חקיקה זו, המסגרת הבסיסית של תפיסה לוחמתית על משמעותה הכפולה המשיכה להתקיים. (עמ' 29-30).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>על פי סעיף 11ב לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, הוסמכה הממשלה בצו לקבוע את חלקי ארץ ישראל אשר בהם יחול המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה. הממשלה עשתה שימוש בשמכותה זו לעניין החלת המשפט, השיפוט והמינהל של ישראל על "מזרח" ירושלים. החלה דומה לא נעשתה לגבי אזורי יהודה, שומרון וחבל עזה. בדומה, סעיף 1 לפקודת שטח השיפוט והסמכויות, תש"ח-1948, קובע כי "כל חוק החל על מדינת ישראל כולה ייראה כחל על כל השטח הכולל גם את שטח מדינת ישראל וגם כל חלק מארץ-ישראל אשר שר הביטחון הגדיר אותו במנשר כמחוזק על-ידי צה"ל". שר הביטחון לא הגדיר את אזורי יהודה, שומרון וחבל עזה, כמחוזקים על-ידי צה"ל... אין, איפוא, כל בסיס לטענה כי על אזורי יהודה, שומרון וחבל עזה, חלים המשפט, השיפוט והמינהל של מדינת ישראל. (עמ' 9-68).</p>
51	פינוי המאחז הבלתי-חוקי מגרון	<p>- מדובר בהקמה שלא כדין של מאחז על קרקע פרטית, אשר גם לשיטת המדינה יש לפנותו... אין כל מחלוקת בין המדינה לעותרים כי המאחז יושב על קרקע פלסטינית פרטית ומוסדרת, וכי המאחז הוקם ללא היתר להקמת ישוב הנדרש לפי החלטת ממשלה מס' 150 משנת 1996, וללא יתר האישורים התכנוניים והאחרים הנדרשים לפי הדין. לא זו אף זו, הפעולות להקמת המאחז ולהרחבתו נעשו תוך התעלמות מצווי הריסה ומצווי תיחום שהוצאו על ידי הרשויות. כפי שציינה המדינה: "בנסיבות עניינו של מגרון, גם לא הייתה סמכות לאיש, בכיר ככל שיהיה, לאשר את בנייתו של המאחז במקום בו נבנה, בעת ובנסיבות שנבנה, ואף לא להשלים עם קיומו של המאחז לאורך זמן או להבטיח שלא יפונה" (תגובת המדינה מיום 17.12.2006, פסקה 22). הקמתו של המאחז והרחבתו הנמשכת מפרות באופן בוטה ומתריס את החוק ופוגעות בזכויות הקניין של בעלי הקרקע הפלסטינים. (עמ' 11-10).</p> <p>- ניתן להבין את רצונם של המשיבים לממש את הפינוי בהסכמת המתגוררים במאחז, ללא צורך בהפעלת כוח. שאיפה זו מבוססת על מגמה ראויה של קביעת יחסי אמון ושיתוף פעולה בין הרשויות לבין המתיישבים, הגם שמדובר בפורעי חוק. למותר להזכיר כי קשיים אלה היו נחשכים או מתמעטים במידה רבה לו הייתה המדינה מבצעת מלכתחילה פעולות אכיפה אפקטיביות במקום ומונעת את עליית המאחז על הקרקע ואת התרחבותו. (עמ' 2-11).</p>
52	תפיסת מקרקעין לצורך הקמת גדר ההפרדה ליד חברון	<p>- כפי שנפסק לא אחת, בגדר שיקוליו הביטחוניים ראשי המפקד הצבאי לשקול גם את עניינם של ישראלים המתגוררים באזור. סמכותו זו של המפקד הצבאי קמה מכוח סמכותו הכללית המעוגנת במשפט הבינלאומי להגן על כל אדם המצוי בשטח הנתון בתפיסה לוחמתית, וכן מכוח חובתה הכללית של מדינת ישראל להגן על אזרחיה, המעוגנת במשפט הישראלי הפנימי. מטעונו המשיבים עולה כי התוואי המוצע (הסוטה במידת מה מהקו הירוק) נועד להגן על היישוב אשכולות ועל כביש הגישה ליישוב. נקבע בפסיקתנו כי "שיקולים אלה הינם שיקולים ביטחוניים לגיטימיים אותם מוסמך - ואף חייב - המפקד הצבאי לשקול בגבשו את התוואי המוצע של הגדר" (ענין מסהה [בב"צ 4387/06], פסקה 18). דא עקא, שהעותרים חולקים על טענה זו של המשיבים. במוקד טענותיהם, ניצבת הטענה כי בבחירת התוואי הנוכחי התחשב המפקד הצבאי לא רק בבתי היישוב הקיימים, אלא גם בהרחבות בנייה עתידיות מכוח תכנית 505 על גבי השלוחות המערביות ליישוב. לשיטת העותרים, מדובר בשיקול פסול השולל את סמכותו של המפקד הצבאי. בפסיקת בית משפט זה נקבע כי נוכח טבעה הזמני של הגדר כאמצעי ביטחוני, ובהתחשב בצורך הביטחוני שלשמו הוקמה, אין מקום לשקול במסגרת תכנון תוואי הגדר שיקולים הקשורים לתכניות בניה עתידיות, אשר טרם מומשו. בענייננו, אין חולק כי בעת קביעת התוואי המקורי ניתן משקל מסוים להרחבה עתידית של היישוב לכיוון מערב. אילו היינו מקבלים את הטענה כי תוואי הגדר נקבע לשם מימוש של תכנית המתאר, היה בכך כדי לחרוג מאמות המידה שנקבעו בהלכה הפסוקה.</p>

ציטוט	נושא	שם	
<p>עם זאת, המשיבים עדכנו כי השיקול המכריע לקביעת התוואי היה שיקול בטחוני-טופוגרפי, והדגישו - גם בתשובה לשאלותינו בדיון - כי אף בהתעלם מתכניות הבנייה העתידיות מכוח תכנית המתאר - נמצא כי יש להקים את הגדר בתוואי הנבחר משיקולים ביטחוניים גרידא. במאמר מוסגר נציין כי להבדיל ממקרים אחרים שהגיעו לפתחו של בית משפט זה, העותרים לא הציגו חוות דעת מקצועית שיש בה ניסיון לסתור את טענת המשיבים בדבר תוקפו של השיקול הטופוגרפי... בניסיונות אלה, ולאחר בחינת תצלומי האוויר והתיעוד הממחיש את הטופוגרפיה באזור הנדון, לא מצאנו עילה להתערב בעמדת המפקד הצבאי, שלפיה השיקולים שהביאו להקמת הגדר בתוואי הנבחר הם שיקולים ביטחוניים-צבאיים. (עמ' 9-10).</p>			
<p>- עם תפיסת צה"ל את אזור הגדה המערבית בשנת 1967, הוא נטל אחריות לניהולו. במנשר מס' 2 הורה המפקד הצבאי כי המשפט שהיה קיים באזור ביום 7.6.1967 (תאריך אשר הוגדר כ-"יום הקובע") יעמוד בתוקפו, עד כמה שאין בו סתירה למנשר זה או לתחיקת המפקד בעתיד, ובשינויים הנובעים מכינונו של שלטון צה"ל באזור (סעיף 2 למנשר). קביעה זו מתיישבת גם עם הוראות המשפט הבינלאומי, המורות כי על המדינה המחזיקה אזור בתפיסה לוחמתית (Belligerent Occupation) לכבד את החוקים העומדים בתוקף באזור נכבש עובר לתפיסתו, אלא אם ישנה מניעה מוחלטת מכך (תקנה 43 לתקנות הנספחות לאמנת האג הרביעית בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907. לאחר תפיסת האזור בידי צה"ל, הוחלו בו, בנוסף לדיון שעמד בתוקפו עובר לתפיסה, גם תחיקת המפקד הצבאי, וכפועל יוצא מכך גם כללי המשפט המינהלי הישראלי החלים על רשויות הצבא. כמו כן, חלים על האזור הכללים המחייבים של המשפט הבינלאומי המתייחסים לתפיסה לוחמתית (סעיף 2 למנשר)... בצו מס' 59 שפורסם על ידי המפקד הצבאי עם כניסת כוחות צה"ל לאזור, הוסמך הממונה על הרכוש הממשלתי ליטול חזקה בכל רכוש ממשלתי, ולנקוט כל צעד הנראה לו דרוש לשם כך (סעיפים 1 ו-2 לצו מס' 59). על פי צו זה, ומכח תקנה 55 לתקנות האג, "הרכוש הממשלתי" הועבר לניהול והחזקה של הממונה על הרכוש הממשלתי באזור. נכללו בכך גם הנכסים שהוגדרו נכסי אויב בממשל הירדני. צו מס' 59 הוא ביטוי לסמכותו ולאחריותו של מפקד האזור על הרכוש הממשלתי באזור, בהתאם להוראות המשפט הבינלאומי... על פי המשפט הבינלאומי, רכוש שיש ספק לגביו האם הוא ממשלתי או פרטי, חזקה כי הוא ממשלתי עד שהוכרע מעמדו... כל רכוש שנוהל על ידי הממונה הירדני, גם אם לא הוקנה לו בצו הקנייה, ייחשב רכוש ממשלתי ירדני שהועבר לחזקת המפקד הצבאי מכוח המנשר, והופקד בידי הממונה על הרכוש הממשלתי הפועל מטעמו לצורך ניהולו. (עמ' 14-16).</p> <p>- המשטר הצבאי בשטח התפוס בתפיסה לוחמתית הינו זמני מעצם טיבו... ההסדרים המשפטיים הנוגעים לתפיסה לוחמתית משקפים איזון בין שני שיקולים מרכזיים: מחד, הבטחת האינטרסים הביטחוניים הלגיטימיים של הכוח הצבאי התופס את השטח; מאידך, הבטחת צורכיהם של האנשים המוגנים בשטח זה. תקנה 43 לתקנות האג מהווה 'הוראת-על' נורמטיבית, לפיה על הכוח המחזיק אזור בתפיסה לוחמתית לנקוט בכל האמצעים שבידו על מנת להבטיח את הביטחון וסדרי החיים במקום, וכן לכבד את המשפט שהיה בתוקף באזור עובר לתפיסה, אלא אם ישנה מניעה מוחלטת מכך. עקרונות ואיזונים אלה באים לידי ביטוי גם במסגרת הכללים הנוגעים לסמכות הכוח התופס ביחס לרכוש הממשלתי בשטח התפוס. (עמ' 2-21).</p>	<p>עתירה לראות במקרקעין בחברון שורכשו בשנות ה-30 וב-48 עברו לשליטת ירדן, ככאלה שהופקעו ע"י ישראל בעקבות כיבוש האזור 67-1</p>	<p>בג"ץ 3103/06 שלמה ולירו נ' מדינת ישראל, תק-על 2011(1), 2345.</p>	<p>53</p>

	שם	נושא	ציטוט
			<p>- תקנה 55 לתקנות האג קובעת כי המדינה התופסת רשאית לנהל את הרכוש השייך למדינת האויב והנמצא בשטח התפוס, ואף ליהנות מפירותיו, אך מחובתה לשמור עליו... הכח הכובש רשאי, אפוא, על פי כללי המשפט הבינלאומי, להחזיק בנכסי דלא-ניידי שהינם רכוש ממשלתי השייך למדינת האויב, ולהפיק מהם טובת הנאה, אולם עליו החובה לשמור עליהם ולהימנע מפגיעה בהם. מחובתה של המדינה לשמור על קרן הנכסים ולנהלם בהתאם לכללי הפקת טובת הנאה. היא איננה רוכשת בעלות בנכסים אלה ועל כן היא מנועה, בהתאם לכך, מלמכור אותם או מלפעול באופן שירוקן את הזכויות בהם מתוכן, שהרי כתוצאה מכך תפגע קרן הרכוש. חובת הכח התפוס לשמור על נכסי הדלא-ניידי השייכים לאויב משתקפת גם באיסור החל עליה להורסם (תקנה 23(g) לתקנות האג וסעיף 53 לאמנת ז'נבה הרביעית. המדינה הכובשת נדרשת, אפוא, להגן על הרכוש הציבורי בשטח התפוס, ונאסר עליה לפגוע ברכוש. גרימת הרס נרחב או חחרמתו של רכוש בקנה מידה נרחב תיחשבה להפרה חמורה של האמנה, אלא אם נעשו עקב צורך צבאי (סעיף 147 לאמנת ז'נבה הרביעית). עם זאת, כפי שהעיר המלומד פיקטה, מטרתה של אמנת ז'נבה הרביעית הינה לדאוג לאזרחים המוגנים עצמם, ולא לרכוש, ועל כן הטיפול ברכוש אויב וברכוש פרטי בשטח כבוש מוסדר, בעיקר, בתקנות האג... בהפעלת סמכויותיו בשטח התפוס בתפיסה לוחמתית, נדרש, אפוא, המפקד הצבאי למצוא איזון בין צורכי הצבא לבין צורכי התושבים המקומיים. עקרון-על זה נכון גם בהתייחס להפעלת סמכותו של המפקד על פי תקנה 55 לתקנות האג. יש להדגיש - אף שהתפיסה הלוחמתית של צה"ל באזור היא ארוכת שנים, אין בעבור הזמן כדי להרחיב את סמכותו של המפקד הצבאי ולאפשר לו לשקול שיקולים שמעבר לעצם ניהולו הראוי של האזור הנתון לתפיסה לוחמתית" (ענין בית סוריק, בעמ' 830). בהפעילו את סמכות הניהול והפקת הנאה מן המקרקעין הציבוריים שתפס, חייב המפקד הצבאי, אפוא, לפעול לטובת האזור, תוך שהוא מפעיל שיקולים רלבנטיים בלבד - טובת התושבים המוגנים, וצורכי הצבא. בפרט, "אל לו לשים לנגד עיניו את שיקוליה של המדינה שמכוח תפיסתה הצבאית את השטח הוא מפעיל את סמכויותיו" (ענין הס, בעמ' 456)... בצווי המושל הצבאי מדובר, אפוא, בנטילת חזקה ברכוש הממשלתי, וניהולו, להבדיל מהקנייתו לידי המפקד הצבאי. (עמ' 25-22).</p> <p>- פתרון בעיית נכסי היהודים באזור יהודה ושומרון מקומו במסגרת משא ומתן מדיני ובגדרי הסדר מוסכם שיושב באזור. (עמ' 29).</p>
54	<p>בג"ץ 3969/06 ראש מועצת הכפר דיר סאמט, מוחמת עבד מחמוד אלחרוב ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית ואח' (2009) (לא פורסם).</p>	<p>מויעת פלסטינים לנוע ברגל או ברכב בכביש המחבר בין הקו הירוק לכפר פקיקיס, ממזרח לו.</p>	<p>- כאמור בתקנה 43 לתקנות האג, המפקד הצבאי מוסמך לנקוט באמצעים שונים על-מנת להגן על תושבי השטח הנתון בתפיסה לוחמתית ולשמור על הסדר והביטחון הציבורי. בהתאם לכך, קובע סעיף 88 לצו בדבר הוראות ביטחון את הסמכות הקונקרטיית להטלת הגבלות תנועה (עמ' 10).</p> <p>- כתוצאה מההחלטה על סגירת הכביש נשוא העתירה לתנועת פלסטינים, נפגעות מספר זכויות של האוכלוסייה המקומית. בראש ובראשונה, כתוצאה מסגירת כביש הרוחב לתנועת פלסטינים, נפגעת, כמובן, באופן ישיר ומיידי, הזכות לחופש התנועה. חופש התנועה מוכר כזכות יסוד רבת חשיבות הן במשפט הישראלי והן במשפט הבינלאומי. כבר נאמר בפסיקתנו כי זכות זו "עומדת בשורה הראשונה של זכויות האדם" וכי היא מצויה "ברמה הגבוהה ביותר במדרג הזכויות בישראל" (עניין בית לחם, בעמ' 754). בכפיפות לתנאים המתחייבים מההחזקה על-פי דיני התפיסה הלוחמתית, שמעצם מהותם מצדיקים, לעיתים, הגבלות תנועה, יש לכבד זכות זו גם באזור, וכך פסקנו במקרים רבים (עמ' 13).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- לא שוכנענו כי המשיבים בחנו את כל האמצעים הסבירים החלופיים להגנה על תושבי נגוהות והנוסעים בכביש הרוחב. בתשובת המשיבים צוין כי לאיומים הביטחוניים הקיימים בצירי נסיעה שונים באזור, מספקים כוחות הביטחון ביתרונות מסוגים שונים, הכוללים "סיורים, אמצעים אלקטרוניים, עמדת תצפית ואמצעי מיגון נוספים" (בפסקה 40 לתצהיר התשובה של המדינה מיום 22.4.07). אף על פי כן, אין בתצהיר התשובה התייחסות פרטנית לחלופות אלה ביחס לאפשרות יישומן בכביש הרוחב... בטיעוני המשיבים אין הסבר מדוע האמצעים הביטחוניים האפשריים - שהם עצמם פרטו בתשובתם - אינם נותנים מענה לסיכונים הקיימים. כמו כן, גם לו היינו מקבלים את העמדה לפיה הסיכונים הקיימים מצדיקים נקיטה באמצעים של הפרדה ומניעת חיכוך בין האוכלוסייה הישראלית לאוכלוסייה הפלסטינית, אין בכך, בהכרח, כדי להצדיק נקיטה באמצעי גורף של סגירת הכביש באופן כמעט מוחלט לתנועת פלסטינים, למעט היתרים מסוימים, והתרתו לישראלים... מצאנו כי ההחלטה על סגירת כביש הרוחב לתנועת פלסטינים מכרה את מבחן המידתיות השני, היות ולא שוכנענו כי נשקלו במידה המתאימה חלופות אפשריות אחרות להגנה על הנוסעים בכביש, שהן פוגעניות פחות בזכויות התושבים המקומיים. (עמ' 17-18).</p> <p>- סגירת הכביש לתנועת כלי רכב פלסטיניים באופן המתואר לעיל פוגעת קשות בזכויותיהם של התושבים המקומיים, באופן שאינו מידתי. מצב דברים זה מנוגד לחובת המפקד הצבאי לדאוג לרווחת האוכלוסייה המקומית ולאפשר לה שגרת חיים תקינה, וגם בהתחשב בצרכי הביטחון, שאנו ערים להם, אינו עומד בתנאי מבחן המידתיות במובנו הצר. (עמ' 2-21).</p>
55	<p>ערעור על החלטת המחוזי בת"א לאשר מעצרים מנהליים לפי 'חוק כליאתם של לוחמים' בלתי חוקיים</p>	<p>ע"פ 6659/06, 1757/07, 8228/07, 3261/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד (4) 329 (2008).</p> <p>- ביניש: סעיף 1 לחוק מצהיר במפורש כי תכליתו להסדיר את כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים "...בדרך העולה בקנה אחד עם מחויבויותיה של מדינת ישראל לפי הוראות המשפט הבינלאומי ההומניטארי". נקודת המוצא בהקשר זה היא כי בין מדינת ישראל לבין ארגוני מחבלים הפועלים מחוץ לישראל, מתקיים מצב של עימות מזוין בינלאומי. דיני המשפט הבינלאומי החלים על עימות מזוין בינלאומי מעוגנים, בעיקרם, באמנת האג הרביעית ובתקנות הנספחות לה, אשר להוראותיהן מעמד של משפט בינלאומי מנהגי; באמנת ג'נבה הרביעית, אשר הוראותיה המינהגיות מהוות חלק ממשפטה של מדינת ישראל, ובית משפט זה כבר נזקק בעבר לפרשנותן של הוראותיה השונות; ובפרוטוקול הנוסף הראשון לאמנות ג'נבה, אשר ישראל אינה צד לו, אולם הוראותיו המנהגיות מהוות אף הן חלק ממשפטה של ישראל. בנוסף, במקום בו קיים חסר בדיני העימות המזוין המפורטים לעיל, ניתן להשילמו מתוך "משפט זכויות האדם הבינלאומי"..." בבואנו לפרש את הוראות החוק מתוך התאמה לנורמות המקובלות במשפט הבינלאומי, לא ניתן להתעלם מכך כי מערכות הדינים הקיימות כיום במשפט הבינלאומי, אינן מותאמות למציאות המשתנה ולתופעת הטרור אשר משנה את פני הסכסוכים המזוינים, את מאפייניהם ואת משתתפיהם. בהתחשב בכך, עלינו לעשות כמיטב יכולתנו על-מנת לפרש את הדינים הקיימים באופן המותאם למציאות החדשה, ועל-פי העקרונות של המשפט הבינלאומי ההומניטרי. (עמ' 10-11).</p> <p>- הקביעה לפיה "לוחמים בלתי חוקיים" שייכים לקטגוריית "האזרחים" במשפט הבינלאומי, עולה בקנה אחד עם הפרשנות הרשמית של אמנות ג'נבה לפיהן בסכסוך מזוין או במצב של כיבוש, זכאי כל אדם המוצא עצמו בידו הצד שכנגד, לסטטוס מסוים תחת המשפט הבינלאומי ההומניטארי - סטטוס של שבו מלחמה שאמנת ג'נבה השלישית חלה עליו, או סטטוס של אזרח מוגן שאמנת ג'נבה הרביעית חלה עליו (עמ' 15).</p>

	שם	נושא	ציטוט
			<p>- אמנת ג'נבה הרביעית מאפשרת לעצור "אזרחים" מוגנים במעצר מיהלי, וזאת כאשר הדבר דרוש מטעמי ביטחון הכרחיים וחיוניים של המדינה העוצרת... מטכוונותו האישית של העצור לביטחון המדינה נדרשת גם לפי עקרונותיו של המשפט הבינלאומי ההומניטארי. (עמ' 19-20).</p> <p>- לוי: טבעם של דברים הוא, כי פער עלול להתגלע בין כללי המשפט הבין-לאומי ההומניטארי, בפרט אלה הכתובים, לבין לשונה של חקיקת הביטחון הישראלית... ככל שהדבר ניתן בדרך של פרשנות משפטית, ינסה בית-המשפט לגשר על פער זה באופן המגשים את עקרונות הדין הבין-לאומי ואת תכליתה של החקיקה הפנימית, גם יחד... ככל שקיים פער בין לבין הוראות המשפט הבין-לאומי - כנטען בידי המערערים וכפי שמשתמע מהצהרותיה של המדינה באשר לאופן בו היא נוהגת בפועל, ראוי הוא כי המחוקק יקדים וייתן לכך את דעתו. (עמ' 60-61).</p>
56	<p>בג"ץ 2150/07 עליו חסיין מחמוד אבו צפייה, ראש מועצת הכפר בית סירא ואח' נ' שר הביטחון ואח' (2009) (לא פורסם).</p>	<p>סגירת כביש 443 למעבר פלסטינים</p>	<p>- בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית, משמש המפקד הצבאי כ"זרועה הארוכה של המדינה" (עניין מראעבה, בעמ' 492). המפקד הצבאי אינו הריבון בשטח זה, והוא שואב את סמכותו מכללי המשפט הבינלאומי הפומבי הנוגעים לתפיסה הלוחמתית; מן הדין המקומי השורר באזור, המורכב מהדין טרם התפיסה הצבאית ומחקיקה מקומית חדשה שחוקקה על-ידי הממשל הצבאי; ומעקרונות המשפט הישראלי... "כל חייל ישראלי נושא עמו בתרמילו את כללי המשפט הבינלאומי הפומבי המינהגי, ששנייהם דיני המלחמה ואת כללי היסוד של המשפט המינהלי הישראלי" (עניין ג'מעית אסכאן, בעמ' 810). (עמ' 15-16).</p> <p>- הנוטרות העיקריות החלות באזור הנתון לתפיסה לוחמתית הן תקנות בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907, הנספחות לאמנת האג הרביעית מ-1907 (להלן: תקנות האג), המשקפות משפט בין-לאומי מינהגי. לצד זה, מעוגנים דיני המשפט הבינלאומי החלים על עימות מזוין בינלאומי גם באמנת ג'נבה הרביעית (Geneva Convention (IV) Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War 1949, להלן: אמנת ג'נבה הרביעית), שהוראותיה המינהגיות היו לחלק ממשפטה של מדינת ישראל; ובפרוטוקול הנוסף הראשון לאמנות ג'נבה (ה-Geneva Conventions of 12 August 1949, Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949 Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol II), (להלן: הפרוטוקול הראשון)), שעל אף שישראל אינה צד לו, משמשות הוראותיו המינהגיות אף הן חלק ממשפטה. בנוסף, במקום שבו קיים חסר בדיני העימות המזוין האמורים, ניתן להשלימו מתוך "משפט זכויות האדם הבינלאומי" (עמ' 17).</p> <p>- כביש 443 - בקטע הרלבנטי - נועד, לפי תקנון התכנית שעל-פיה נסל (מש/35), "לשפר את הקשר התחבורתי בין כפרים בציר בית סירא-ביתנוניא ולהעלות את רמת הבטיחות בתנועה". הכביש, שלצורך הרחבתו הופקעו קרקעות מתושבי האזור, נועד, אפוא, - על-פי הגדרתו - להבטיח את צרכי האוכלוסיה המקומית. לפי כללי המשפט הבינלאומי הפומבי, סמכות ההפקעה של הממשל הצבאי ננקטה, על-פי הדין המקומי ובמסגרתו, לטובת האוכלוסייה המקומית, היינו התושבים המוגנים... הקושי מתעורר בהתייחס לתמונת הדברים החל משנת 2000, שאז הוגבל השימוש בכביש לנטיעת כלי רכב ישראליים בלבד... בהתאם לפסיקת בית משפט זה, לא היה המפקד הצבאי מוסמך להורות על סלילת הכביש מלכתחילה, לו זו היתה המטרה שבבסיס הסלילה. (עמ' 24).</p>

שם	נושא	ציטוט
		<p>- סמכותו של המפקד הצבאי אינה משתרעת עד כדי הטלת מגבלה קבועה ומחלטת על תנועת כלי רכב פלסטיניים על הכביש. הטעם לכך הוא כי בהטלת מגבלות אלה, הופך כביש 443 - הלכה למעשה - לכביש המיועד לתנועת כלי רכב ישראלים בלבד, אשר חלק הארי שלהם עושה את דרכו מן השפלה לירושלים ובחזרה, קרי - לצורך תנועה "פנימית" ישראלית. נדגיש כי אין לנו יסוד לפקפק בעמדת המפקד הצבאי כי ביסוד הפעלת סמכותו עומדים שיקולים ביטחוניים, שיסודם בחובתו לשמור על הסדר והביטחון. עם זאת, בחינת סמכותו של המפקד הצבאי בהקשר הנדון נערכת בשים לב לתוצאה הנובעת מהטלת המגבלות, ולא מתוך התמקדות בבחינת המניעים להטלת המגבלות בלבד. מצב הדברים הנובע מאיסור התנועה הגורף על תושבי הכפרים הינו כי אין מדובר עוד בכביש המשרת את טובתה של האוכלוסייה המקומית, כי אם ב"דרך שירות" של המדינה המחזיקה. הסדר שזו תוצאתו חורג מסמכותו של המפקד הצבאי ואינו עולה בקנה אחד עם כללי המשפט הבינלאומי שעניינם תפיסה לוחמתית. הפועל היוצא של דברינו עד כה הוא כי מגבלות התנועה שאותן הטיל המפקד הצבאי אינן יכולות לעמוד במתכונתן הנוכחית ודינן להתבטל. למעלה מן הצורך, נוסיף כי לתוצאה דומה היינו מגיעים גם לו הנחנו קיומה של סמכות בידי המפקד הצבאי, בגדר כללי המשפט הבינלאומי הפומבי בכלל, ותקנות האג בפרט. (עמ' 25).</p>
57	<p>מדוע לא פתחו הפצ"ר והיועמ"ש בחקירה פלילית בעקבות פגיעות באזרחים במבצעים צבאיים ברצועת עזה</p>	<p>- במקרים שבהם הופרו דיני הלחימה יוגשו כתבי אישום על פי הדין הישראלי ובגין עבירה פלילית מתאימה, שכלל על פי עקרוניתה אף מקבילה לעקרונות המשפט הפלילי הבינלאומי. במקרים מסוג זה על התובע לבסס את קיומם של יסודות העבירה הספציפית ככלל משפט פלילי אחר. חשוב להבהיר כי מדיניות זו של ישראל, הגם בהיעדר החלה של הדין הבינלאומי כשהוא עומד לעצמו כחלק מהדין הפלילי הישראלי, אינה מפרה את חובותיה של ישראל על פי אמנות ג'נבה כיוון שהוא מאפשר הטלת סנקציות פליליות אפקטיביות על מפרי סעיפים מהותיים באמנה (Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, 1949, (להלן: אמנת ג'נבה)...). זאת, כאשר כתב האישום מבטא את פליליות המעשה המיוחס לנאשם, והעונש המוטל במקרה של הרשעה משקף את הנסיבות המחמירות של ביצוע העבירה כלפי אזרחים מוגנים על פי דיני הלחימה (עמ' 12).</p>
58	<p>ערעור על מאסר עולם שנגזר על מסייע לנשיון פיגוע</p>	<p>- קיומו של פער בין הדין באזור לדין בישראל, כשלעצמו, אינו עילה להתערבות שיפוטית, והוא נובע מהנסיבות - ההיסטוריות והאקטואליות - השונות. אכן, דעת לנבון נקל כי לאורך ארבעים ושתיים שנה שלאחר מלחמת ששת הימים, נוצרה קרבה מוסדית ומהותית בין מערכות המשפט בישראל ובאזור, ואף שהן ישויות משפטיות נפרדות, יש פעפוע טבעי מן המשפט בישראל למשפט באזור. מראית העין של דגל ישראל, שופטים ישראלים ותובעים ישראלים, וכמובן מחוקק חקיקת הביטחון שהוא ישראלי - אינה עניין של מה בכך. ועוד, בית משפט זה יכול לדון בטענות כלפי חוקיות פעולותיו של המפקד הצבאי, ובכלל זאת התקנת צוים. אך אחר שאמרנו כל אלה, שוני פלוני אלמוני בין הדין באזור לדין בישראל אינו מצדיק כשלעצמו התערבות. (עמ' 5).</p>
59	<p>נטען שצה"ל מונע מהגופים ההומניטריים לעבוד כראוי בזמן מבצע עופרת יצוקה בעזה</p>	<p>- תחולת דיני הכיבוש של המשפט ההומניטרי הבינלאומי מותנית בהיווצרותו של פוטנציאל להפעלת סמכויות שלטוניות בשטח עקב כניסת הכוחות הצבאיים, ולא דווקא בהפעלת הסמכות על-ידיהם, הלכה למעשה. (עמ' 11).</p>

שם	נושא	ציטוט
60	עד"י (איו"ש) 1453/09 התביעה הצבאית נ' מחמד מחמוד עלי א'שפאעי	הפיכת פס"ד של בית-דין צבאי קמא, בו נגזר על נאשם עונש פחות כי נקבע שייתכן שהוא זכאי למעמד של שבוי מלחמה
61	בג"ץ 2164/09 יש נ' מ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית ואח', תק-על 2011(4), 4342.	עתירה להפסיק פעולות חציבה ע"י חברות ישראליות בשטח C. (העתירה נדחתה על הסף בגלל שהיה, אך בינש התייחסה לגופן של הטענות באוביטר)

<p>- אמנת ג'נבה השלישית דנה בזכויותיהם של שבויי מלחמה... שבוי מלחמה, בניגוד לאסיר, לא עבר על חוק פלילי של מדינתו אלא ביצע את המוטל עליו בהתאם לחוקי המלחמה ובהתאם להוראות מפקדיו. לפיכך, אסור לכוון השובה לשפוט ולהעניש שבוי מלחמה שביצע מעשים דומים לאלה שלוחמי הכוח השובה מבצעים... האמנה מגדירה את תנאי הזכויות למעמד של שבוי מלחמה. תנאים אלה זכו להרחבה בפרוטוקול הראשון. שלוש הן הקטגוריות העשויות להיות רלוונטיות לענייננו: 1. לוחמי גרילה לפי סעיף 1(4)(2) לאמנת ז'נבה השלישית. 2. לוחמי גרילה על פי ההרחבה שבסעיף 44 לפרוטוקול הראשון לאמנה. אם כי נדגיש שוב שפרוטוקול זה אינו מחייב את מדינת ישראל שלא הצטרפה אליו ואף אינו מהווה משפט בינלאומי מנהגי. 3. משתתפים ב-Levée en masse, לפי סעיף 4A(6) לאמנת ז'נבה השלישית. עם זאת, יש להבהיר כבר כעת בנוגע לחלופה אחרונה זו כי עניינה התקוממות עממית ספונטאנית המתרחשת בעת פלישה לשטח שאינו כבוש. כבר נקבע לא אחת כי אזור יהודה ושומרון כולו נמצא בשליטה אפקטיבית מתמשכת של צה"ל מאז 1967 וכי לא היה בהסכמי הביניים לשנות מתפיסה זו. לאור זאת, נראה כי בית משפט קמא נקלע לכלל טעות כאשר ביקש לגזור את מעמדו של המשיב מטענות שירה לעבר כוחות צה"ל בעת כניסתם לרמאללה כיון שרצה להתנגד לפלישה. כאמור, כניסת כוחות צה"ל לרמאללה אינה בבחינת פלישת צבא כובש לשטח שאינו כבוש, ולפיכך המשיב אינו יכול להנות ממעמד של שבוי מלחמה על רקע מעשי אלה. (עמ' 7-8).</p>	<p>- תקנה זו [תקנה 55 לתקנות בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה, הנוספת להסכם האג הרביעי משנת 1907], מכילה על-פי לשונה היתר מוגבל המאפשר למדינה המחזיקה בתפיסה לוחמתית בשטח אחר לנהל ולהפיק פירות (administrator and usufruct) מבניינים ציבוריים, מקרקעין, יערות ומפעלים חקלאיים השייכים למדינת האויב ונמצאים באותו שטח, מבלי לפגוע בקרן של הנכסים. מכאן, שהמדינה המחזיקה בשטח רשאית לנהל את הרכוש השייך למדינת האויב ונמצא בשטח הכבוש, וכן ליהנות מפירותיו. לצד זאת, מוטלת על המדינה החובה לשמור על הנכס ולהימנע מפגיעה בו. ניהול הרכוש יעשה בהתאם לכללי הפקת טובת ההנאה, לפיהם לא תוכל המדינה הכובשת למכור את הנכס או להפעילו באופן שיביא לחיסולו או ריקונו. (עמ' 14-13).</p> <p>- התפיסה הלוחמתית של ישראל באזור היא בעלת מאפיינים ייחודיים, שהעיקרי בהם הוא משך תקופת ההחזקה המחייבת התאמת הדינים למציאות בשטח, המטילה על ישראל חובה לניהול חיים תקינים לתקופה שגם אם מבחינה משפטית היא זמנית, היא בוודאי ארוכת טווח. לפיכך, דיני הכיבוש המסורתיים מחייבים התאמה להתמשכות ההחזקה, להמשך החיים הסדירים באזור ולקיום היחסים הכלכליים בין שתי הרשויות - המחזיקה והמוחזקת (עמ' 19).</p> <p>- מן הנתונים שהציגה המדינה בהקשר זה עולה כי השימוש הנעשה במחצבי האזור הינו אכן מצומצם באופן יחסי, ונופל לגדר שימוש פירוטי שאינו עולה כדי הריסת הקרן. לפיכך, על-פניו נראה כי פעולת החציבה, בהיקף בו היא מתבצעת, אינה עומדת בניגוד ללשון תקנה 55... המדינה הודיעה שהגוש לדרג המדיני המלצות לפיהן בין היתר, לא תוקמנה באיו"ש מחצבות חדשות אשר עיקר מטרתן הפקת חומרי חציבה לשם מכירתם לישראל. המלצות אלה מבטאות עמדה ראויה (עמ' 20).</p>
--	---

שם	נושא	ציטוט
62	בג"ץ 2690/09 יש דין ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית ואח' (2010) (לא פורסם).	עתירה נגד קיום הליכי מעצר מנהליים פלסטיניים משפט צבאיים ומתקני כליאה בשטח ישראל
		<p>- אשר לתחולת הוראות אמנת ג'נבה, הרי מאז החלת דיני הכיבוש על האזור ב-1967 טענה המדינה בפני בית המשפט שמדובר באמנה הסכמית, ולפי גישתה הביקורת השיפוטית על יישום הוראות האמנה היא מכוח המחויבות שהמדינה קיבלה על עצמה, כעניין שבמדיניות, לכיבוד ההוראות ההומניטריות שבאמנה. בהתאם לכך, בחן בית המשפט בפסיקה ענפה את קיום אותן הוראות במהלך השנים. עתה טוענים העותרים, כי חל שינוי בגישה ומקובל כי הוראות האמנה הן חלק מהמשפט המנהגי וככאלה יש להן מעמד מחייב. היא מעמדה של אמנת ג'נבה אשר היא, מוכנים אנו לקבל את הטענה שיש לבחון את פעולות המפקד הצבאי באזור בהתאם להוראות האמנה, כפי שנהג בית המשפט לעשות במשך שנים, ולכבד את הוראותיה המנהגיות כחלק מהדין הנוהג. עם זאת, אין חולק כי כאשר הוראת חוק מפורשת בחוק הישראלי הפנימי עומדת אל מול כללי המשפט הבינלאומי, גם כאשר מדובר במשפט מנהגי, הדין הישראלי מכריע (עמ' 7-6).</p>
		<p>- מפסיקתו של בית משפט זה וממכלול הנתונים עולה, כי הפרשנות שניתנת להוראות אמנת ג'נבה לצורך תחולתן על האזור, צריכה להיעשות בהתאמה לנסיבות ולמאפיינים המיוחדים המתחייבים מהצורך להחיל את דיני הכיבוש בתנאים המתאמים לאופי החזקת האזור; זאת, בהתחשב בתקופה הממושכת של החזקה, בתנאים הגיאוגרפיים ובאפשרות לקיים קשר בין ישראל לאזור. הפרשנות התכליתית המתאימה את הוראות האמנה למציאות הישראלית ולתנאי האזור מחייבת בראש ובראשונה מתן משקל רב לזכויותיה של האוכלוסייה המוגנת, ובתוך כך גם לזכויות העצורים. בית משפט זה עסק פעמים רבות בשאלת הבטחת תנאים הולמים לעצורים הפלסטינים, בין אם הם עצורים בישראל ובין אם במחנה עופר, על-פי אמות המידה המהותיות הקבועות באמנות הבינלאומיות. כך, עמד בית המשפט על החובה לקיים את הסטנדרטים הבינלאומיים לעצורים, על-פי עקרונות ה-Body of Principles for the Protection of All Persons Under Any Form of Detention or Imprisonment (1988), אשר נתקבלו על-ידי העצרת הכללית של האו"ם בשנת 1988, וכמובן על-פי אמנת ג'נבה, וכך גם החיל את העקרונות הקבועים בהוראת סעיף 10(1) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, משנת 1966 (עמ' 7).</p>
63	בג"ץ 5439/09 עבדאלקאדר נ' ועדת העררים הצבאית ואח', תק-על-2012(1), 5685.	הן פלסטינים והן מתנחלים טוענים לבעלות על קרקע שפונתה ע"י המנהל האזרחי (נפסק לטובת הפלסטיני)
64	בג"ץ 5324/10 מלכה ואח' נ' המינהל האזרחי ביהודה ושומרון ואח', תק-על-2011(4), 4155.	תושבי אלפי מנשה מבקשים כי יותר להם לרשום בעלות על קרקעות באיו"ש בלי לשלם אגרה מיוחדת
		<p>- כידוע, המשפט, השיפוט והמינהל של מדינת ישראל לא הוחלו באיו"ש. באזור שורר משטר של 'תפיסה לוחמתית' (belligerent occupation), והוקם בו ממשל צבאי שבראשו עומד המפקד הצבאי. במנשר בדבר סדרי שלטון ומשפט (מס' 2) של הממשל הצבאי הישראלי, נקבע - בהתאם לכללי המשפט הבינלאומי שעניינם תפיסה לוחמתית - כי "המשפט שהיה קיים באזור ביום כ"ח באייר תשכ"ז (7 יוני 1967) יעמוד בתוקפו, עד כמה שאין בה משום סתירה למנשר זה או לכל מנשר או צו, שיינתנו על ידי, ובשינויים הנובעים מכינונו של שלטון צבא הגנה לישראל באזור. הדין החל כיום באזור מורכב אפוא מהדין ששרר בו עם כניסתם של כוחות צה"ל לאזור בשנת 1967 (הדין הירדני) ומתחיקת המפקד הצבאי. לגבי התושבים הישראלים המתגוררים בשטחי האזור קיים רובד חקיקתי נוסף הכולל חקיקה ישראלית פנימית שהוחלה באופן פרטונאלי וחוץ-טריטוריאלי (עמ' 9-8).</p>

	שם	נושא	ציטוט
			<p>- אין חולק כי קיים שוני בין הדין החל בישראל לבין הדין החל באזור, בנוגע לחיובים החלים בעת רישום עסקה במקרקעין. בעוד שבישראל, נגבית בגין רישום זכות במקרקעין אגרה בשיעור נמוך יחסית (בתוספת לתשלום מס הרכישה), באיו"ש מדובר בתשלום ששיעורו משמעותי. עם זאת, כבר נפסק כי עצם קיומו של פער בין הדין באזור לבין הדין בישראל אינו עילה להתערבות שיפוטית... על אף הדמיון בהיבטים מסוימים בין הדין החל באזור לבין הדין הישראלי - הנובע, בין היתר, מפרק הזמן הארוך שבו המחוקק באזור הוא המפקד הצבאי הישראלי - מדובר בשתי מערכות דינים שונות בתכלית... יכולתו של המחוקק באזור לשנות את הדין החל באזור מוגבלת, כידוע, על-ידי דיני התפיסה הלוחמתית. סעיף 43 לתקנות האג בדבר דיניה ומנהיגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907 (להלן: תקנות האג), קובע את העיקרון הכללי כי על השלטון הצבאי, לכבד את החוק שעמד בתוקף בשטח המוחזק... המפקד הצבאי רשאי לשנות את הדין הקיים רק אם הדבר נדרש לשם השגת תכליות שבגדר סמכויותיו של המפקד (עמ' 10-11).</p> <p>- ראוי לציין גם את סעיף 48 לתקנות האג, המתייחס באופן ספציפי לאופן גביית המיסים וההיטלים הנוהגים בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית, וקובע כך... ברירת המחל היא הותרת הכללים הנוהגים בדבר תשלומי חובה על כנם. שינוי כללים הנוגעים לתשלומי חובה על-ידי המפקד הצבאי ייעשה רק מטעם משמעותי, שיעלה בקנה אחד עם השיקולים שרשאי המפקד הצבאי לשקול במסגרת הפעלת סמכותו (אינטרסים ביטחוניים וטובת תושבי האזור). (עמ' 12-13).</p> <p>- העובדה שהמשפט השיפוט והמינהל של מדינת ישראל לא הוחלו באזור יהודה ושומרון (הנתון, כאמור, לתפיסה לוחמתית), היא מן המפורסמות. גם שחלק מהדין הישראלי חל על אזרחי ישראל באזור מכוח תחולה פרסונאלית, הרי שהדין הרלוונטי לרישום מקרקעין הוא טריטוריאלי מטבעו. אין להלום טענה כי אין להחיל את הדין הטריטוריאלי החל באיו"ש על אדם הרוכש שם מקרקעין, רק משום שסבר שהדין הישראלי יחול עליו בהיותו אזרח ישראלי. (עמ' 15-16).</p>
65	<p>בג"ץ 281/11 ראש מועצת בית איכסא ואח' נ' שר הביטחון ואח', תק-על-3648, (2)2011.</p>	<p>תפיסת קרקעות בגדה לצורך הקמת מסילת רכבת</p>	<p>- במסגרת חובתו של המפקד הצבאי להבטיח את זכויותיה של האוכלוסייה האזרחית המתגוררת בשטח ובראשה האנשים "המוגנים"... הכוח הכובש אינו רשאי, אפוא, להפקיע אדמות שלא לצורך צבאי, אלא אם השימוש שיעשה בהן נועד לשרת את התושבים המוגנים. מכלל זה נובע אף כי הכוח הכובש אינו רשאי להפקיע את השטח לצרכיו לטווח ארוך שכן אחיזתו של האחרון בשטח היא בעלת אופי זמני (עמ' 22-23).</p> <p>- ברי כי על המפקד הצבאי מוטלת חובה להגן על זכויות האדם של התושבים החיים בשטח ולשקוד על קביעת תנאי שפגיעתו בכל אחד מבני האוכלוסייה המקומית תהיה הפחותה ביותר. אין גם חולק כי הפקעת מקרקעין לשם הקמת פרויקט שישרת רק את תושבי המדינה שאינם חיים באזור הנתון לתפיסה לוחמתית נוגדת את הדין הבינלאומי, ומשכך אינה מצויה בסמכותו של המפקד הצבאי. (עמ' 24).</p> <p>- לזמניות ההפקעה משמעות מיוחדת כאשר מדובר בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית, שלגביו משמש מימד הזמניות מרכיב אינהרנטי, שהרי אחיזתו של הכוח הכובש בשטח נועדה לזמן מוגבל. הגבלת ההפקעה לשטח המינימאלי ההכרחי ולפרק הזמן הקצר ביותר שניתן, אף עולה בקנה אחד עם עיקרון המידתיות (ובפרט עם מבחן המידתיות השני - האמצעי שפגיעתו פחותה), שעל מרכזיותו במשפט הבינלאומי, בהקשרים שונים, עמד בית משפט זה פעמים רבות (עמ' 24).</p>

ציטוט	נושא	שם	
<p>- כנגד הפקעת המקרקעין, הוצע לעותרים פיצוי כספי לפי כל דין... אמת, הסיטואציה שבה עסקינן אינה סיטואציה "רגילה" של הפקעת מקרקעין, ולא ניתן להתעלם מן ההקשר הפוליטי והמדיני שלה ומן המטען המלווה אותה. ואולם מנקודת הראות של העותרים כבעלי מקרקעין המוחים על נטילת קניינם ופגיעה בתעסוקתם, יש בפיצוי הניתן כדי למתן את השפעתה הפוגענית של ההפקעה, ולהפכה למידתית יותר. (עמ' 26).</p>			

חזרות על הלכות קודמות

שם	נושא	ציטוט
1	בג"ץ 72/86 גאלב ג'ודי חסן זלום ואח' נ' המפקד הצבאי לאזור יהודה ושומרון ואח', פ"ד מא(1) 528 (1987).	הקמת גדר וערכת בדיקות בטחוניות מול חנויות המצויות מתחת לבית שבו גרים יהודים בחברון
2	בג"ץ 3940/92 גסאן מוחמד חסין ג'אר נ' מפקד איו"ש ואח', פ"ד מז(3) 298 (1993).	סירוב לאשר תושב ג'נין להתמחות כעו"ד בגלל חברותו בארגון עוין
3	בג"ץ 3125/98 עיאד נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון, פ"ד נח(1) 913 (1999).	עתירה נגד הרחבת השטח האורבני של מעלה אדומים כך שהיישוב מתחבר לירושלים
4	בג"ץ 474/02 סיהם תאבת נ' היועמ"ש, תק-על 2011(1), 1002.	מדוע היועמ"ש לא פתח בחקירה פיליית נגד ראש המשלה והרמטכ"ל בעקבות הרג בעלה של העותרת בסיכול ממוקד
		<p>- אין ספק, כי סמכות פורמאלית לנקוט את האמצעים הדרושים להגנה על חיי המתיישבים בבית הדסה נתונה בידי המשיבים. ודאי שסמכות זו נתונה בכל הנוגע לאותם מתיישבים, המהווים חלק מכוחות צה"ל. סמכות זו רחבה היא ביותר, והריהי משתרעת על כל מי שמצוי באזור, בין אם הוא מתושביו הקבועים של האזור ובין אם הוא מתושביו החדשים. בהפעילם את סמכותם, על המשיבים לשקול מחד גיסא שיקולי ביטחון ומאידך גיסא את טובתה של האוכלוסיה האזרחית. עליהם לאזן בין השיקולים השונים, תוך שהאמצעים שהם נוקטים חייבים להתאים לגודל הסכנה תוך התחשבות בסיכויי התרחשותה. מקום שהמשיבים נקטו אמצעים המקיימים מבחן זה, לא נתערב, גם אם אנו סבורים, כי ייתכן שניתן היה לנקוט אמצעים אחרים, שאף היו עולים בקנה אחד עם מבחן זה. (עמ' 2-531).</p> <p>- למשפט הישראלי אין אמנם תחולה ישירה באזור, אך בית משפט זה מחיל את עקרונות היסוד שלו על המפקד הצבאי באזור ועל פקודיו מכוו הסמכות הפרסונאלית, בהיותם נמנים עם רשויות המדינה ופועלים שם בשירותה (עמ' 305).</p> <p>- השאלה המעשית היחידה היא אם הרחבת שטח שיפוטה של מעלה אדומים והחלת התכנית על השטח המורחב פוגעות באינטרסים לגיטימיים של תושבי הכפרים שהעותרים נמנים עמם. שאם אין הדבר כן, נשמת גם בסיס טענתם שבהחלת התכנית חורגים המשיבים ממגבלות המוטלות עליהם לפי כללי המשפט הבינלאומי. העותרים, בטענתם הנוספת, אמנם ניסו להראות שהתכנית החדשה נוגסת מן המרחב הקרקעי המיועד לפיתוחם העתידי של כפריהם. אך לטענה זו, שנסתרה בנתונים מפורטים שהציגו המשיבים, לא הניחו העותרים תשתית עובדתית... (עמ' 916).</p> <p>- איננו מתעלם מן האפשרות שיישום התכנית אכן יביא ליצירת רצף אורבני בין שטח שיפוטה של מעלה אדומים לבין מרחבה המטרופוליטני של ירושלים, ובכך, אולי, תזכינה לקידום לא רק מטרות כלכליות של מעלה אדומים, אלא גם מטרות כלכליות של ירושלים. אך גם קיומה האפשרי של זיקת גומלין כזאת - שבמערכות היחסים בין כלכלת ישראל לבין כלכלת השטחים שמעבר לקו הירוק אין בה משום חידוש - אינו מקים עילה להתערבותנו. למותר להוסיף, שלאישורה של התכנית ולגבול שטחה של ירושלים, המצוי בריבונות ישראל, אין ולא כלום. משינוש הסדר הקבע בין ישראל לרשות הפלשתינית, יחול ההסדר גם על שטחה של התכנית. (עמ' 7-916).</p> <p>- נציין בתמצית כי במסגרת העתירה העקרונתית נדרש בית המשפט לשאלת הדין הבינלאומי החל ולפרשנותה של הוראת סעיף 51(3) לפרוטוקול הראשון משנת 1977 לאמנת ז'נבה הרביעית הקובעת כי... בפסק-דין, ניסח בית המשפט את אמות המידה הפרשניות להוראת סעיף 51(3) על-פי שלושת רכיביה: נטילת חלק במעשי איבה (שם, פסקה 33); נטילת חלק ישיר בהם (שם, פסקאות 34-37); וכן "למשך אותו הזמן" (שם, פסקאות 38-40). כל זאת, נוכח הצורך להגדיר מיהם "אזרחים הנוטלים חלק ישיר במעשי האיבה" וכן לבאר מהו "משך הזמן" בו אין הם מוגנים עוד מפני פגיעה (עמ' 7-8).</p> <p>- דן בית המשפט בפסק דינו גם בשאלת אופן בדיקת פעולותיו של צה"ל במסגרת הסיכולים הממוקדים והאם פעולות אלו תואמות את האמור בסעיף 51(3) לפרוטוקול הראשון של אמנת ז'נבה הרביעית כפי שזה פורש על-ידו. בשאלה זו נקבע כי הבירור האמור צריך להיעשות בפני ועדה מיוחדת, אשר בידה הכלים המתאימים לעשות כן, ולא בפני בית משפט זה (עמ' 8).</p>

שם	נושא	ציטוט
5	בג"ץ 8990/02 עמותת רופאים לזכויות האדם ואח' נ' אלוף פיקוד דרום- דורון אלמוג ואח', פ"ד נז(4) 193 (2003).	למנוע מצה"ל להשתמש בפגזי פלאשט
6	בג"ץ 1890/03 עיריית בית לחם ואח' נ' מדינת ישראל ואח' (2005) לא פורסם.	תפיסת קרקע לצורך סלילת כביש שיוביל מתפללים מירושלים לקבר רחל
7	בג"ץ 7007/03 מחמד עלי קואסמי ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון (2005) (לא פורסם).	סגירת חנויות של פלסטינים בחלק היהודי של חברון

שם	נושא	ציטוט
8	בג"ץ 9717/03, 10359/03 נעלה נ' מועצת התכנון העליונה באזור יהודה ושומרון ואח', פ"ד נח(6) 97 (2004).	התנגדויות להקמת מחצבה
9	בג"ץ 11651/05 המועצה המקומית בית אריה נ' שר הביטחון ואח' (2006) (לא פורסם).	תוואי הגדר בין הכפר הפלסטיני עאבוד לבין היישובים הישראליים בית אריה ועופרים.

- לגרסת העותרים, על פי הכללים של המשפט הבינלאומי אין מדינה הנמצאת בשטח המוחזק בתפיסה לוחמתית רשאית לנצל את המשאבים המקומיים לטובתה שלה. טענה זו מתבססת על תקנה 55 לתקנות האג... אך שהמושגים האמורים של ניהול והפקת פירות אינם כוללים מכר, אין בהם כדי לשלול השכרה, החכרה או עיבוד. יכולה להישאל השאלה האם פעולת חציבה באה בגדר הפקת פירות? לכאורה, אין הדבר כן משום שנעשה שימוש במשאב באופן שמכלה אותו. אך אם הדבר כך, אין האיסור חל מקום שמדובר בפעולה הנעשית לתועלתה של האוכלוסייה המקומית או לצרכים מקומיים... נתון נוסף שיש בו כדי להשליך על כל ההתייחסות והתחולה של כללי המשפט הבינלאומי המינהגי הינו אורכה של התקופה שבגדרה נמצא השטח בתפיסה לוחמתית. הכללים המקובלים התפתחו על רקע מלחמות שונות שהביאו לכך שהתפיסה הלוחמתית נמשכה תקופה קצרה יחסית. כאשר עסקינן בתקופות ארוכות מאוד דומה שקיימת הצדקה להכיר בכך שהמדינה המחזיקה רשאית לנקוט מהלכים שיש בהם כדי להשפיע לאורך זמן על השטח שבתפיסה לוחמתית. מן החלטה של ועדת ההתנגדויות ומן החומר שהוצג על ידי שפיר עולה, כי התוצרת של המחצבה תשמש אך לעבודות בתחומי יהודה ושומרון. על כן, אין לקבל את טענת העותרים הנסמכת על המשפט הבינלאומי. (עמ' 7-6).

- המתווה הנורמטיבי לדיון בעתירה שלפנינו הונח באופן מפורט בפרשת בית סוריק ובפרשת אלפי מנשה. קבענו שם כי על פי דיני התפיסה הלוחמתית, מוסמך המפקד הצבאי להורות, משיקולים ביטחוניים-צבאיים, על הקמת גדר הפרדה באזור יהודה ושומרון, ולתפוס לשם כך חזקה במקרקעין אשר בבעלות פרטית. קבענו עוד כי סמכותו של המפקד הצבאי להקים גדר הפרדה כוללת גם את סמכותו להקים גדר להגנה על חייהם וביטחונם של ישראלים הגרים בישובים ישראלים באזור יהודה ושומרון, וזאת אך שהישראלים המתגוררים באזור אינם בגדר "אנשים מוגנים" (protected persons), כמשמעות ביטוי זה בסעיף 4 לאמנת ג'נבה הרביעית. בבואו לשקול את תוואי הגדר על המפקד הצבאי לשקול מספר שיקולים. השיקול הראשון הוא השיקול הביטחוני-צבאי, מכוחו רשאי המפקד הצבאי לשקול שיקולים שעניינם ההגנה על ביטחון המדינה וביטחון הצבא. השיקול השני עניינו טובתה של האוכלוסייה הערבית המקומית. על המפקד הצבאי להגן על זכויות האדם המקובלות במשפט הבינלאומי ההומניטרי של כל אחד מבני האוכלוסייה המקומית. שלישית, על המפקד הצבאי להגן על זכויות האדם המעוגנות בדיון הישראלי של ישראלים הגרים בישובים ישראלים באזור. שיקולים אלה מתנגשים זה בזה. על המפקד הצבאי לאזן בין השיקולים המתנגשים. אמת מידה מרכזית באיזון זה היא ה"מידתיות". על המפקד הצבאי להפעיל את סמכותו על-פי כללי המידתיות. האיזון בין הצרכים הביטחוניים לבין האינטרסים של התושבים הפלסטיניים והאזרחים הישראלים אינו פשוט. האחריות והסמכות לאזן ביניהם מוטלת על המפקד הצבאי. בביצוע איזון זה, שיקול דעתו של המפקד הצבאי איננו מוחלט. על החלטתו להיות כזו שמפקד צבאי סביר יכול היה לקבלה. החלטתו נתונה לביקורת שיפוטית. "בית המשפט אינו נמנע מביקורת שיפוטית רק משום שהמפקד הצבאי פועל מחוץ לישראל, ולפעילותו השלכות מדיניות וצבאיות. כאשר החלטות המפקד הצבאי או פעולותיו פוגעות בזכויות האדם, הן שפוטות" (פרשת אלפי מנשה, פסקה 32). (עמ' 7-6).

שם	נושא	ציטוט
10	בג"ץ 3435/05 סלאח פארס אלנטשה-מנהל הוואקף בחברון ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש, מא יאיר נווה ואח' (2005).	תפיסת מקרקעין להכשרת דרך חירום בין שכונות בחברון
11	בג"ץ 3680/05 ועד הישוב טנא נ' ראש ממשלת ישראל-אריאל שרון ואח' (2006) (לא פורסם).	בקשה לכלול ישוב יהודי בדרום הר חברון בצד הישראלי של הגדר
12	בג"ץ 4661/06 הועד לפיתוח חברון ואח' נ' מדינת ישראל ואח' (2006) (לא פורסם).	הצבת משטחים ממוגני ירי במערת המכפלה

שם	נושא	ציטוט
13	בג"ץ 10244/06 חברת אלעג'ולי לחלפנות ואח' נ' שר הביטחון ואח', תק-על 1707, 2011(1).	החרמת כספים בגלל ביצוע שרות עבד התאחדות בלתי מותרת
14	בג"ץ 8171/09, עבאס 10462/09 חסן יוסף יוסף, ראש מועצת הכפר אל ג'אניה ואח' נ' מועצת התכנון העליונה במנהל האזרחי ואח', תק-על 1907, 2011(4).	הקמת שער חשמלי בכניסה לכפר והגבלת תושביו מלנוע בכביש המוביל אליו
		<p>- שטחי יהודה ושומרון נמצאים תחת משטר של "תפיסה לוחמתית" (Belligerent Occupation). אדיגש כי זו הייתה גם עמדת העותרים, על אף טענתם בדבר סמכות הרשות הפלשתינית בעניינים הומניטריים. בשטח זה, חל ממשל צבאי שבראשו עומד המפקד הצבאי. מקור סמכותו של המפקד הצבאי הוא בכללי המשפט הבינלאומי הנוגעים לתפיסה לוחמתית ובדין המקומי השורר באזור (הדין טרם התפיסה הלוחמתית וחקיקה מקומית חדשה שהותקנה על ידי הממשל הצבאי). דיני התפיסה הלוחמתית חלים אף על העימות המזויין בין ישראל לבין ארגוני המחבלים השונים הפועלים מיהודה ומשומרון. לצד אלו חלים על המפקד הצבאי כללי המשפט המנהלי הישראלי הכוללים בין השאר כללים של הגינות מהותית ודיונית וחובה לנהוג בסבירות ובמידתיות (עמ' 6).</p> <p>- השטחים ורשויות התכנון מושא העתירות דגן נמצאים תחת משטר של "תפיסה לוחמתית". בשטח הנתון ב"תפיסה לוחמתית" משמש המפקד הצבאי כ"זרועה הארוכה של המדינה", אולם אין הוא ריבון בו. המפקד הצבאי שואב את גדר סמכותו משלושה מקורות עיקריים: מכללי המשפט הבינלאומי הפומבי הנוגעים לתפיסה לוחמתית; מהדין המקומי השורר באזור, המורכב מהדין שהיה קיים בו עובר לתפיסה הצבאית ומחקיקה מקומית חדשה שחוקקה על-ידי הממשל הצבאי; ומעקרונות המשפט הישראלי, לרבות כללי המשפט המינהלי החלים על הפעלת סמכות על-ידי הרשויות. אופן הפעלת שיקול דעתן של רשויות התכנון באזור כפוף לביקורת שיפוטית לפי אמות המידה שהותוו בפיסקתו של בית משפט זה, ובהן עקרונות הסבירות והמידתיות (עמ' 13-12).</p>

נספח ב': החלטות העצרת הכללית של האו"ם המתייחסות לגדה המערבית כאל שטח כבוש

Year	Name	Decision
1967	2253 (ES-V) Measures taken by Israel to change the status of the city of Jerusalem	Measures taken by Israel are invalid. Israel should rescind measure that would alter the status of Jerusalem
	2254 (ES-V) Measures taken by Israel to change the status of the city of Jerusalem	Deplores Israel's failure to comply with resolution 2253 (ES-V)
1968	2443 Respect for and implementation of human rights in occupied territories	Establishment of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories
1969	2535 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	Problems of the Palestinian Arab refugees arose from the denial of their inalienable rights under the charter and the UDHR and are further aggravated by repressive acts against them and other inhabitants of the occupied territories
	2546 Respect for and implementation of human rights in occupied territories	Israel should desist from repressive practices and policies towards the civilian population in the occupied territories and should comply with its obligations under the Fourth Geneva Convention
1970	2672 United Nations Relief and Works Agency for Palestine refugees in the Near East	People of Palestine are entitled to equal rights and self-determination
	2727 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	Israel should comply with its obligations under the Fourth Geneva Convention
1971	2799 The situation in the Middle East	Acquisition of territories by force is inadmissible and that, consequently, territories thus occupied must be restored. The Assembly is Gravely concerned at the continuation of Israel's occupation of the Arab territories since 5 June 1967
	2851 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	Israel should desist from policies and practices such as annexation of the occupied territories including Jerusalem and the establishment of settlements
	2672 United Nations Relief and Works Agency for Palestine refugees in the Near East	People of Palestine are entitled to equal rights and self-determination
1972	3005 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	Israel should desist from policies and practices such as pillage, exploitation of resources and annexation of the occupied territories including Jerusalem and the establishment of settlements. Measures taken in contravention of the Fourth Geneva Convention are null and void. Occupied population possesses sovereignty over national wealth and resources
	2912 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	Measure affecting the physical, geographic and demographic structure of the occupied territories violate the Fourth Geneva Convention and Israel should desist such measures. People of Palestine are entitled to equal rights and self-determination

Year	Name	Decision
	2949 The situation in the Middle East	<p>Acquisition of territories by force is inadmissible and that, consequently, territories thus occupied must be restored.</p> <p>Changes carried out by Israel in the occupied Arab territories in contravention of the Fourth Geneva Conventions are null and void.</p> <p>Israel should desist from all policies and practices affecting the physical character of demographic composition of the occupied Arab territories</p>
1973	3175 Permanent sovereignty over natural resources in the occupied Arab territories	Affirmation of the right of the Arab states and peoples whose territories are under Israeli occupation to permanent sovereignty over all their natural resources. Measures undertaken by Israel to exploit human and natural resources are illegal. These principles apply to all states, territories and people under foreign occupation, colonial rule or Apartheid.
	3092 Report on the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	<p>The fourth Geneva Convention applies to the Arab territories occupied by Israel since 1967. Israeli occupation authorities should respect and comply with the provisions of that Convention in the occupied Arab territories.</p> <p>Israel's policy of annexation, establishment of settlements and transfer of an alien population to the occupied territories is in contravention of the purposes and principles of the Charter of the United Nations, the principles and provisions of the applicable international law concerning occupation, the principles of sovereignty and territorial integrity, and the basic human rights and fundamental freedoms of the people</p> <p>Israel's policy of settling parts of its population and new immigrants in the occupied territories is a flagrant violation of the fourth Geneva Convention All measures taken by Israel to change the physical character, demographic composition, institutional structure or the status of the occupied territories, or any part thereof, are null and void</p>
	3089 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	<p>Israeli occupation authorities have persisted in adopting measures that obstruct the return of the displaced population to their homes and camps in the occupied territories--including changes in the physical and demographic structure of the occupied territories, by the displacement of inhabitants, the transfer of population, the destruction of towns, villages and homes, and the establishment of Israeli settlements- in violation of the provisions of the fourth Geneva Convention. Those measures null and void.</p> <p>The People of Palestine is entitled to equal rights and self-determination, in accordance with the Charter of the United Nations.</p> <p>The people of Palestine has been prevented by Israel from enjoying its inalienable rights and from exercising its right to self-determination;</p>

Year	Name	Decision
1974	3240 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	Annexation, establishment of settlements and transfer of alien population contravenes the Fourth Geneva Convention and principles of the Charter of the United Nations, in particular the principles of sovereignty and territorial integrity, the principles and provisions of the applicable international law concerning occupation and the basic human rights of the people. All measures taken by Israel to change the physical character, demographic composition, institutional structure or status of the occupied territories, or any part thereof, are null and void.
	3210 Invitation to the Palestine Liberation Organization	The Palestinian people is the principal party to the question of Palestine. GA Invites the Palestine Liberation Organization, the representative of the Palestinian people, to participate in the deliberations of the General Assembly on the question of Palestine in plenary meetings
	3237 Observer status for the PLO	GA Invites the Palestine Liberation Organization to participate in the sessions and the work of the General Assembly in the capacity of observer;
	3236 Question of Palestine	Reaffirmation the inalienable rights of the Palestinian people in Palestine, including: (a) The right to self-determination without external interference; (b) The right to national independence and sovereignty
	3336 Permanent sovereignty over national resources in the occupied Arab territories	Affirmation of the right of the Arab states and peoples whose territories are under Israeli occupation to permanent sovereignty over all their resources and wealth. Measures undertaken by Israel to exploit human and natural resources are illegal.
1975	3375 Invitation to the Palestine Liberation Organization to participate in the efforts for peace in the Middle East	Calls for the invitation of the PLO, the representative of the Palestinian People, to participate in all efforts on the Middle East on equal footing.
	3376 Question of Palestine	Establishment of the Committee on the Exercise of the Inalienable Rights of the Palestinian People
	3525 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	Condemnation of Israeli policies and practices: (a) The annexation of parts of the occupied territories; (b) The establishment of Israeli settlements therein and the transfer of an alien population thereto. All measures taken by Israel to change the physical character, demographic composition, institutional structure or status of the occupied territories, or any part thereof, are null and void. Israel's policy of settling parts of its population and new immigrants in the occupied territories is a flagrant violation of the fourth Geneva Convention. Israel should refrain from the annexation and colonization of the occupied Arab territories.
	3414 The situation in the Middle East	The acquisition of territory by force is inadmissible and therefore all territories thus occupied must be returned. Condemnation of Israel's continued occupation of Arab territories GA Requests all States to desist from supplying Israel with any military or economic aid as long as it continues to occupy Arab territories and deny the inalienable national rights of the Palestinian people.

Year	Name	Decision
1976	31/20 Question of Palestine	Just and lasting peace in the Middle East cannot be established without the achievement, inter alia, of a just solution of the problem of Palestine on the basis of the attainment of the inalienable rights of the Palestinian people, including the right of return and the right to national independence and sovereignty in Palestine
	31/61 The situation in the Middle East	Condemnation of Israel's continued occupation of Arab territories Condemnation of all measures taken by Israel in the occupied territories to change the demographic and geographic character and institutional structure of these territories
	31/106 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Occupied Territories	Deplores the measures taken by Israel in the Arab territories occupied since 1967 that alter their demographic composition or geographical nature, and particularly the establishment of settlements Such measures have no legal validity and cannot prejudice the outcome of the search for the establishment of peace. All legislative and administrative measures taken by Israel, including the expropriation of land and properties thereon and the transfer of populations, which purport to change the legal status of Jerusalem are invalid and cannot change that status
	31/186 Permanent sovereignty over national resources in the occupied Arab territories	Reaffirmation of the right of the Arab States and peoples whose territories are under Israeli occupation to regain full and effective control over their natural and all other resources and economic activities.
1977	32/5 Recent illegal Israeli measures in the occupied Arab territories	Strongly deplores the establishment of settlements in the occupied Arab territories, calling upon Israel to comply with the provisions of the Geneva Convention obligations. Determines that all measures and actions taken by Israel in the Palestinian and other Arab territories occupied since 1967 have no legal validity and are a serious obstruction of efforts aimed at achieving a just and lasting peace in the Middle East
	32/20 The situation in the Middle East	Israel's continued occupation of Arab territories is a violation of the Charter of the United Nations, the principles of international law and repeated resolutions of the United Nations.
	32/91 Report of the special committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	Reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to all the Arab territories occupied by Israel since 1967, including Jerusalem and Strongly deplores the failure of Israel to acknowledge the applicability of that Convention to the territories it has occupied since 1967.
	32/161 Permanent sovereignty over national resources in the occupied Arab territories	Affirms The right of the Arab States and peoples whose territories are under Israeli occupation to full and effective permanent sovereignty and control over their natural and all other resources, wealth and economic activities.
1978	33/28 Question of Palestine	Just and lasting peace in the Middle East cannot be established without a solution of the problem of Palestine on the basis of the attainment of the inalienable rights of the Palestinian people, including the right of return and the right to national independence and sovereignty in Palestine.

Year	Name	Decision
	33/29 The situation in the Middle East	<p>Peace must be based on a comprehensive solution which takes into account all aspects of the Arab-Israeli conflict, in particular the attainment by the Palestinian people of all its inalienable rights and the Israeli withdrawal from all the occupied Palestinian and other Arab territories.</p> <p>Reaffirms previous calls for a full Israeli withdrawal from the occupied territories and an international peace conference with PLO participation. And Condemns Israel's continued occupation of Palestinian and other Arab territories.</p>
	33/112 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	<p>Reaffirms the inalienable right of all displaced inhabitants to return to their homes or former places of residence in the territories occupied by Israel since 1967.</p> <p>Israel to take immediate steps for the return of all the displaced inhabitants and To desist from all measures that obstruct the return of the displaced inhabitants, including measures affecting the physical and demographic structure of the occupied territories.</p>
	33/113 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	<p>All legislative and administrative measures taken by Israel, including the expropriation of land and properties thereon and the transfer of populations, which purport to change the legal status of Jerusalem are invalid and cannot change that status.</p> <p>Deplores the measures taken by Israel in the Arab territories occupied since 1967 that alter their demographic composition or geographical nature, and particularly the establishment of settlements, Such measures have no legal validity and cannot prejudice the outcome of the search for the establishment of peace.</p>
1979	34/44 Importance of the universal realization of the right of peoples to self-determination and of the speedy granting of independence to colonial countries and peoples for the effective guarantee and observance of human rights	<p>The inalienable right of the peoples of the Palestinian people under colonial and alien domination to self-determination, national independence, territorial integrity, and national unity and sovereignty without external interference.</p>
	34/52 United Nations Relief and Works Agency for Palestine refugees in the Near East	<p>The inalienable right of all the displaced inhabitants to return to their homes or former places of residence in the territories occupied by Israel since 1967 and declares once more that any attempt to restrict, or to attach conditions to, the free exercise of the right of return by any displaced person is inconsistent with that inalienable right and inadmissible.</p> <p>Calls upon Israel To take immediate steps for the return of all the displaced inhabitants and To desist from all measures that obstruct the return of the displaced inhabitants, including measures affecting the physical and demographic structure of the occupied territories</p>
	34/65 Question of Palestine	<p>The Camp David accords and other agreements have no validity in so far as they purport to determine the future of the Palestinian people and of the Palestinian territories occupied by Israel since 1967</p>
	34/70 The situation in the Middle East	<p>Concerned that the Arab territories occupied since 1967 have continued, for more than twelve years, to be under illegal Israeli occupation and that the Palestinian people, after three decades, is still deprived of the exercise of its inalienable national rights</p>

Year	Name	Decision
	<p>34/90 Report of the Special committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories</p>	<p>All legislative and administrative measures taken by Israel, including the expropriation of land and properties thereon and the transfer of populations, which purport to change the legal status of Jerusalem are invalid and cannot change that status.</p> <p>Deplores the measures taken by Israel in the Arab territories occupied since 1967 that alter their demographic composition or geographical nature, and particularly the establishment of settlements, Such measures have no legal validity and cannot prejudice the outcome of the search for the establishment of peace.</p>
	<p>34/136 Permanent sovereignty over national resources in the occupied Arab territories</p>	<p>The right of the Arab States and peoples whose territories are under Israeli occupation to full and effective permanent sovereignty and control over their natural and all other resources, wealth and economic activities</p>
<p>1980</p>	<p>35/13 Assistance to Palestine refugees</p>	<p>Calls Israel to take immediate steps for the return of all the displaced inhabitants and to desist from all measures that obstruct the return of the displaced inhabitants, including measures affecting the physical and demographic structure of the occupied territories.</p>
	<p>35/110 Permanent sovereignty over national resources in the occupied Arab territories</p>	<p>The right of the Arab States and peoples whose territories are under Israeli occupation to full and effective permanent sovereignty.</p> <p>All measures undertaken by Israel to exploit the human, natural and all other resources, wealth and economic activities in the occupied Arab territories are illegal and calls upon Israel to desist immediately from such measures. The right of the Arab States and peoples subjected to Israeli aggression and occupation to the restitution of, and full compensation for, the exploitation, depletion and loss of and damages to, their natural, human and all other resources, wealth and economic activities, and calls upon Israel to meet their just claims.</p>
	<p>35/122 Report of the Special Committee on Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories</p>	<p>The fourth Geneva Convention is applicable to Palestinian and other Arab territories occupied by Israel since 1967, including Jerusalem and Israel should comply strictly with its provisions.</p> <p>GA deplores the failure of Israel to acknowledge the applicability of that Convention to the territories it has occupied since 1967 and therefore calls again upon Israel to acknowledge and to comply with the provisions of that Convention in Palestinian and other Arab territories it has occupied since 1967 including Jerusalem.</p> <p>All actions in particular the establishment of settlements in the Palestinian and other occupied Arab territories taken by Israel in the Palestinian territories occupied since 1967 have no legal validity</p>

Year	Name	Decision
		<p>Also, Israel as the occupying Power, has to desist forthwith from taking any action which would result in changing the legal status, geographical nature or demographic composition of the Arab territories occupied since 1967, including Jerusalem. And Condemns the following Israeli policies and practices:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Annexation of parts of the occupied territories, including Jerusalem. 2. Establishment of new Israeli settlements and expansion of the existing settlements on private and public Arab lands, and transfer of an alien population thereto. 3. Illegal exploitation of the natural wealth, resources and population of the occupied territories; <p>All measures taken by Israel to change the physical character, demographic composition, institutional structure or status of the occupied territories, or any part thereof, including Jerusalem, are null and void, and that Israel's policy of settling parts of its population and new immigrants in the occupied territories constitutes a flagrant violation of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War and of relevant United Nations resolutions.</p>
	35/169 Question of Palestine	The inalienable rights in Palestine of the Palestinian people, including the right to self-determination without external interference, and to national independence and sovereignty; and the right to establish its own independent sovereign State; Demands the complete and unconditional withdrawal by Israel from all the Palestinian and other Arab territories occupied since June 1967, including Jerusalem, in conformity with the fundamental principle of the inadmissibility of the acquisition of territory by force.
	35/207 The situation in the Middle East	GA Reaffirms previous calls for a full Israeli withdrawal from the occupied territories and the establishment of a Palestinian state.
1981	36/15 Recent developments in connection with excavations in eastern Jerusalem	Reaffirming that the fourth Geneva Convention is applicable to Palestinian and other Arab territories occupied by Israel since 1967, including Jerusalem. Expressing grave concern that Israel, as the occupying Power, persists in excavating and transforming the historical, cultural and religious sites of Jerusalem; such violations by Israel constitute a serious obstruction to achieving a comprehensive and just peace in the Middle East as well as a threat to international peace and security.
	36/73 Living conditions of the Palestinian people	The elimination of the Israeli occupation is a prerequisite for the social and economic development of the Palestinian people in the occupied Palestinian territories.

Year	Name	Decision
	36/120 Question of Palestine	<p>GA to convene, under the auspices of the United Nations, an International Conference on the Question of Palestine Reaffirms also the inalienable rights in Palestine of the Palestinian people, including:</p> <p>(a) The right to self-determination without external interference, and to national independence and sovereignty.</p> <p>(b) The right to establish its own independent sovereign State;</p> <p>Demands that Israel should withdraw completely and unconditionally from all the Palestinian and other Arab territories occupied since June 1967, including Jerusalem, with all property and services intact; declares that no State has the right to undertake any actions, measures or negotiations that could affect the future of the Palestinian people, its inalienable rights and the occupied Palestinian territories without the participation of the Palestine Liberation Organization on an equal footing.</p>
	36/146 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	<p>Israel as the occupying Power to co-operate in the implementation of the present resolution and to remove the hindrances which it has put in the way of establishing the University of Jerusalem.</p> <p>Calls once more upon Israel to desist from all measures that obstruct the return of the displaced inhabitants, including measures affecting the physical and demographic structure of the occupied territories.</p>
	36/147 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	<p>Reaffirms that the applicability of the fourth Geneva Convention to Palestinian and other Arab territories occupied by Israel since 1967, including Jerusalem; Condemns the failure of Israel as the occupying Power to acknowledge the applicability of that Convention to the territories it has occupied since 1967, including Jerusalem;</p> <p>Reaffirms the fact that occupation itself constitutes a grave violation of the human rights of the civilian population of the occupied Arab territories. Strongly condemns the following Israeli policies and practices:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Annexation of parts of the occupied territories, including Jerusalem. 2. Establishment of new Israeli settlements and expansion of the existing settlements on private and public Arab lands, and transfer of an alien population thereto. <p>All measures taken by Israel to change the physical character, demographic composition, institutional structure or status of the occupied territories, or any part thereof, including Jerusalem, are null and void, and that Israel's policy of settling parts of its population and new immigrants in the occupied territories constitutes a flagrant violation of the Geneva Convention and of relevant United Nations resolutions</p>
	36/150 Israel's decision to build a canal linking the Mediterranean Sea to the Dead Sea	<p>The canal linking the Mediterranean Sea with the Dead Sea, if constructed, is a violation of the rules and principles of international law, especially those relating to the fundamental rights and duties of States and to belligerent occupation of land.</p>

Year	Name	Decision
	36/173 Permanent sovereignty over national resources in the occupied Palestinian and other Arab territories	<p>Condemns Israel for its exploitation of the national resources of the occupied Palestinian and other Arab territories; the right of the Palestinian and other Arab peoples whose territories are under Israeli occupation to full and effective permanent sovereignty and control over their natural and all other resources, wealth and economic activities.</p> <p>All measures undertaken by Israel to exploit the human, natural and all other resources, wealth and economic activities in the occupied Palestinian and other Arab territories are illegal and calls upon Israel to desist immediately from such measures</p>
	36/226 The situation in the Middle East	<p>Concerned that the Arab and Palestinian territories occupied since 1967, including Jerusalem, still remain under Israeli occupation, that the relevant resolutions of the United Nations have not been implemented and that the Palestinian people is still denied the restoration of its land and the exercise of its inalienable national rights in conformity with international law, as reaffirmed by resolutions of the United Nations.</p> <p>Concerned also at recent Israeli actions involving the escalation and expansion of the conflict in the region, which further violate the principles of international law and endanger international peace and security.</p> <p>The occupation of the Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem, is a violation of the Charter of the United Nations, the principles of international law and the relevant resolutions of the United Nations, and demands the immediate, unconditional and total withdrawal of Israel from all these occupied territories</p>
1982	37/86 Question of Palestine	<p>Gravely concerned that the Arab and Palestinian territories occupied since 1967, including Jerusalem, still remain under Israeli occupation, that the relevant resolutions of the United Nations have not been implemented and that the Palestinian people is still denied the restoration of its land and the exercise of its inalienable national rights in conformity with international law, as reaffirmed by resolutions of the United Nations.</p> <p>Reiterates all relevant United Nations resolutions which emphasize that the acquisition of territory by force is inadmissible under the Charter of the United Nations and the principles of international law and that Israel must withdraw unconditionally from all the occupied Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem.</p> <p>GA Condemns Israel's continued occupation of the Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem, in violation of the Charter of the United Nations, the principles of international law and the relevant resolutions of the United Nations, and demands the immediate, unconditional and total withdrawal of Israel from all these occupied territories as well as aggression and practices against the Palestinian people in the occupied Palestinian territories and outside these territories, particularly the establishment of settlements, which are in violation of the Charter and the principles of international law and the pertinent international conventions.</p>

Year	Name	Decision
	<p>37/88 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories</p>	<p>Condemns the failure of Israel as the occupying Power to acknowledge the applicability of the fourth Geneva Convention to the territories it has occupied since 1967, including Jerusalem.</p> <p>Deplores the persistence of Israel in carrying out such measures, in particular the establishment of settlements in the Palestinian and other occupied Arab territories, including Jerusalem.</p> <p>Strongly condemns the following Israeli policies and practices such as establishment of new Israeli settlements and expansion of the existing settlements on private and public Arab lands, and transfer of an alien population thereto.</p>
	<p>37/120 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East</p>	<p>Reaffirms the inalienable right of all displaced inhabitants to return to their homes or former places of residence in the territories occupied by Israel since 1967 and declares once more that any attempt to restrict, or to attach conditions to, the free exercise of the right of return by any displaced person is inconsistent with their inalienable right and inadmissible.</p> <p>Calls Israel To desist from all measures that obstruct the return of the displaced inhabitants, including measures affecting the physical and demographic structure of the occupied territories</p>
	<p>37/123 The situation in the Middle East</p>	<p>Declares all Israeli policies and practices of, or aimed at, annexation of the occupied Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem, to be in violation of international law and of the relevant United Nations resolutions.</p>
	<p>37/135 Permanent sovereignty over national resources in the occupied Palestinian and other Arab territories</p>	<p>Emphasizes the right of the Palestinian and other Arab peoples whose territories are under Israeli occupation to full and effective permanent sovereignty and control over their natural and all other resources, wealth and economic activities.</p> <p>Affirms the right of the Palestinian and other Arab peoples subjected to Israeli aggression and occupation to the restitution of, and full compensation for the exploitation, depletion and loss of and damages to, their natural, human and all other resources, wealth and economic activities, and calls upon Israel to meet their just claims.</p>
<p>1983</p>	<p>38/58 Question of Palestine</p>	<p>The need to put an end to Israel's occupation of the Arab territories, in accordance with the principle of the inadmissibility of the acquisition of territory by force, and, consequently, the need to secure Israeli withdrawal from the territories occupied since 1967, including Jerusalem.</p> <p>The need to oppose and reject such Israeli policies and practices in the occupied territories, including Jerusalem, and any de facto situation created by Israel as are contrary to international law and relevant United Nations resolutions, particularly the establishment of settlements.</p>
	<p>38/79 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories</p>	<p>Deplores the measures taken by Israel in the Arab territories occupied since 1967 that alter their demographic composition or geographical nature, and particularly the establishment of settlements, Such measures have no legal validity and cannot prejudice the outcome of the search for the establishment of peace.</p> <p>All legislative and administrative measures taken by Israel, including the expropriation of land and properties thereon and the transfer of populations, which purport to change the legal status of Jerusalem are invalid and cannot change that status</p>

Year	Name	Decision
	38/83 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees	Calls upon Israel, To desist from all measures that obstruct the return of the displaced inhabitants, including measures affecting the physical and demographic structure of the occupied territories.
	38/85 Israel's decision to build a canal linking the Mediterranean Sea to the Dead Sea	Affirmation of the principles of international law relative to belligerent occupation of land, including the fourth Geneva Convention and reaffirming their applicability to all Arab territories occupied since 1967, including Jerusalem. The canal linking the Mediterranean Sea with the Dead Sea, if constructed, is a violation of the rules and principles of international law, especially those relating to the fundamental rights and duties of States and to belligerent occupation of land.
	38/144 Permanent sovereignty over national resources in the occupied Palestinian and other Arab territories	Condemns Israel for its exploitation of the national resources of the occupied Palestinian territories. And emphasizes the right of the Palestinian and other Arab peoples whose territories are under Israeli occupation to full and effective permanent sovereignty and control over their natural and all other resources, wealth and economic activities.
	38/166 Living conditions of the Palestinian people in the occupied Palestinian territories	Rejects the Israeli plans and actions intended to change the demographic composition of the occupied Palestinian territories, particularly the increase and expansion of the Israeli settlements, and other plans and actions creating conditions leading to the displacement and exodus of Palestinians from the occupied Palestinian territories. Affirms that the Israeli occupation is contradictory to the basic requirements for the social and economic development of the Palestinian people in the occupied West Bank.
	38/180 The situation in the Middle East	A lasting peace in the region will be achieved without the full exercise by the Palestinian people of its inalienable national rights and the immediate, unconditional and total withdrawal of Israel from all the Palestinian and other occupied Arab territories. Declares all Israeli policies and practices of, or aimed at, annexation of the occupied Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem, to be illegal and in violation of international law and of the relevant United Nations resolutions. Reaffirms once more the overriding necessity of the total and unconditional withdrawal by Israel from all the Palestinian and other Arab territories occupied since 1967, including Jerusalem
1984	39/95 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	Condemns once again the failure of Israel, the occupying Power, to acknowledge the applicability of that Convention to the territories it has occupied since 1967, including Jerusalem. Expressing grave anxiety and concern at the present serious situation in the occupied Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem, as a result of the continued Israeli occupation and the measures and actions taken by Israel, the occupying Power, designed to change the legal status, geographical nature and demographic composition of those territories.
	39/101 Israel's decision to build a canal linking the Mediterranean Sea to the Dead Sea	Emphasizes that the canal linking the Mediterranean Sea with the Dead Sea, if constructed, is a violation of the rules and principles of international law, especially those relating to the fundamental rights and duties of States and to belligerent occupation of land.

Year	Name	Decision
	<p>39/146 The situation in the Middle East</p>	<p>A just and lasting peace in the region will be achieved without the full exercise by the Palestinian people of its inalienable national rights and the immediate, unconditional and total withdrawal of Israel from all the Palestinian and other occupied Arab territories.</p> <p>Declares all Israeli policies and practices of, or aimed at, annexation of the occupied Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem, to be illegal and in violation of international law and of the relevant United Nations resolutions.</p> <p>Reaffirms the overriding necessity of the total and unconditional withdrawal by Israel from all the Palestinian and other Arab territories occupied since 1967, including Jerusalem.</p>
	<p>39/169 Living conditions of the Palestinian people in the occupied Palestinian territories</p>	<p>Alarmed by the continuation of the Israeli settlement policies, which have been declared null and void and a major obstacle to peace. And rejects the Israeli plans and actions intended to change the demographic composition of the occupied Palestinian territories, particularly the increase and expansion of the Israeli settlements, and other plans and actions creating conditions leading to the displacement and exodus of Palestinians from the occupied Palestinian territories.</p>
<p>1985</p>	<p>40/161 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories</p>	<p>Deplores the persistence of Israel in carrying out such measures, in particular the establishment of settlements in the Palestinian and other occupied Arab territories, including Jerusalem.</p> <p>Reaffirms that all measures taken by Israel to change the physical character, demographic composition, institutional structure or legal status of the occupied territories, or any part thereof, including Jerusalem, are null and void, and that Israel's policy of settling parts of its population and new immigrants in the occupied territories constitutes a flagrant violation of the Geneva Convention and of the relevant resolutions of the United Nations.</p> <p>Also strongly condemns the following Israeli policies and practices:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Annexation of parts of the occupied territories, including Jerusalem. 2. Establishment of new Israeli settlements and expansion of the existing settlements on private and public Arab lands, and transfer of an alien population thereto. 3. Eviction, deportation, expulsion, displacement and transfer of Arab inhabitants of the occupied territories and denial of their right to return
	<p>40/165 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East</p>	<p>Alarmed that Israel's persists in their policy of demolishing shelters occupied by refugee families.</p> <p>Calls upon it to fulfill its obligations as the occupying Power in this regard, in accordance with the pertinent provisions of the Fourth Geneva Convention.</p>

Year	Name	Decision
	40/168 The situation in the Middle East	<p>Concerned at the present serious situation in the occupied Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem, as a result of the continued Israeli occupation and the measures and actions taken by Israel, the occupying Power, designed to change the legal status, geographical nature and demographic composition of those territories.</p> <p>Demands that Israel, the occupying Power, desist forthwith from taking any action which would result in changing the legal status, geographical nature or demographic composition of the Palestinian and other Arab territories occupied since 1967, including Jerusalem.</p> <p>Reaffirms the fact that occupation itself constitutes a grave violation of the human rights of the civilian population of the occupied Arab territories.</p> <p>Strongly condemns the following Israeli policies and practices:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Annexation of parts of the occupied territories, including Jerusalem. 5. Confiscation and expropriation of private and public Arab property in the occupied territories and all other transactions for the acquisition of land involving the Israeli authorities, institutions or nationals on the one hand and the inhabitants or institutions of the occupied territories on the other.
	40/201 Living conditions of the Palestinian people in the occupied Palestinian territories	<p>Rejects the Israeli plans and actions intended to change the demographic composition of the occupied Palestinian territories, particularly the increase and expansion of the Israeli settlements, and other plans and actions creating conditions leading to the displacement and exodus of Palestinians from the occupied Palestinian territories.</p>
1986	41/63 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	<p>Strongly condemns the arming of Israeli settlers in the occupied territories to commit acts of violence against Arab civilians and the perpetration of acts of violence by these armed settlers against individuals, causing injury and death and wide-scale damage to Arab property</p>
	41/69 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	<p>Holds Israel responsible for the security of the Palestine refugees in the Palestinian and other Arab territories occupied since 1967, including Jerusalem, and calls upon it to fulfill its obligations as the occupying Power in this regard, in accordance with the pertinent provisions of the fourth Geneva Convention</p>
	41/162 The situation in the Middle East	<p>A just and lasting peace in the region will be achieved without the full exercise by the Palestinian people of its inalienable national rights and the immediate, unconditional and total withdrawal of Israel from all the Palestinian and other occupied Arab territories.</p> <p>Declares all Israeli policies and practices of, or aimed at, annexation of the occupied Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem, to be illegal and in violation of international law and of the relevant United Nations resolutions.</p> <p>Reaffirms the overriding necessity of the total and unconditional withdrawal by Israel from all the Palestinian and other Arab territories occupied since 1967, including Jerusalem.</p>

Year	Name	Decision
1987	42/69 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	<p>Condemns the failure of Israel as the occupying Power to acknowledge the applicability of the fourth Geneva Convention to the territories it has occupied since 1967, including Jerusalem.</p> <p>Strongly deplores the persistence of Israel in carrying out such measures, in particular the establishment of settlements in the Palestinian and other occupied Arab territories, including Jerusalem. And strongly condemns the following Israeli policies and practices:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Establishment of new Israeli settlements and expansion of the existing settlements on private and public Arab lands, and transfer of an alien population thereto. 2. Interference with the freedom of movement of individuals within the occupied Palestinian and other Arab territories. 3. Illegal exploitation of the natural wealth, resources and population of the occupied territories.
	42/160 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	<p>Strongly deplores the establishment of settlements in the Palestinian and other occupied Arab territories, including Jerusalem.</p> <p>Reaffirms the fact that occupation itself constitutes a grave violation of the human rights of the civilian population of the occupied Arab territories.</p> <p>Strongly condemns Israeli annexation of parts of the occupied territories, including Jerusalem.</p>
	42/190 Living conditions of the Palestinian people in the occupied Palestinian territories.	Affirms that the Israeli occupation is contradictory to the basic requirements for the social and economic development of the Palestinian people in the occupied Palestinian territories
	42/209 The situation in the Middle East	<p>A just and lasting peace in the region will be achieved without the full exercise by the Palestinian people of its inalienable national rights and the immediate, unconditional and total withdrawal of Israel from all the Palestinian and other occupied Arab territories.</p> <p>Declares all Israeli policies and practices of, or aimed at annexation of the occupied Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem, to be illegal and in violation of international law and of the relevant United Nations resolutions.</p> <p>Reaffirms once more the overriding necessity of the total and unconditional withdrawal by Israel from all the Palestinian and other Arab territories occupied since 1967, including Jerusalem.</p>
1988	43/21 The uprising (intifadah) of the Palestinian people	Reaffirms that the occupation by Israel of the Palestinian territories since 1967, including Jerusalem, in no way changes the legal status of those territories.
	43/54 The situation in the Middle East	<p>A just and lasting peace in the region will not be achieved without the full exercise by the Palestinian people of its inalienable national rights and the immediate, unconditional and total withdrawal of Israel from all the Palestinian and other occupied Arab territories.</p> <p>Declares all Israeli policies and practices of, or aimed at, annexation of the occupied Palestinian and other Arab territories, including Jerusalem, to be illegal and in violation of international law and of the relevant United Nations resolutions.</p> <p>Reaffirms once more the overriding necessity of the total and unconditional withdrawal by Israel from all the Palestinian and other Arab territories occupied since 1967, including Jerusalem</p>

Year	Name	Decision
	43/57 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	Calls upon Israel to fulfill its obligations as the occupying Power in this regard, in accordance with the pertinent provisions of the fourth Geneva Convention.
	43/58 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	Reaffirms the fact that occupation itself constitutes a grave violation of the human rights of the civilian population of the occupied Arab territories. In accordance with the fourth Geneva Convention, the Israeli military occupation of the Palestinian and other Arab territories is of a temporary nature, thus giving no right whatsoever to the occupying Power over the territorial integrity of the occupied territories.
	43/176 Question of Palestine	Aware of the ongoing uprising (intifadah) of the Palestinian people since 9 December 1987, aimed at ending Israeli occupation of Palestinian territory occupied since 1967. Affirms the following principles for the achievement of comprehensive peace: 1. The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967, including Jerusalem, and from the other occupied Arab territories. 2. Dismantling the Israeli settlements in the territories occupied since 1967.
	43/177 Question of Palestine	Affirms the need to enable the Palestinian people to exercise their sovereignty over their territory occupied since 1967.
1989	44/48 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories	GA concerned at the alarming situation in the Palestinian territory occupied since 1967, including Jerusalem, as well as in the other occupied Arab territories, as a result of the continued occupation by Israel, the occupying Power, and of its persistent policies against the Palestinian people. Reaffirms the fact that occupation itself constitutes a grave violation of the human rights of the Palestinian people in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967. And Strongly condemns the following Israeli policies and practices: 1. Annexation of parts of the occupied Palestinian territory, including Jerusalem. 2. Establishment of new Israeli settlements and expansion of the existing settlements on private and public Palestinian and other Arab lands, and transfer of an alien population thereto.
	44/47 United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	GA demands that Israel desist from the removal and resettlement of Palestine refugees in the Palestinian territory occupied by Israel since 1967 and from the destruction of their shelters. Calls upon it to fulfill its obligations as the occupying Power in this regard, in accordance with the pertinent provisions of the fourth Geneva Convention.

Year	Name	Decision
	44/174 Living conditions of the Palestinian people in the occupied Palestinian territory	<p>Expresses its alarm at the deterioration, as a result of the Israeli occupation, in the living conditions of the Palestinian people in the Palestinian territory, including Jerusalem, occupied since 1967.</p> <p>Affirms that the Israeli occupation is contradictory to the basic requirements for the social and economic development of the Palestinian people in the occupied Palestinian territory.</p> <p>Rejects the Israeli plans and actions intended to change the demographic composition of the occupied Palestinian territory, in particular the increase and expansion of the Israeli settlements.</p>
	44/235 Assistance to the Palestinian people	<p>Taking into account the Intifadah of the Palestinian people in the occupied Palestinian territory against the Israeli occupation, including Israeli economic and social policies and practices.</p> <p>Affirming that the Palestinian people cannot develop their national economy as long as the Israeli occupation persists.</p>
	44/42 Question of Palestine	<p>Aware of the ongoing uprising (Intifadah) of the Palestinian people since 9 December 1987, aimed at ending Israeli occupation of Palestinian territory occupied since 1967.</p> <p>Reaffirms the following principles for the achievement of comprehensive peace:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967, including Jerusalem, and from the other occupied Arab territories. 2. Dismantling the Israeli settlements in the territories occupied since 1967.
	44/2 The uprising (Intifadah) of the Palestinian People	<p>Reaffirms that the occupation by Israel of the Palestinian territory since 1967, including Jerusalem, and of the other Arab territories, in no way changes the legal status of those territories.</p> <p>Deeply concerned at the alarming situation in the Palestinian territory occupied since 1967, as a result of the continued occupation by Israel, the occupying Power, and of its persistent policies and practices against the Palestinian people.</p>
1990	45/74 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	<p>Deplores the continued refusal by Israel to allow the special committee access to the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967.</p>
	45/73 Palestine refugees in the Palestinian territory occupied by Israel since 1967	<p>Calls once more upon Israel to desist from all measures that obstruct the return of the displaced inhabitants, including measures affecting the physical and demographic structure of the occupied territories.</p>
1991	46/199 Adverse economic effects of Israeli settlements in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied since 1967	<p>Deplores the establishment of settlements by Israel in the Palestinian territory, including Jerusalem and the other Arab territories occupied since 1967, and regards those practices as unlawful and therefore without any legal effect.</p>

Year	Name	Decision
	46/199 Adverse economic effects of Israeli settlements in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied since 1967	Recognizes that the continuing establishment of settlements and their ongoing enlargement in the Palestinian territory and other Arab territories occupied by Israel since 1967 and the settlement of new immigrant have adverse consequences for the economic and social develop of the Arab population of hose territories.
	46/47 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	Reaffirms the fact that occupation itself constitutes a grave violation of the human rights of the Palestinian people in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and Arab territories occupied by Israel since 1967.
1992	47/172 Economic and social repercussions of the Israeli settlements on the Palestinian people in the Palestinian territory, including Jerusalem, occupied since 1967, and on the Arab population of the Syrian Golan	Recognizes the economic and social repercussions of the Israeli settlements on the Palestinian people in the Palestinian territory, including Jerusalem, occupied by Israel since 1967.
	47/70 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	Deeply concerned about the alarming situation in the Palestinian territory occupied since 1967, including Jerusalem, as well as in the other Israel, the occupying power, and op its persistent policies against the Palestinian people.
1993	48/40 Palestine refugees in the Palestinian territory occupied by Israel since 1967	Demands once again that Israel desist from the removal and resettlement of Palestine refugees in the Palestinian territory occupied by Israel since 1967 and from the destruction of their shelters.
	48/40 Palestine refugees in the Palestinian territory occupied by Israel since 1967	Reaffirms the inalienable right of all displaced inhabitants to return to their homes or former places of residence in the territories occupied by Israel since 1967.
1994	49/132 Economic and social repercussions of the Israeli settlements on the Palestinian people in the Palestinian territory, including Jerusalem, occupied since 1967, and on the Arab population of the Syrian Golan	Reaffirms that Israeli settlements in the Palestinian territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied since 1967, are illegal and an obstacle to economic and social development. Recognizes the economic and social repercussions of the Israeli settlements on the Palestinian people in the Palestinian territory occupied by Israel since 1967, including Jerusalem, and on the Arab population of the Syrian Golan.
	49/43B Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	Reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967. Demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention.

Year	Name	Decision
1995	50/29 Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	<p>Convinced that occupation itself represents a primary violation of human rights Stressing that Israel, the occupying Power, should comply strictly with its obligations under international law</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967 2. Demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention 3. Calls upon all States parties to the Convention, in accordance with article 1 common to the four Geneva Conventions to exert all efforts in order to ensure respect for its provisions by Israel, the occupying Power, in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967 <p>Reaffirms in particular that the Israeli settlements in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and the other Arab territories occupied by Israel since 1967 are illegal and an obstacle to achieving comprehensive peace</p>
1996	96/40 Economic and social repercussions of the Israeli settlements on the Palestinian people in the Palestinian territory, including Jerusalem, occupied since 1967, and on the Arab population of the Syrian Golan	Reaffirms that Israeli settlements in the Palestinian territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied since 1967 are illegal and an obstacle to economic and social development.
	51/131 Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories.	Deplores those policies and practices of Israel which violate the human rights of the Palestinian people and other Arabs of the occupied territories, as reflected in the reports of the Special Committee covering the reporting period.
1997	52/67 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem	<p>Reaffirming the principle of the inadmissibility of the acquisition of territory by force Reaffirming also the applicability of the fourth Geneva Convention.</p> <p>Determines that all measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity.</p>
	52/56 Work of the Special Committee to investigate Israeli practices in the occupied territories	Convinced that occupation itself represents a primary violation of human rights.
	53/53 Israeli practices in the occupied territories	Expresses concern about the deterioration of the situation in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, as a result of Israeli practices and measures and the difficulties confronting the Middle East peace process.?

Year	Name	Decision
1998	53/55 Israeli settlements in the occupied Palestinian and other territories	<p>Expressing grave concern about the decision of the Government of Israel to resume settlement activities, including the construction of the new settlement in Jebel Abu Ghneim, in violation of international humanitarian law, relevant United Nations resolutions and the agreements reached between the parties.</p> <p>Reaffirms that Israeli settlements in the Palestinian territory, including Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development;</p> <p>Calls upon Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49.</p> <p>Demands complete cessation of the construction of the new settlement in Jebel Abu Ghneim and of all Israeli settlement activities in the occupied Palestinian territory, including Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan.</p>
1999	54/79 Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem	Concerned about the continuing violation of the human rights of the Palestinian people by Israel, the occupying Power, including the use of collective punishment, closure of areas, annexation and establishment of settlements and the continuing actions by it designed to change the legal status, geographical nature and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem.
	54/79 Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem	Determines that all measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity and that such measures should cease immediately.
	54/78 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	<p>Reaffirms that Israeli settlements in the Palestinian territory, including Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development.</p> <p>Calls upon Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49.</p>
	54/78 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	Demands complete cessation of the construction of the new settlement at Jebel Abu-Ghneim and of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan.

Year	Name	Decision
2000	55/50 Jerusalem	<p>The decision of Israel to impose its laws, jurisdiction and administration on the Holy City of Jerusalem is illegal and has no validity</p> <p>GA Deplores the transfer by some States of their diplomatic missions to Jerusalem in violation of Security Council resolution 478 (1980)</p>
	55/55 Peaceful settlement of the question of Palestine	<p>It has been thirty-three years since the occupation of Palestinian territory, including Jerusalem, in 1967</p> <p>Affirming the principle of the inadmissibility of the acquisition of territory by war</p> <p>Affirming also the illegality of the Israeli settlements in the territory occupied since 1967 and of Israeli actions aimed at changing the status of Jerusalem,</p> <p>Recalling the mutual recognition between the Government of the State of Israel and the Palestine Liberation Organization, the representative of the Palestinian people</p>
	55/87 The right of the Palestinian people to self-determination	Affirmation of the right of the Palestinian people to self-determination, including their right to a State
	55/131 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the occupied Palestinian territory, including Arab territories	<p>GA reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967</p> <p>Israel should accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and comply scrupulously with the provisions of the Convention</p>
	55/132 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	<p>Israeli settlements in the Palestinian territory, including Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal.</p> <p>Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49</p>
	55/133 Israeli Practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem	<p>Concerned about the continuing violation of the human rights of the Palestinian people by Israel, the occupying Power, including the use of collective punishment, closure of areas, annexation and establishment of settlements and the continuing actions by it designed to change the legal status, geographical nature and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem</p> <p>All measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity</p> <p>Stresses the need to preserve the territorial integrity of all the Occupied Palestinian Territory</p>

Year	Name	Decision
	55/209 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources	Reaffirmation of the inalienable rights of the Palestinian people over their natural resources, including land and water Israel, the occupying Power should not to exploit or cause loss or depletion of or to endanger the natural resources in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem
2001	56/31 Jerusalem	The decision of Israel to impose its laws, jurisdiction and administration on the Holy City of Jerusalem is illegal and has no validity GA Deplores the transfer by some States of their diplomatic missions to Jerusalem in violation of Security Council resolution 478 (1980)
	56/36 Peaceful settlement of the question of Palestine	It has been thirty-four years since the occupation of Palestinian territory, including Jerusalem, in 1967. GA Affirms the principle of the inadmissibility of the acquisition of territory by war, as well as the illegality of the Israeli settlements in the territory occupied since 1967 and of Israeli actions aimed at changing the status of Jerusalem. Recalling the mutual recognition between the Government of the State of Israel and the Palestine Liberation Organization, the representative of the Palestinian people GA Stresses the need for: (a) The realization of the inalienable rights of the Palestinian people, primarily the right to self-determination and the right to establish their independent State; (b) The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967
	56/56 Operations of the UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	Calls upon Israel, the occupying Power, to accept the de jure applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949 and to abide scrupulously by its provisions GA calls upon Israel to abide by Articles 100, 104 and 105 of the Charter of the United Nations and the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations with regard to the safety of the personnel of the Agency, the protection of its institutions and the safeguarding of the security of the facilities of the Agency in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem
	56/60 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and the other occupied Arab territories	GA reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967 Israel should accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and comply scrupulously with the provisions of the Convention
	56/61 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	Israeli settlements in the Palestinian territory, including Jerusalem are illegal Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49 GA Demands complete cessation of the construction of the settlement in Jabal Abu-Ghneim and of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem

Year	Name	Decision
	<p>56/62 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem</p>	<p>Concerned about the continuing violation of the human rights of the Palestinian people by Israel, the occupying Power, including the use of collective punishment, closure of areas, annexation and establishment of settlements and the continuing actions by it designed to change the legal status, geographical nature and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem</p> <p>All measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity</p> <p>Stresses the need to preserve the territorial integrity of all the Occupied Palestinian Territory</p> <p>All measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity</p> <p>Measures and actions taken in violation of the Fourth Geneva Convention of 1949 cease immediately</p> <p>Israel, the occupying Power, to cease all practices and actions which violate the human rights of the Palestinian people</p>
	<p>56/142 The right of Palestinian people to self-determination</p>	<p>Affirmation of the right of the Palestinian people to self-determination, including their right to a State</p>
	<p>56/204 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources</p>	<p>Affirmation the inalienable rights of the Palestinian people over their natural resources, including land and water</p> <p>Israel, the occupying Power, should not to exploit, to cause loss or depletion of or to endanger the natural resources in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem</p>
2002	<p>57/110 Peaceful settlement of the question of Palestine</p>	<p>Expressing its grave concern also at the repeated incursions into Palestinian controlled areas and the reoccupation of many Palestinian population centers by the Israeli occupying forces and stresses the need for a speedy end to the reoccupation of Palestinian population centers</p>
	<p>57/125 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the other occupied Arab territories</p>	<p>GA reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967</p> <p>Israel should accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and comply scrupulously with the provisions of the Convention</p>
	<p>57/126 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan</p>	<p>Israeli settlements in the Palestinian territory, including Jerusalem are illegal</p> <p>Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49</p>

Year	Name	Decision
	57/127 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem	<p>Concerned about the continuing systematic violation of the human rights of the Palestinian people by Israel, the occupying Power, including the use of collective punishment, reoccupation and closure of areas, confiscation of land, establishment and expansion of settlements, destruction of property and all other actions by it designed to change the legal status, geographical nature and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem</p> <p>All measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity</p> <p>Measures and actions taken in violation of the Fourth Geneva Convention of 1949 cease immediately</p> <p>Israel, the occupying Power, to cease all practices and actions which violate the human rights of the Palestinian people</p>
	57/188 Situation of and assistance to Palestinian children	Israel, the occupying Power, to respect relevant provisions of the Convention on the Rights of the Child and comply fully with the provisions of the fourth Geneva Convention in order to ensure the well-being and protection of Palestinian children and their families
	57/198 The right of the Palestinian people to self-determination	GA Reaffirms the right of the Palestinian people to self-determination, including the right to their independent State of Palestine
	57/269 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources	<p>Reaffirming the applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967</p> <p>Expressing its concern at the exploitation by Israel, the occupying Power, of the natural resources of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967</p> <p>Reaffirms the inalienable rights of the Palestinian people over their natural resources, including land and water</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, not to exploit, cause loss or depletion of or endanger the natural resources in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem</p>
2003	58/21 Peaceful settlement of the question of Palestine	<p>GA stresses the need for a speedy end to the reoccupation of Palestinian population center</p> <p>GA stresses the need for: (a) The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967; (b) The realization of the inalienable rights of the Palestinian people, primarily the right to self-determination and the right to their independent State</p>
	58/93 Operations of the United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	Israel, the occupying Power, to comply fully with the provisions of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949.

Year	Name	Decision
	<p>58/97 Applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the other occupied Arab territories</p>	<p>Noting the convening for the first time, on 15 July 1999, of the Conference of High Contracting Parties to the Fourth Geneva Convention, on measures to enforce the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to ensure respect thereof in accordance with article 1 common to the four Geneva Conventions, and stressing the importance of the Declaration adopted by the Conference,</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967; 2. Demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention.
	<p>58/98 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reaffirms that Israeli settlements in the Palestinian territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development; 2. Calls upon Israel to accept the de jure applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949,¹ to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49; 3. Reiterates its demand for the complete cessation of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan; 4. Demands that Israel stop and reverse the construction of the wall in the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem, which is in departure from the Armistice Line of 1949 and is in contradiction to relevant provisions of international law;
	<p>58/99 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Determines that all measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention are illegal and have no validity; 2. Demands that Israel, the occupying Power, comply fully with the provisions of the Fourth Geneva Convention of 1949 and cease immediately all measures and actions taken in violation of the Convention. <p>Stresses the need to preserve the territorial integrity of all the Occupied Palestinian Territory</p>
	<p>58/163 The right of the Palestinian people to self-determination</p>	<p>GA Reaffirms the right of the Palestinian people to self-determination, including the right to their independent State of Palestine.</p>

Year	Name	Decision
	58/229 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources	Reaffirms the inalienable rights of the Palestinian people and the population of the occupied Syrian Golan over their natural resources, including land and water.
	58/292 Status of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem	Affirms that the status of the Palestinian territory occupied since 1967, including East Jerusalem, remains one of military occupation, and affirms, in accordance with the rules and principles of international law and relevant resolutions of the United Nations, including Security Council resolutions, that the Palestinian people have the right to self-determination and to sovereignty over their territory and that Israel, the occupying Power, has only the duties and obligations of an occupying Power under the fourth Geneva Convention and the Regulations annexed to the Hague Convention respecting the Laws and Customs of War on Land, of 1907.
2004	59/31 Peaceful settlement of the question of Palestine	<p>Recalling the advisory opinion rendered on 9 July 2004 by the International Court of Justice on the Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory and demands that Israel, the occupying Power, comply with its legal obligations, as mentioned in the advisory opinion.</p> <p>Reiterates its demand for the complete cessation of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan, and calls for the implementation of the relevant Security Council resolutions</p> <p>Stresses the need for: (a) The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967;</p>
	59/32 Jerusalem	Reiterates its determination that any actions taken by Israel to impose its laws, jurisdiction and administration on the Holy City of Jerusalem are illegal and therefore null and void and have no validity whatsoever
	59/122 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the other occupied Arab territories	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967; 2. Demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention; 3. Calls upon all High Contracting Parties to the Convention, in accordance with article 1 common to the four Geneva Conventions⁴ and as mentioned in the advisory opinion of the International Court of Justice of 9 July 2004,⁷ to continue to exert all efforts to ensure respect for its provisions by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967.

Year	Name	Decision
	<p>59/123 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reaffirms that Israeli settlements in the Palestinian territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development; 2. Calls upon Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49; 3. Reiterates its demand for the complete cessation of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan, and calls for the full implementation of the relevant Security Council resolutions; 4. Demands that Israel, the occupying Power, comply with its legal obligations, as mentioned in the advisory opinion rendered on 9 July 2004 by the International Court of Justice.
	<p>59/124 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem</p>	<p>Reiterates that all measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity;</p> <p>Demands that Israel, the occupying Power, comply fully with the provisions of the Fourth Geneva Convention of 1949.</p> <p>Demands also that Israel, the occupying Power, comply with its legal obligations under international law, as mentioned in the advisory opinion rendered on 9 July 2004 by the International Court of Justice and as demanded in resolution ES-10/15 and resolution ES-10/13 of 21 October 2003, and that it cease the construction of the wall in the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem.</p>
	<p>59/179 The right of the Palestinian people to self-determination</p>	<p>Reaffirms the right of the Palestinian people to self-determination, including the right to their independent State of Palestine.</p>
	<p>59/251 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources</p>	<p>Reaffirms the inalienable rights of the Palestinian people and the population of the occupied Syrian Golan over their natural resources, including land and water.</p>

Year	Name	Decision
2005	60/39 Peaceful settlement of the question of Palestine	GA calls upon Israel, the occupying Power, in this regard, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character and status of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem. Reiterates its demand for the complete cessation of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem. Stresses the need for: (a) The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967; (b) The realization of the inalienable rights of the Palestinian people, primarily the right to self-determination and the right to their independent State.
	60/41 Jerusalem	Any actions taken by Israel to impose its laws, jurisdiction and administration on the Holy City of Jerusalem are illegal and therefore null and void and have no validity whatsoever.
	60/104 Work of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	GA expresses grave concern about the critical situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, since 28 September 2000, as a result of unlawful Israeli practices and measures, and especially condemns all Israeli settlement activities and the construction of the wall.
	60/105 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the other occupied Arab territories	GA Reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967; GA demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention.
	60/106 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	GA reaffirms that Israeli settlements in the Palestinian territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development and calls upon Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49.
	60/107 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem	GA reiterates that all measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity. Demands that Israel, the occupying Power, comply fully with the provisions of the Fourth Geneva Convention of 1949 and cease immediately all measures and actions taken in violation and in breach of the Convention, including all of its settlement activities and the construction of the wall in the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem, as well as the extrajudicial executions;
	60/146 The right of the Palestinian people to self-determination	GA reaffirms the right of the Palestinian people to self-determination, including the right to their independent State of Palestine.

Year	Name	Decision
	60/183 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources	GA reaffirms the inalienable rights of the Palestinian people and the population of the occupied Syrian Golan over their natural resources, including land and water. Calls upon Israel, the occupying Power, in this regard, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character and status of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.
2006	61/25 Peaceful settlement of the question of Palestine	GA calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, and that it cease all of its measures that are contrary to international law and unilateral actions in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, that are aimed at altering the character and status of the Territory, including via the de facto annexation of land, and thus at prejudging the final outcome of peace negotiations. Reiterates its demand for the complete cessation of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan, and calls for the full implementation of the relevant Security Council resolutions.
	61/26 Jerusalem	Any actions taken by Israel, the occupying Power, to impose its laws, jurisdiction and administration on the Holy City of Jerusalem are illegal and therefore null and void and have no validity whatsoever, and calls upon Israel to cease all such illegal and unilateral measures.
	61/116 Work of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	Expresses grave concern about the critical situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, since 28 September 2000, as a result of unlawful Israeli practices and measures, and especially condemns all Israeli settlement activities and the construction of the wall.
	61/117 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the other occupied Arab territories	GA Reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967; and demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention.
	61/118 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	GA Reaffirms that Israeli settlements in the Palestinian territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development; Calls upon Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49. Reiterates its demand for the immediate and complete cessation of all Israeli settlement activities in all of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan.

Year	Name	Decision
	61/119 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem	<p>All measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity;</p> <p>GA Demands that Israel, the occupying Power, comply fully with the provisions of the Fourth Geneva Convention of 1949 and cease immediately all measures and actions taken in violation and in breach of the Convention, including all of its settlement activities and the construction of the wall in the Occupied A/RES/61/119 4 Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem.</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, in this regard, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character and status of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p>
	61/152 The right of the Palestinian people to self-determination	GA Reaffirms the right of the Palestinian people to self-determination, including the right to their independent State of Palestine.
	61/184 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources	<p>GA reaffirms the inalienable rights of the Palestinian people and the population of the occupied Syrian Golan over their natural resources, including land and water.</p> <p>Aware of the detrimental impact of the Israeli settlements on Palestinian and other Arab natural resources, especially as a result of the confiscation of land and the forced diversion of water resources, and of the dire economic and social consequences in this regard.</p>
2007	62/83 Peaceful settlement of the question of Palestine	<p>GA stresses the need for a speedy end to the reoccupation of Palestinian population centres, inter alia, by easing movement and access, including by the removal of checkpoints within the Occupied Palestinian Territory, and the need for respect and preservation of the territorial unity, contiguity and integrity of all of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, and to cease all of its measures that are contrary to international law and unilateral actions in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, that are aimed at altering the character and status of the Territory, including via the de facto annexation of land, and thus at prejudging the final outcome of peace negotiations.</p> <p>Reiterates its demand for the complete cessation of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan, and calls for the full implementation of the relevant Security Council resolutions.</p> <p>Stresses the need for: (a) The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967, including East Jerusalem; (b) The realization of the inalienable rights of the Palestinian people, primarily the right to self-determination and the right to their independent State.</p>

Year	Name	Decision
	62/84 Jerusalem	GA reiterates its determination that any actions taken by Israel, the occupying Power, to impose its laws, jurisdiction and administration on the Holy City of Jerusalem are illegal and therefore null and void and have no validity whatsoever, and calls upon Israel to cease all such illegal and unilateral measures.
	62/106 Work of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	GA expresses grave concern about the critical situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, since 28 September 2000, as a result of unlawful Israeli practices and measures, and especially condemns all illegal Israeli settlement activities and the construction of the wall,
	62/107 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the other occupied Arab territories	GA reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967 and demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention
	62/108 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	<p>Israeli settlements in the Palestinian territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development;</p> <p>GA calls upon Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49.</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character and status of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem;</p> <p>Reiterates its demand for the immediate and complete cessation of all Israeli settlement activities in all of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan, and calls for the full implementation of the relevant resolutions of the Security Council, including resolution 465 (1980);</p> <p>Demands that Israel, the occupying Power, comply with its legal obligations, as mentioned in the advisory opinion rendered on 9 July 2004 by the International Court of Justice.</p>
	62/109 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem	All measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity and demands that Israel, the occupying Power, comply fully with the provisions of the Fourth Geneva Convention of 1949 and cease immediately all measures and actions taken in violation and in breach of the Convention, including all of its settlement activities and the construction of the wall in the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem;
	62/146 The right of the Palestinian people to self-determination	Reaffirms the right of the Palestinian people to self-determination, including the right to their independent State of Palestine.

Year	Name	Decision
	62/181 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources	GA reaffirms the inalienable rights of the Palestinian people and the population of the occupied Syrian Golan over their natural resources, including land and water.
2008	63/29 Peaceful settlement of the question of Palestine	GA calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, and to cease all of its measures that are contrary to international law and unilateral actions in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, that are aimed at altering the character, status and demographic composition of the Territory, including via the de facto annexation of land, and thus at prejudging the final outcome of peace negotiations. Reiterates its demand for the complete cessation of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem. Stresses the need for: (a) The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967, including East Jerusalem; (b) The realization of the inalienable rights of the Palestinian people, primarily the right to self-determination and the right to their independent State.
	63/30 Jerusalem	Any actions taken by Israel, the occupying Power, to impose its laws, jurisdiction and administration on the Holy City of Jerusalem are illegal and therefore null and void and have no validity whatsoever, and calls upon Israel to cease all such illegal and unilateral measures;
	63/95 Work of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	GA expresses grave concern about the critical situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, since 28 September 2000, as a result of unlawful Israeli practices and measures, and especially condemns all illegal Israeli settlement activities and the construction of the wall.
	63/96 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the other occupied Arab territories	GA reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967 and demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention.
	63/97 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	Israeli settlements in the Palestinian territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development. GA Calls upon Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49. Reiterates its demand for the immediate and complete cessation of all Israeli settlement activities in all of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.

Year	Name	Decision
	<p>63/98 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem</p>	<p>All measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity.</p> <p>GA demands that Israel, the occupying Power, comply fully with the provisions of the Fourth Geneva Convention of 1949 and cease immediately all measures and actions taken in violation and in breach of the Convention, including all of its settlement activities and the construction of the wall in the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem, which, inter alia, gravely and detrimentally impact the human rights of the Palestinian people.</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character, status and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p>
	<p>63/165 The right of the Palestinian people to self-determination</p>	<p>GA reaffirms the right of the Palestinian people to self-determination, including the right to their independent State of Palestine.</p>
	<p>63/201 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources</p>	<p>GA reaffirms the inalienable rights of the Palestinian people and the population of the occupied Syrian Golan over their natural resources, including land and water.</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character and status of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p>
<p>2009</p>	<p>64/19 Peaceful settlement of the question of Palestine</p>	<p>GA stresses the need for a speedy end to the reoccupation of Palestinian population centres, inter alia, by easing movement and access, including through the removal of checkpoints and other obstructions to movement, and the need for respect and preservation of the territorial unity, contiguity and integrity of all of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, and to cease all of its measures that are contrary to international law and unilateral actions in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, that are aimed at altering the character, status and demographic composition of the Territory, including via the de facto annexation of land, and thus at prejudging the final outcome of peace negotiations.</p> <p>Reiterates its demand for the complete cessation of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p> <p>Stresses the need for: (a) The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967, including East Jerusalem; (b) The realization of the inalienable rights of the Palestinian people, primarily the right to self-determination and the right to their independent State.</p>

Year	Name	Decision
	64/20 Jerusalem	Any actions taken by Israel, the occupying Power, to impose its laws, jurisdiction and administration on the Holy City of Jerusalem are illegal and therefore null and void and have no validity whatsoever, and calls upon Israel to immediately cease all such illegal and unilateral measures.
	64/91 Work of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	GA expresses grave concern about the critical situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, particularly in the Gaza Strip, as a result of unlawful Israeli practices and measures, and especially condemns and calls for the immediate cessation of all illegal Israeli settlement activities and the construction of the wall.
	64/92 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the other occupied Arab territories	GA reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967 and demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention.
	64/93 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	<p>Israeli settlements in the Palestinian territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development.</p> <p>Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49.</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character, status and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem</p> <p>Reiterates its demand for the immediate and complete cessation of all Israeli settlement activities in all of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p> <p>Demands that Israel, the occupying Power, comply with its legal obligations, as mentioned in the advisory opinion rendered on 9 July 2004 by the International Court of Justice.</p>

Year	Name	Decision
	64/94 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem	<p>All measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity.</p> <p>GA demands that Israel, the occupying Power, comply fully with the provisions of the Fourth Geneva Convention of 1949 and cease immediately all measures and actions taken in violation and in breach of the Convention, including all of its settlement activities and the construction of the wall in the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem, which, inter alia, gravely and detrimentally impact the human rights of the Palestinian people.</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character, status and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem</p>
	64/150 The right of the Palestinian people to self-determination	GA reaffirms the right of the Palestinian people to self-determination, including the right to their independent State of Palestine.
	64/185 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources	<p>GA reaffirms the inalienable rights of the Palestinian people and the population of the occupied Syrian Golan over their natural resources, including land and water.</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character and status of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p>
2010	65/16 Peaceful settlement of the question of Palestine	<p>GA calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, and to cease all of its measures that are contrary to international law and unilateral actions in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, that are aimed at altering the character, status and demographic composition of the Territory, including via the de facto annexation of land, and thus at prejudging the final outcome of peace negotiations.</p> <p>Reiterates its demand for the complete cessation of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p> <p>Stresses the need for: (a) The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967, including East Jerusalem; (b) The realization of the inalienable rights of the Palestinian people, primarily the right to self-determination and the right to their independent State.</p>
	65/17 Jerusalem	Any actions taken by Israel, the occupying Power, to impose its laws, jurisdiction and administration on the Holy City of Jerusalem are illegal and therefore null and void and have no validity whatsoever, and calls upon Israel to immediately cease all such illegal and unilateral measures.

Year	Name	Decision
	65/102 Work of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	GA expresses grave concern about the critical situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, particularly in the Gaza Strip, as a result of unlawful Israeli practices and measures, and especially condemns and calls for the immediate cessation of all illegal Israeli settlement activities and the construction of the wall.
	65/103 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the other occupied Arab territories	GA reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967 and demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention.
	65/104 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	<p>Reaffirming the applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, affirming that the transfer by the occupying Power of parts of its own civilian population into the territory it occupies constitutes a breach of the Fourth Geneva Convention and relevant provisions of customary law, including those codified in Additional Protocol I to the four Geneva Conventions, noting that the International Court of Justice concluded that “the Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory (including East Jerusalem) have been established in breach of international law</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reaffirms that the Israeli settlements in the Palestinian territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development; 2. Calls upon Israel to accept the de jure applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49; 3. Also calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character, status and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem; 4. Reiterates its demand for the immediate and complete cessation of all Israeli settlement activities in all of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem,
	65/105 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem	All measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity.

Year	Name	Decision
	65/202 The right of the Palestinian people to self-determination	<p>GA demands that Israel, the occupying Power, comply fully with the provisions of the Fourth Geneva Convention of 1949 and cease immediately all measures and actions taken in violation and in breach of the Convention.</p> <p>Further demands that Israel, the occupying Power, cease all of its settlement activities, the construction of the wall and any other measures aimed at altering the character, status and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem, all of which, inter alia, gravely and detrimentally impact the human rights of the Palestinian people and the prospects for a peaceful settlement.</p>
	65/179 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources	<p>GA reaffirms the inalienable rights of the Palestinian people and of the population of the occupied Syrian Golan over their natural resources, including land and water.</p> <p>Stresses that the wall and settlements being constructed by Israel in the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem, are contrary to international law and are seriously depriving the Palestinian people of their natural resources, and calls in this regard for full compliance with the legal obligations affirmed in the 9 July 2004 advisory opinion of the International Court of Justice and in relevant United Nations resolutions, including General Assembly resolution ES-10/15.</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character and status of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p>
2011	66/17 Peaceful settlement of the question of Palestine	<p>GA calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, and to cease all of its measures that are contrary to international law and unilateral actions in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, that are aimed at altering the character, status and demographic composition of the Territory, including via the confiscation and de facto annexation of land, and thus at prejudging the final outcome of peace negotiations;</p> <p>16. Reiterates its demand for the complete cessation of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan, and calls for the full implementation of the relevant Security Council resolutions.;</p> <p>Stresses, in this regard, the need for Israel forthwith to abide by its roadmap obligation to freeze all settlement activity, including so-called "natural growth", and to dismantle settlement outposts erected since March 2001.</p> <p>Stresses the need for: (a) The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967, including East Jerusalem; (b) The realization of the inalienable rights of the Palestinian people, primarily the right to self-determination and the right to their independent State.</p>
	66/18 Jerusalem	<p>Any actions taken by Israel, the occupying Power, to impose its laws, jurisdiction and administration on the Holy City of Jerusalem are illegal and therefore null and void and have no validity whatsoever, and calls upon Israel to immediately cease all such illegal and unilateral measure.</p>

Year	Name	Decision
	66/76 Work of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	GA expresses grave concern about the critical situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, particularly in the Gaza Strip, as a result of unlawful Israeli practices and measures, and especially condemns and calls for the immediate cessation of all illegal Israeli settlement activities and the construction of the wall.
	66/77 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the other occupied Arab territories	GA Reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967 and demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention.
	66/78 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	<p>Israeli settlements in the Palestinian territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development</p> <p>GA calls upon Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49</p> <p>Also calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character, status and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p> <p>Reiterates its demand for the immediate and complete cessation of all Israeli settlement activities in all of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p>
	66/79 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem	<p>All measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity.</p> <p>GA demands that Israel, the occupying Power, cease all of its settlement activities, the construction of the wall and any other measures aimed at altering the character, status and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem, all of which, inter alia, gravely and detrimentally impact the human rights of the Palestinian people and the prospects for a peaceful settlement</p>
	66/146 The right of the Palestinian people to self-determination	GA reaffirms the right of the Palestinian people to self-determination, including the right to their independent State of Palestine.

Year	Name	Decision
	<p>66/225 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources</p>	<p>Aware of the detrimental impact of the Israeli settlements on Palestinian and other Arab natural resources, especially as a result of the confiscation of land and the forced diversion of water resources, and of the dire socioeconomic consequences in this regard.</p> <p>GA reaffirms the inalienable rights of the Palestinian people and of the population of the occupied Syrian Golan over their natural resources, including land, water and energy resources.</p> <p>Stresses that the wall and settlements being constructed by Israel in the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem, are contrary to international law and are seriously depriving the Palestinian people of their natural resources, and calls in this regard for full compliance with the legal obligations affirmed in the 9 July 2004 advisory opinion of the International Court of Justice and in relevant United Nations resolutions.</p> <p>Calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, with respect to the alteration of the character and status of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem.</p>
2012	<p>67/19 Status of Palestine in the United Nations</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. GA reaffirms the right of the Palestinian people to self-determination and to independence in their State of Palestine on the Palestinian territory occupied since 1967. 2. Decides to accord to Palestine non-member observer State status in the United Nations, without prejudice to the acquired rights, privileges and role of the Palestine Liberation Organization in the United Nations as the representative of the Palestinian people, in accordance with the relevant resolutions and practice.
	<p>67/23 Peaceful settlement of the question of Palestine</p>	<p>GA calls upon Israel, the occupying Power, to comply strictly with its obligations under international law, including international humanitarian law, and to cease all of its measures that are contrary to international law and unilateral actions in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, that are aimed at altering the character, status and demographic composition of the Territory, including via the confiscation and de facto annexation of land, and thus at prejudging the final outcome of peace negotiations.</p> <p>Reiterates its demand for the complete cessation of all Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan, and calls for the full implementation of the relevant Security Council resolutions.</p> <p>Stresses the need for: (a) The withdrawal of Israel from the Palestinian territory occupied since 1967, including East Jerusalem; (b) The realization of the inalienable rights of the Palestinian people, primarily the right to self-determination and the right to their independent State.</p>
	<p>67/24 Jerusalem</p>	<p>GA reiterates its determination that any actions taken by Israel, the occupying Power, to impose its laws, jurisdiction and administration on the Holy City of Jerusalem are illegal and therefore null and void and have no validity whatsoever, and calls upon Israel to immediately cease all such illegal and unilateral measures</p>

Year	Name	Decision
	67/118 Work of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories	GA expresses grave concern about the critical situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, particularly in the Gaza Strip, as a result of unlawful Israeli practices and measures, and especially condemns and calls for the immediate cessation of all illegal Israeli settlement activities and the construction of the wall.
	67/119 Applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the other occupied Arab territories	GA reaffirms that the fourth Geneva Convention is applicable to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967 and demands that Israel accept the de jure applicability of the Convention in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and other Arab territories occupied by Israel since 1967, and that it comply scrupulously with the provisions of the Convention.
	67/120 Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan	<ol style="list-style-type: none"> 1. Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development; 2. Calls upon Israel to accept the de jure applicability of the fourth Geneva Convention to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan and to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49, and to comply with all of its obligations under international law and cease immediately all actions causing the alteration of the character, status and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the occupied Syrian Golan; 3. Reiterates its demand for the immediate and complete cessation of all Israeli settlement activities in all of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem
	67/121 Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem	<p>GA reiterates that all measures and actions taken by Israel, the occupying Power, in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, in violation of the relevant provisions of the fourth Geneva Convention and contrary to the relevant resolutions of the Security Council, are illegal and have no validity.</p> <p>Demands that Israel, the occupying Power, cease all of its settlement activities, the construction of the wall and any other measures aimed at altering the character, status and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem, all of which, inter alia, gravely and detrimentally impact the human rights of the Palestinian people and the prospects for a peaceful settlement.</p>
	67/158 The right of the Palestinian people to self-determination	GA reaffirms the right of the Palestinian people to self-determination, including the right to their independent State of Palestine.

Year	Name	Decision
	<p>67/229 Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources</p>	<p>GA reaffirms the inalienable rights of the Palestinian people and of the population of the occupied Syrian Golan over their natural resources, including land, water and energy resources.</p> <p>Stresses that the wall and settlements being constructed by Israel in the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem, are contrary to international law and are seriously depriving the Palestinian people of their natural resources, and calls in this regard for full compliance with the legal obligations affirmed in the 9 July 2004 advisory opinion of the International Court of Justice.</p>